

"הייתי מוניר, היום אני מאיר מזרחי"

30 שנה לאחר שאמו ואחותו נרצחו בדם קר בידי מחבלי חיזבאללה, הצטרף מוניר מונדר לעם היהודי והפך למאיר מזרחי • בראיון ראשון לאחר הליך הגיוור אותו השלים באחרונה, משחזר מזרחי את מסכת חייו הדרמטית: האבדה הקשה בחייו ("רצחו את אמי ואחותי רק כי הן עבדו בצבא הישראלי"), השירות בצבא לבנון ("חיילי צה"ל תמיד לחמו לצדנו כתף אל כתף") ועל יום הכיפור הראשון בחייו ("התרגשתי, בכיתי")

14

20

המסמכים הגנוזים

ד"ר דב לויטן, מגדולי חוקרי העלייה התימנית בראיון שמנפץ כמה סטיגמות בפרשת "ילדי תימן"

26

העד האחרון

מסמך מרתק: הראיון האחרון של הסופר אלי ויזל ז"ל שנפטר בשבת שעברה

30

נתיב הבריחה

למעלה מ-70 שנה אחרי, אותה המנהרה שחפרו היהודים ביער פונאר

34

עלייתו ונפילתו

איך הפך נוחי דנקנר מהטייקון של המדינה לאיש עסקים כושל

אפריקה ישראל

עבור חמאס ושאר ארגוני הטרור, ליברמן הוא רק שחקן אחד על לוח השחמט המזרח התיכון. הזירה האמיתית מתנהלת בחוץ. לארגוני הטרור אינטרס עליון לחבל בקשריה הדיפלומטיים של ישראל עם מדינות שכנות.

הסכם הפיוס בין ישראל לטורקיה, ששם קץ לשש שנות איבה שתחילתם באירועי המרמה, היו לצנינים בעיני הנהגת חמאס. ההסכם לא כולל את הסרת המצור על עזה. לא לפיוס כזה פיללו ברשות הפלסטינית. האונייה ההומניטרית שעגנה בנמל העיר אשדוד עם ציוד הומניטרי לתושבי עזה, הייתה פרס נחומים עבור הפלסטינים.

כדי לחבל במערכת היחסים המתהדקת בין ישראל לטורקיה, חמאס יעדיף להבעיר את השטח. אם זה עבד בפעמים קודמות, זה יעבוד גם עכשיו: ככל שירבו פיגועי הטרור, ישראל תיאלץ לצאת למבצע צבאי בעזה.

ישראל נמצאת בתוך לופ. ככל שמספר הפיגועים, עוצמתם והמחיר הכבד בחיי אדם שישאר משלמת הולך וגדל, שעון החול של עזה הולך ואוזל. מבצע צבאי הוא עניין של זמן. שרי ביטחון עם פתיל ארוך משל ליברמן ועם רטוריקה פחות מחוספסת משל שר הביטחון הנוכחי, הורו על יציאה למבצע צבאי נרחב בעזה.

למבצע צבאי יש חיים משלו. התכנון האסטרטגי ובנק מטרות שתוכנן מבעוד מועד, לא בהכרח מתכתב עם המציאות. כל התקפה ישראלית בעזה מסתיימת במסה של הרוגים. אופי הלחימה מול טרוריסטים שנטמעים בקרב אוכלוסייה אזרחית, מסתיים בכמות הרוגים גדולה.

זה בדיוק מה שחמאס רוצה כעת. הם משועים לחיזוק הלגיטימציה בעולם. מראות עזה על חורבותיה שקוברת את מתייה, היא בדיוק מה שהנהגה הפלסטינית רוצה. הם עושים זאת על חשבון בני עמם. ככל שהמראות יהיו קשים יותר, כך יגבר הסיכוי שישראל תאבד נקודות זכות בדעת הקהל העולמית.

תחשבו על הסיטואציה הבאה: ישראל מפציצה בעזה, מאות הרוגים, אלפי פצועים. ארדואן, הידיד החדש-ישן של ישראל, שוב יוצא במתקפה חריפה נגד ישראל. מאשים אותה ברצח עם ובפשעים נגד האנושות. קורא לעולם להתערב ומצנן מחדש את יחסיו עם ישראל. מי שחשב שבאמצעות 21 מליון דולר פיזיים ישראל קנתה שקט בגזרה הטורקית, ייאלץ להתבדות כאשר השגריר הטורקי יתבקש לשוב למולדתו.

גם בישראל יודעים: במאבק הבא מול הפלסטינים, טורקיה לא תתייצב לצד ישראל. טורקיה הנוכחית מוסלמית יותר, לאומית יותר, ובעיקר – קיצונית יותר. תם עידן במזרח התיכון. ארדואן מנסה רק לשפר עמדות; מול ישראל, מול רוסיה של פוטין, מול ארצות הברית. הוא לא יכול להתמודד במספר חזיתות בו זמנית. הסכם

במקום בו נפל אחיו. הוא ראה בכך סגירת מעגל עבורו, ובעיקר עבור אחיו יוני שנפל לפני 40 שנה.

על הדרך, הוחלט על הידוק היחסים עם כמה ממדינות היבשת האפריקאית. לא פחות משבעה ראשי מדינות מאפריקה הגיעו למפגש מיוחד עם ראש הממשלה. בתקופה שבה גורמים מבית מאשימים את נתניהו בבידודה המדיני של ישראל, מותר לומר גם מילה טובה. בתקופה שבה אירופה מפנה לישראל את הגב, טוב לקבל כתף תומכת ממדינות שבעבר סירבו לקיים יחסים דיפלומטיים עם ישראל. עם תמיכה אפריקאית, אולי גם דעת הקהל האירופית עשויה להשתנות.

המבחן של ליברמן

על משקל אימרתו המפורסמת של אלי ויזל שהלך לעולמו בשבת האחרונה ולפיה "לא כל הקורבנות במלחמת העולם השנייה היו יהודים, אולם כל היהודים היו קורבנות", ניתן לומר בנקל: "לא כל המוסלמים טרוריסטים, אולם כל הטרוריסטים מוסלמים".

דווקא בתקופה שבה במערכת הביטחון ציינו ירידה בהיקף פיגועי היחידים שנמתחו על פני תקופה של חצי שנה, חלה עלייה בהיקף הפיגועים בשבועיים האחרונים.

דומה שארגוני הטרור מנסים לבחון את שר הביטחון הטרי אביגדור ליברמן. קודם שנכנס לתפקידו, הבהיר ליברמן מה בדעתו לעשות כדי למגר את ארגון החמאס. הרטוריקה של ליברמן כח"כ באופוזיציה היא לא הרטוריקה של ליברמן כשר הביטחון.

בתפקידו כשר ביטחון, לומד ליברמן את מה שלמד בעת כהונתו כשר החוץ. מהרעיון לפוצץ את סכר אסוואן לא נותר מאומה. מים רבים זרמו מאז בנילוס; וליברמן הפך לחסיד הקשרים הדיפלומטיים. הוא מיתן את תגובותיו, ובעיקר את מעשיו. ימיו במשרד החוץ התאפיינו בפחות אמירות מתלהמות והרבה יותר דיפלומטיה - חלקה שקטה, חלקה גלויה.

לחמאס, על פי כל הסימנים המגיעים מהשטח, יש מוטיבציה לחמם את הגזרה. זה לא רק פיגועי הירי, זה לא רק ירי טילים על שדרות בשבת שעברה. חמאס גורם גם לאנשי הפת"ח לקרוא תיגר על ישראל. הנהגת הפת"ח, לראשונה מזה זמן רב, הביעה תמיכה גלויה במחבלים שביצעו את הפיגועים האחרונים. מושל חברון, איש פת"ח מובהק, אף הלך לסוכת האבלים שהקימה משפחתו של אחד המחבלים שביצע את הפיגוע בשבוע שעבר.

גם יו"ר הרשות אבו מאזן משמיע זמירות חדשות. מבלי שירצה, דעת הקהל הפלסטינית, נוטה ברובה לכיוון חמאס. הוא יודע שאם יבקר את מבצעי הפיגועים, ידו תהיה על התחנות.

מסעו של נתניהו השבוע לאפריקה, תוכנן בקפידה. עלותו לקופת המדינה נאמדת ב-28 מיליון שקלים. משלחת רחבה צורפה לפמליית ראש הממשלה.

נתניהו ידע שיספוג ביקורת ציבורית על כך. הוא לא שיער עד כמה. חייבים להודות: הביקורת, לפחות בחלקה, לא הייתה במקומה. אפריקה היא זירה חשובה במלחמת הגושים הכלל עולמית. הידוק היחסים עם שבע מהמרכזיות שבמדינות היבשת, הוא נדבך חשוב. ההצהרה של ראשי המדינות והעובדה שהן מצדדות בעמדת ישראל בסכסוך הישראלי-פלסטיני, חשובה לאין ערוך. אי אפשר לזלזל בתמיכתן של מדינות אלו. לא בימי שלום, בוודאי לא בעתות מלחמה.

נכון, הנסיעה נבנתה סביב הטקס לציון 40 שנה למבצע אנטבה. לנתניהו הטקס הזה חשוב גם בפן האישי. אחיו יוני שעמד בראש הכוח, נפל בתחילת המבצע והמבצע נקרא ברבות השנים על שמו.

בשנים האחרונות, בעיקר מאז עלה נתניהו לשלטון, החלה להיסדק דמותו הציבורית של יוני, בעיקר ע"י בכירים נוספים שנמנו על ניהול המבצע. הקרדיטים חולקו בין דמויות נוספות שנטלו חלק במבצע. המטרה של כולם משותפת: הם ביקשו להצניע או לכל הפחות להמעיט, את חלקו של יוני נתניהו.

דומה כי מדובר בעוול היסטורי. לא כי אחרים אינם ראויים לתהילה על חלקם במבצע. אלא כי הקולות הקוראים להמעט בחלקו של נתניהו במבצע ההירואי, נגועים באינטרסים פוליטיים. שמו של יוני נתניהו נישא בפי כל עוד לפני שנתינו האח נבחר לראשות ממשלה. לא מעט רחובות וכיכרות נושאים את שמו כבר עשרות שנים. שמו נישא בפי כל והוא הפך לדמות המזוהה ביותר עם מבצע חילוץ בני הערובה מאנטבה.

מאידך, גם נתניהו כמנהיג פוליטי, לא טמן ידו בצלחת ותרם את חלקו להגדלת המיתוס סביב האח. עובדת היותו אח שכול הפכה לחלק מזהותו הפוליטית. גם לו חשוב הנרטיב שיתקבע בתודעה הציבורית בכל הקשור לדמותו ותפקידו של אחיו יוני במבצע אנטבה. כבן של היסטוריון יודע נתניהו היטב, ההיסטוריה היא מה שמספרים לדור הבא, לא בהכרח מה שקרה במציאות. וכפי שצ'רצ'יל אמר פעם: "ההיסטוריה תהיה אדיבה כלפיי, מכיוון שאני עומד לכתוב אותה". כמי שעשה היסטוריה ואף כתב לא מעט ספרי היסטוריה בגינם זכה בפרס נובל לספרות, ראש הממשלה הבריטי ידע כיצד לספר לבני עמו את פרקי ההיסטוריה בהם נטל חלק.

נתניהו רואה עצמו צ'רצ'יל מודרני. האיש שעושה היסטוריה בהגנה על בני עמו. מסיבה זו היה לנתניהו חשוב להיות נוכח בטקס באנטבה,

בשנים האחרונות, בעיקר מאז עלה נתניהו לשלטון, החלה להיסדק דמותו הציבורית של יוני, בעיקר ע"י בכירים נוספים שנמנו על ניהול המבצע. הקרדיטים חולקו בין דמויות נוספות שנטלו חלק במבצע. המטרה של כולם משותפת: ביקשו להצניע או לכל הפחות להמעט, את חלקו של יוני נתניהו

(צילום: קובי גדעון, לע"מ)

עם תמיכה אפריקאית, אולי גם דעת הקהל האירופית עשויה להשתנות. נתניהו במפגש עם ראשי מדינות מאפריקה בעת ביקורו באוגנדה

**מצוקת הדיור
החרדית היא
פצצה מתקתקת
כבר שנים
ארוכות. הנושא
אפילו אינו
עולה לסדר
היום, מאחר
והוא נמצא
שם כל השנים.
בכל הסכם
קואליציוני
עוסקים בו.
חברי הכנסת
החרדים מדברים
עליו, המומחים
מתראיינים
בנושא, אנשי
המקצוע מציעים
פתרונות, אולם
עולם כמנהגו
נוהג**

יסודי ומעמיק יותר. אי אפשר לבנות על כוחות השוק שיעשו את העבודה. נכון שאף זוג שמקים בית לא נשאר לישון ברחוב. כל אחד מוצא את הפתרון; פיצול דירות, סגירת חניונים, בייסמנדים או כל פתרון יצירתי אחר. גם המלאי הזה זול. במשרדי התיווך בערים החרדיות אומרים לנו מפורשות: על כל עשרים איש שנכנסים למשרד, תשעה עשר מהם מבקשים מאגר דירות למכירה או להשכרה. רק אחד מציע את דירתו למכירה. הביקוש עצום, המלאי זעום.

מי שמוכן לנדוד לצפונה או לדרומה של הארץ, ימצא לא מעט שכונות חרדיות שהולכות ונבנות. חלק ניכר מהפרויקטים החדשים נבנים באזורים מרוחקים ממרכזי הציבור החרדי. ובכל-זאת, כל פרויקט, כל שכונה, מהר יונה ועד טבריה, מצליח במלאכת השיווק. בהעדר מקום מגורים, גם דירה במרחק הליכה מהכנרת נחשבת לאטרקטיבית.

לפני שניים ושלשה עשורים, כאשר מצוקת הדיור החרדית עלתה לסדר היום, הוקמו הערים החרדיות החדשות. גם אז היו שטענו שמודיעין עילית מרוחקת, ביתר עילית מנותקת ואלעד נמצאת באמצע שום מקום ללא כביש גישה ראוי. חלפו עשרים שנה ושלוש היישובים שהוקמו בעמל רב, הפכו לערים משגשגות. אלפי בתי אב המתגוררים בערים הללו יעידו: החיים בעיר שאיננה בני ברק או ירושלים, אטרקטיביים לא פחות. סטנדרט הבניה בערים הללו גבוה מהסטנדרטים שהיו מוכרים בערים ובשכונות הצפופות. מסקנה: ניתן לגור בהר יונה, בטבריה או בדרום הארץ וליהנות מעיר חרדית עם איכות חיים.

טוב עשו חברי הכנסת יעקב אשר ויואב בן צור שהחליטו על הקמתה של שדולה לפתרון מצוקת הדיור החרדית. לא בטוח ששדולה היא הפתרון. במקום לדבר על הצורך למציאת פתרונות, חייבים להתחיל לבנות. צריך לפשט הליכים בירוקרטים ולהוציא לפועל תכניות ישנות שמונחות על השולחן שנים רבות.

ומי יודע אם לא לעת כזאת הגעתם למלכות.

להרשות לעצמה לאבד יחסים דיפלומטיים עם אף מדינה. גם אם ארדואן לא יהפוך לפתע לאוהב ישראל והאצבע הטורקית לא תונף אוטומטית בעד ישראל בכל הצבעה באו"ם, להסכם הפיוס יש חשיבות רבה.

דירה להשכיר

מצוקת הדיור החרדית היא פצצה מתקתקת כבר שנים ארוכות. הנושא אפילו אינו עולה לסדר היום, מאחר והוא נמצא שם כל השנים. בכל הסכם קואליציוני עוסקים בו. חברי הכנסת החרדים מדברים עליו, המומחים מתראיינים בנושא, אנשי המקצוע מציעים פתרונות, אולם עולם כמנהגו נוהג.

הנתונים הרשמיים מדברים על למעלה מחמשת אלפים חתונות מידי שנה בציבור החרדי. המשמעות היא שהציבור החרדי זקוק למספר דומה של דירות מידי שנה. הפרויקטים שנבנים הם בבחינת הקומץ שאינו משביע את הארי.

מי שמכיר את שוק הנדל"ן בערים החרדיות מכיר את התופעה: שכונות קצה בערים החרדיות הופכות לחרדיות. שכונת פרס כץ בבני ברק, שבעבר הרחוק הייתה מעוז של חילוניות, שינתה את צבעה ומספר משפחות האברכים בשכונה גדל בקצב מתמיד. בתי כנסיות ומוסדות חינוך רבים נפתחו בשכונה בשנים האחרונות.

גם בשכונות הירושלמיות הגובלות בשכונות החרדיות, התופעה שבה על עצמה. סערת קרית יובל תוכיח. הקרב המתנהל בין שני סוגי האוכלוסיות המרכיבות את השכונה, פירנס לא מעט עיתונאים וכותבי טורים. בעוד כמה שנים, השכונה הזו תצטרף לרשימת השכונות החרדיות בעיר. בשכונות נוספות מתרחש תהליך דומה. על אף כל זאת, גם מלאי הדירות הקיים בשכונות אלו, אינו עונה על הדרישות. כדי לפתור אחת ולתמיד את מצוקת הדיור החרדית, נדרש פתרון

הפיוס עם ישראל דומה יותר להסכם ריבנטרופ-מולטוב שחתמו שרי החוץ של גרמניה ורוסיה ערב מלחמת העולם השנייה. הגרמנים רק ביקשו לקנות שקט בחזית אחת. ההסכם ההוא נחתם לעשר שנות אי-לחימה. הוא הופר כעבור שנתיים ביוני 1941 עת החל מבצע ברברוסה.

ישראל אינה רוסיה, טורקיה איננה גרמניה. אולם העיקרון זהה. הסכם הפיוס בין ישראל לטורקיה הוא הישג מדיני קצר מועד. בסבב הבא של ישראל בעזה, ולכל המאוחר בסבב הבא, נשמע מנגינות אחרות מטורקיה. המוסיקה הטורקית, לא בהכרח תנעם לאוזניים ישראליות. המחיר במקרה הזה יהיה גבוה הרבה יותר מ-21 מיליון הדולרים שישראל שילמה לטורקים.

טורקי קטן

ישראל משוועת לנורמליזציה. נתניהו רואה בכינון היחסים המיוחדים עם טורקיה, הישג ראשון במעלה. בדרך הוא הקריב את הבטחתו למשפחות גולדין ושאלו ולפיו לא יהיה הסכם ללא השבת גופות בניהם.

נתניהו הבטיח כפי שהוא מבטיח פעמים רבות. אולי קיווה שאחד משני התרחישים יתממש: או שלא יתגבש הסכם מול הטורקים וממילא עמד בהבטחתו; או לחילופין שיהיה הסכם כ"כ טוב שעל אחת מהבטחותיו יוכל לפסוח. הקמת אהל המחאה של משפחות גולדין ושאלו, מצביעה על כך שאף אחד משני התרחישים לא התממש. נתניהו לא הכין עצמו לתרחיש שלישי. יש הסכם, אך החורים בו רבים ואינו מתיישב על דעתם של ישראלים רבים. העובדה שישראל תשלם 21 מיליון דולר למשפחות המחבלים שנרצחו על ספינת המרמרה רק העצימה את הזעם הציבורי.

בעיניים דיפלומטיות, ההסכם עם טורקיה הוא מחויב המציאות. אולי זהו הסכם רע, אולם הוא הרע במיעוטו. מדינה חפצת חיים לא יכולה

(צילומים: פתח תקוה, דניאל גולדשטיין)

"כל יהודי בטבעו נולד עם אהבת ישראל ושמחה. המניעים הזרים פוגעים בכך". 'קומזיץ' בבית המדרש הגדול בפת"ת, חדר האוכל של ישיבת לייקווד, הרב שמחה בונם הכהן קאהן

מלכות של חסד

1.

בית-הכנסת ע"ש ספרא בשכונת כפר גנים בפתח-תקוה ל'דינר' מיוחד לטובת כולל 'בית המדרש הגדול' בפתח-תקוה. זהו כולל ייחודי המגדל את אברכיו להרבצת תורה בבתי-המדרש בעיר. "בשל ייחודיות הדינר", נכתב בהזמנה, "איננו מפרסמים את מיקום ה'דינר'. פרט זה יימסר לכם אישית". על ההזמנה חתמו ראש הכולל הרב עזרא ישראלי ונשיא הכולל ר' אייל משיח, דמות מוכרת ב'בורסת היהלומים'.

אכן, זה לא היה עוד אירוע. דברי התורה, סעודת המצוה, ומעל הכל – השירה והזמרה בהודיה על עשר השנים הראשונות ובתפילה על עשר השנים הבאות.

הזמר המפורסם ר' אברהם פריד ישב איתנו סביב שולחן ארוך וערך 'קומזיץ' באווירה משפחתית עם שירי רגש ושמחה מכל הזמנים. ניכר היה כי פריד, המלומד במאות 'דינרים', נרגש מהמעמד, הן בשל המטרה – כולל שכולו תורה והרבצת תורה בטהרה, והן בגלל העיתוי – בימים בהם עם-ישראל קובר את מתיו, הרב מיכאל מרק הי"ד והנערה הלל-יפה אריאל הי"ד, במיתות משונות ואכזריות. "שערי דמעות לא ננעלו", הוא שר את שירו החדש, והדביק את כולם בדמעות שזלגו מעיניו. "יהי רצון מלפניך שומע קול בכיות, שתשים דמעותינו בנאדך להיות ותצילנו מכל גזרות אכזריות".

בעוד הרבנים דיברו תורה והזמר שר שמחה ונשמה, האיש וה'גראמעי' ר' משה ויינטרוב סייע גם במלאכת ה'הוצאה והכנסה'. לאחר שחרו חרוזים כדרכו, הוא דיבר 'דוגרי', הישר אל כיס התורמים: אם אין קמח – אין תורה. יש אברכים, יש חובות. צריך כסף! הוא ציטט דברים נוקבים שאמר הרב מפוניבז' זצ"ל לתורמים: "יש אנשים שמדברים על תורה, אבל מתכוונים לכסף. אני מדבר על כסף – ומתכוון לתורה..."

כשפריד התערב, הוא כמעט 'קלקל' את החגיגה. "אחד השלוחים כתב מכתב מליובאוויטש זצ"ל – שבשבת הקרובה ימלאו 22 שנים להסתלקותו. 'יש לי חובות', כתב השליח, אני מתמוטט". בתגובה כתב לו הרבי: אני מאחל לך שבשנה הבאה יהיו לך עוד יותר חובות... אם יש לך חובות, סימן הוא שאתה חי, שאתה עושה. אם אין לך חובות – זה אומר שאתה לא עושה..."

פריד מיהר להסביר את עצמו. "אני, כמו הרבי, בוודאי מאחל לראשי הכולל שלא יהיו להם חובות, אבל הכי חשוב שימשיכו לעשות".

ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

כך או כך, כשקוראים פעם אחר פעם את 'פרשת המתאוננים' – אין ברירה אלא להפנים משהו. עוד אני מהרהר בדבר, רגע לפני פתיחת ארון-הקודש, ניגש אל הבימה רב הקהילה הגאון רבי שמחה בונם הכהן קאהן, מהרבנים הבולטים בארצות-הברית, לדרשה של שבת.

"לפני יומיים", סיפר בהתרגשות, "באה לבקר אותי קבוצה של ילדים חולים, 'תסמונת דאון'. מהרגע בו נכנסו לביתי, החיוך לא מש מפניהם והם לא הפסיקו לנשק אותי. זה מאד ריגש אותי... זה מוכיח שכל יהודי בטבעו נולד עם אהבת ישראל לצד שמחה ללא גבולות. אז למה אנחנו לא שמחים ומנשקים כל הזמן? השיקולים החיצוניים גורמים לנו לחשוב, לפעמים יותר מדי: לא נעים, לא אוהב וכו'. זכו הנשמות הטהורות הללו, שהתלבשה בהם מחלת 'תסמונת דאון', שהן חפזות ממניעים זרים – ולכן הן שמחות כל הזמן, לכן גם הן אוהבות כל יהודי. הלוואי שנזכה גם אנחנו".

מיד עבר הרב קאהן להסבר מפרשת-השבוע. "משה רבינו מבקש מהקב"ה: Kill me!", זעק הרב ועבר לצטט את הפסוק: הֲרַגְנִי נָא. "כשחטאו בני ישראל ב'חטא העגל', משה רבינו לא ביקש שיהרגו אותו. עם זה הוא יכול היה 'לחיות, כי שמדובר ביצר הרע, גם אם נופלים, אפשר להתמודד, להתרומם. אבל עם 'מתאוננים', הוא כבר לא יכול היה להתמודד. המשמעות היא שאדם שמתלונן, אדם שאינו מכיר בטובה, אין לו עתיד".

הרב הדגיש את החובה להודות על כל המתנות בחיינו – חיים, משפחה, בריאות, נחת, פרנסה. "שום דבר לא מובן מאליו. הכל מתנות", אמר.

הגרש"ב עבר לספר על ענק המוסר והמחשבה, הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל. ר' אביגדור זכה להערכה אדירה בארה"ב. אלפים שיחרו לפתחו, לשמוע את אחד מעשרות שיעוריו השבועיים, ואלה שלא זכו – חיזרו אחר הקלטות משיעוריו. אך גם ממרומי גילו ומעמדו, התייחס לעצמו בביטול מוחלט. "ריבונו של עולם", נהג לומר בענווה, "אתה הרי יודע שאני כלי ריק... אני רוצה להודות לך שיהודים רוצים לשמוע את מה שיש לי לומר..."

3.

כמאה אנשי-עסקים התכנסו בערב של יום שני באולם

ביום שני האחרון לבשה ארצות-הברית חג. לפני 240 שנה, הכריזו שלוש-עשרה המושבות הראשונות על התנתקות מממלכת בריטניה הגדולה. מאז, מסורת היא ב'תפוח הגדול' לחגוג מדי שנה בשנה, ב-4 ביולי, את 'יום העצמאות'.

עצמאות היא דבר טוב. כמה ימים קודם ה'חג', נהנית מה'סיילים' המיוחדים שערכו הרשתות הגדולות. בכל קרן רחוב התנוססו דגלי-ענק ועליהם הסמל האמריקני. היו גם זיקוקים, מצעדים וכיוצא בזה. אבל ברגע שנכנסת לעיר התורה לייקווד, עולם כמנהגו נוהג, ממש כמו מודיעין-עילית ב-ה' באייר ובימים הקודמים לו. פה ושם נראו משפחות נמלטות מהחום שבערים (אגב, בכני-ברק הרבה יותר חם ולח – ואף אחד לא בורח) לטובת חופשת קיץ ארוכה בהרי הקסטיילס, אבל היכלי הישיבות ובתי-המדרש היו עמוסים בלומדים ומתפללים. זו דרכם של בני-התורה להודות ולהלל על החסד הגדול. תורה ותפילה.

אכן, אי-אפשר להתעלם מהחסד הגדול, המאפשר למיליוני יהודים ומאות אלפי שומרי מצוות לחיות חיים של תורה בארה"ב. זו העצמאות האמיתית. אי-אפשר להתעלם גם מהחסד הגדול העושה ארצות-הברית עם מדינת ישראל. היטיב להגדיר זאת מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל ב'אגרות משה' (חושן משפט ד, רמ"ד): "ארצות הברית היא מלכות של חסד שכל מטרתה הוא להיטיב לכל תושבי אמריקה". חג שמח, אמריקה!

2.

שבת קודם לכן, שבתנו בלייקווד. התפללנו ב'קהל עטרת ישעיה', בית-מדרש ענק, בו מתפללים כ-300 מתפללים, אברכים לצד בעלי-בתים, כאשר הצד השווה שבכולם: היותם בני-תורה הכפופים לתקנות מחמירות בהוראת הרב. שמענו מפי בעל-הקורא בלייקווד את פרשת בהעלותך בפעם השנייה, שבוע לאחר ששמענו את אותה פרשה מבעל-הקורא בפתח תקווה. הפער החל בשבת שלמחרת שביעי של פסח: בעוד הישראלים קראו את פרשת אחרי מות, בני חו"ל שחגגו יום-טוב שני, קראו את הקריאה המיוחדת לחג. מאז, הישראלים מקדימים את בני חו"ל בפרשה אחת.

טכנולוגיה חדשנית
לחיסכון בחשמל

מנגנון בטיחות
מפני מים חמים

מיכל אגירת מים
גדול במיוחד

מים צלולים
בזמינות מלאה

היחיד המותר
לשימוש למהדרין
גם בשבת

התקנה תוך
24 שעות

MILLER POINT.
מילר.

נעם

פתרון טכנולוגי הלכתי למים חמים וקרים בשבת

עושים סוף למיחם השבת

מתקדמים לבר המים 'נועם 1'
המותר לשימוש במים החמים והקרים בשבת

משווק מורשה **אפיקי**

בר המים 'נועם 1' שומר על בטיחות המשפחה שלכם באמצעות מנגנון נעילה המותקן על ברז המים החמים. אתם מוזמנים להיפטר ממיחם השבת המיושן ולהתחיל ליהנות ממים חמים וקרים בשבת ובחול ללא הגבלה, למהדרין מן המהדרין בהשגחת הרה"ג יעקב מאיר שטרן שליט"א, בד"ץ יורה דעה והמכון ההלכתי טכנולוגי של הרבה הלפרין. **שבת שלום!**

צלצלו עכשיו: *8510

הרב בן ציון נורדמן

ביצוע: 100%

המסר העולה מפרשת 'מי מריבה': יידע כל איש ציבור, מנהל עסק, מורה, חנווני, שעשייה של פחות ממאת האחוזים, היא כישלון. על האדם מצופה לתת את כל מה שהוא יכול ולבצע את שליחותו ותפקידו בכל הכלים העומדים לרשותו

(צילום: יעקב כהן)

לתת לכל יהודי מאה אחוז שירות, ולקדש שם שמים. כינוס של ארגון "בנועם"

משתמש בכל הכוחות שלו למען התפקיד אליו הוא נשלח, או לא.

חז"ל מספרים על נבוכדנאצר מלך בבל שכבש את העולם כולו. הוא רצה לאחד את כל האומות תחת אל אחד, ובכך לחזק את מלכותו. מה עשה? בנה פסל גדול והביא נציגים מכל העולם שישתחוו לו. ליד הפסל עמד תנור ענק ומי שסייר להשתחוות, נזרק לאש. נציגי העם היהודי היו חנניה, מישאל ועזריה. הם טכסו עצה ביניהם ואמרו: אחת מעשר המכות במצרים הייתה 'מכת צפרדע'. הקב"ה נתן הוראה לצפרדעים להיכנס לכל מקום: למיטות, לארונות, וגם לתנורים. חנניה, מישאל ועזריה נשאו קל וחומר בעצמם: אם הצפרדע מוסרת את נפשה לקיום דבר ה', אנו לא כל שכן? וקפצו לאש. הרעיון הטמון כאן נלמד מדברי רבי יהודה בן תימא הנודעים: "הווה עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים". גם שלמה המלך אומר במוסריו: "לך אל נמלה, עצל, ראה דרכיה וחכם". וישאל האדם: כי יש בי את תכונת הנמלה? וכי יש בי עזות של נמר? מדוע מוטל על האדם ללמוד מדרכם של בעלי החיים? רק האדם נברא אחרון לכל הנבראים. כשבורא עולם ברא את האדם, הוא אמר לכל היקום - לארץ ולשמים, לבעלי החיים ולצמחים: "נעשה אדם!". כל אחד מהנבראים יתרום מייחודיותו לאדם. הנמר ייתן לו עזות, הנמלה - זריזות, החתול - צניעות, וכן הלאה. וכך הווה. בכל אדם טמונים כוחות נפלאים, ולו רק ישכיל להשתמש בכוחותיו במאת האחוזים, שכרו רב מאוד. התפקיד של האדם הוא למצוא את הכוחות הללו, הטמונות בקרבו, ופשוט להשתמש בהם.

לתגובות: nordman@jss.org.il

כבכל שנה, סיום הלימודים והיציאה לפגרה, זוהי תקופת חשבון נפש עבור כולנו. זה הזמן להתבונן לאחור, להסיק מסקנות ולהפיק לקחים. האם כמורים, כמחנכים וכהורים, או אפילו כתלמידים, עשינו את מרב המאמצים והשקענו את מיטב הכוחות כדי לעשות את תפקידנו בשלימות, או חלילה נכשלנו. בשיבות צוותי הוראה בהן אני משתתף בתקופה זו, הפרמטר הניצב מול עיניי הוא, האם המורה או המחנך השתמש עם מיטב יכולותיו, כוחו ומרצו, והשקיע את מאת האחוזים בתפקידו, או לא. האם מול ההורים או מול התלמידים עשה המחנך את המקסימום. השאיפה והציפייה מאיש חינוך, וגם מכל אדם בכל תפקיד, לתת את מאת האחוזים שלו. פחות ממאה אחוז, הרי זה כמו כישלון. מלבד שהדבר בא לידי ביטוי בתוצאות, גם האדם מול עצמו צריך לדעת, שאם יש לו אפשרות לתת מאה אחוזים, והוא נתן רק תשעים אחוזים, זהו כישלון חרוץ.

בשבוע האחרון השתתפתי במפגש גיבוש של ארגון הרבנים 'בנועם' שהתקיים באם-המושבבות פתח תקוה. 'בנועם' קם במטרה להנגיש את היהדות לכל יהודי ויהודי. ארגון זה פועל בשטח ועושה רבות למען ה' ולמען העם בישראל. במהלך הכינוס אמר מייסד הארגון הרב ישראל מאיר ריאני, שלמרב הצער, הרבנות נתפסת בנושא של רישום נישואין כמיושן ורעוע.

כשקיבלתי את רשות הדיבור, אמרתי לרבנים המכובדים, שלמרות שבתפקיד רישום נישואין אין דרישה של 'להיות נחמד', עדיין זהו חלק מהסיפור. להבנתי ועל פי תפיסתי, כאשר מגיע זוג להירשם לנישואין, מוטל כעת על הרב לבצע את תפקידו במאת האחוזים. פחות ממאת האחוזים, בעיניי זהו כישלון. ומה הם מאת האחוזים? אין לכך כללים ברורים. אבל מה שצריך לעמוד מול עיניו של הרב, זה כיצד הוא עושה את תפקידו ושליחותו במאת האחוזים. אם צריך להיות נחמד – תהיה נחמד. אם צריך להגיד את המילה הנכונה – תגיד אותה. אם בני הזוג צריכים הכוונה נוספת – תהיה אתה האיש המכוון. פשוט לפקוח את העיניים ולהיות ערניים. לדעתי, אמרתי להם, בראש ובראשונה זו תפקידם של 'בנועם'. לתת לכל יהודי מאה אחוז שירות, ולקדש שם שמים.

בפרשת השבוע, פרשת חוקת, אנו למדים את הרעיון הזה דווקא מסיפור 'מי מריבה'. התורה מספרת: "ולא היה מים לעדה, ויקהלו על משה ועל אהרן". משה ואהרן ממחרים אל פתח אוהל מועד, שם נגלה אליהם הקב"ה ומצווה על משה לקחת את מטהו, להקהיל את העם ולצוות על הסלע שיוציא מים. משה מכה על הסלע במטהו פעמיים, ומים רבים פורצים מן הסלע, להשקות את כל העדה ואת צאנם. התוצאה: משה ואהרן נענשים חמורות על כך שלא עמדו בציווי לדבר אל הסלע, אלא היכו בו. נגזר עליהם, כי לא יזכו להכניס את העם לארץ ישראל. וכל המפרשים נועקים: במשך ארבעים שנה, מוליך משה רבינו את בני ישראל במדבר. סאת הייסורים והתלאות לא פוסקות לרגע. החל מיציאת מצרים, קריעת ים סוף, פרשת המתאוננים ועוד. ומשה רבינו, מנהיגם של ישראל, כנשוא האומן את היונק מוביל את בני ישראל בבטחה. מלווה, מדרך, מכוון, פוסק, מגשר, והכל כדי להגיע אל הארץ המובטחת.

אכן, האדם המבצע את תפקידו בשלימות, זו המעלה הגדולה ביותר. לא מצפים מהאדם להגיע לתוצאות, זה כבר עניין אחר, אך האדם צריך לבדוק את עצמו כל העת, האם הוא

מתכנן לפתוח עסק חדש? רוצה לשדרג את העסק?

לקוחות כל הבנקים, לאומי מזמין אתכם
לכנס לקוחות עסקיים
בנושא קרן בערבות המדינה

המפגש יערך ביום ראשון ד' תמוז (10.07.16), בשעה 16:30
בסניף לאומי קונקורד, בן גוריון 13, בני ברק

בתכנית:

16:30-17:00 התכנסות וכיבוד קל
17:00-17:15 דברי פתיחה, מנהל לאומי קונקורד, מר דני טל
17:15-18:15 הרצאה בנושא קרן בערבות המדינה

פרטים נוספים בטלפון: 076-8685550/1/2
גיא, מנהל לקוחות עסקיים

במחשבה תחילה הרב אהרון פרידמן

לא מוכן לשקר לעצמי!

כדאי לדעת על מה לשים את הדגש בחיים ועל מה לא ● החיים הם "גם וגם" - בחלקם טובים ובחלקם פחות, וצריך למצוא בנו את הכוחות להסתכל על חצי הכוס המלאה בכל דבר

"הוא חזר מהחופש ואמר: לא נהנית. אני לא מוכן לשקר לעצמי!"

תפקיד סגן מנהל במקום מנהל, דירת שלושה חדרים כנדוניה במקום ארבעה חדרים, מתנה עגילים באלפיים שקל במקום בחמשת אלפים, וכן הלאה).

אי לכך, החכם שענינו בראשו והוא רוצה ליהנות בחיים, יעבוד על עצמו לגמול את הרע ואת המחסור ולא יתעסק בזה כל הזמן. בכל מצב נתון, הוא יעשה כל מאמץ להתמקד בצדדים החיוביים ולהתכונן במה שיש, ויתן שבח והודאה לקל-בורא עולם שהמצב אינו גרוע יותר. כמובן שכל זה נכון כאשר אין מה לעשות עם המחסור ואין (לפחות כרגע) אפשרות למלא את החסר וכו'.

ידוע הסיפור על מורה שרצה להמחיש את הרעיון לתלמידיו, וביקש מאחד מהם למתוח את היד בזווית ישרה ולהחזיק כוס מים. האם זה קשה לך? שאל המורה, "ממש לא", השיב התלמיד. כעבור דקות אחדות זה התחיל להרגיש כבד יותר, ואחרי זמן מה, זה התחיל להרגיש כבד יותר ויותר, עד ששרירי ידו התחילו לכאוב, יותר ויותר עד שזה הפך להיות בלתי נסבל. ככה זה בחיים, הסביר המורה. גם מטרד קטן ולא משמעותי, יהפוך להיות בלתי נסבל אם נחזיק בו ולא נהיה מוכנים להרפות ממנו.

אם לא נהיה מוכנים להשאיר בבית את הכלים והכביסה המלוכלכת, את הנעליים הקרועות והמכנסיים הישנות, ואת הכל ניקח עמנו בעת צאתנו מן הבית, כל נתפלא שאנו קורסים תחת כובד המשקל ולא מצליחים להגיע רחוק. אם בעת היציאה לחופש ניקח עמנו כל המטענים הכבדים והכואבים של החיים, ולא נהיה מוכנים להתנתק ולהתאזרר מהם מדי פעם, כל נתפלא שאנו עצובים ומדוכדכים הרבה יותר ממה שהיינו רוצים להיות ולא מצליחים ליהנות ולהתאזרר.

אלה הם חיינו, בהחלט שיש בהם גם טוב וגם רע, אבל הבחירה במה להתמקד, כמה לסחוב עמנו ובמה להתעסק כל הזמן, היא בידינו!

ולהפנות את הזרקור אל הטוב, אינו טעות ועשיית שקר בנפשנו, אלא הגישה הנכונה והחכמה לחיים. המציאות היא שעוצמת הרגשות שמתעוררים בנו, ממש לא קשורים למה שקורה בפועל, אלא מהווים תוצאה ישירה של הדרך בה אנו רואים את אירועי החיים והקורה איתנו, וחלק הארי של מצבי רוחנו תלוי ישירות בדרך שבה אנו מפרשים את מה שקרה לנו, והמסקנות שאליהן הגענו בעקבות כך.

זה נכון בכל מקרה ובכל מצב. הטוב והרע אינם מושגים אבסולוטיים, אלא אנו הם אלה שהופכים אותם למה שהם באמצעות ההסתכלות שלנו, ובאמצעות הפרשנות והמשמעות שאנו נותנים להם.

באחת הנסיעות שלי לחר"ל עלתה בי מחשבה בעת ההמראה: אנחנו טסים יחד מאות אנשים. נניח שבאחת השורות יושבים זה לצד זה ראובן שמעון ולוי. ראובן, קנה כרטיס וטס כפי שתיכנן. שמעון, היה לו מושב במחלקת העסקים וברגע האחרון 'הורד' למחלקה הרגילה. לוי – לא הצליח למצוא מקום בטיסה והיה ברשימת הממתנים וברגע האחרון העלוהו לטיסה. מה יעבור על שלושתם, מבחינה רגשית, במהלך הטיסה? שלושתם קבלו אותו מושב באותה שורה, הם מקבלים אותה שירות מהדיילים, ממריאים ונוחתים בדיוק באותו זמן, ובכל זאת, סביר להניח שאחד יהיה מאושר מאוד במושבו שקיבל, השני מאוכזב נורא וירתח מזעם כל הדרך על המושב שקיבל, ואילו השלישי – יהיה עסוק בענייניו ולא יחשוב כלל על המושב שקיבל.

זהו סיפור חיינו. אותו מצב ממש, יגרום לאחד מאתנו לשמוח, בו בזמן שאותו דבר ממש יגרום לשני להתאכזב. אם זה בתפקיד שיש לנו בחיים, במשכורת החודשית שאנו מקבלים, באשה ובילדים שלהם זכינו. לפעמים מדהים לראות איך אחד מאוכזב וכועס על דבר שאחרים, לכאורה, היו שמחים אילו היו במקומו ("חמישי" במקום "מפטיר",

הוא הגיע אליי הבוקר אחרי שחזר מחופשה עם זוגתו והילדים. "נהנית?" שאלתי אותו, "אני?" הוא חיך, "לא נהנית. אני אף פעם לא נהנה באמת. אני פשוט לא מוכן לשקר לעצמי!". "מה זאת אומרת?" ביקשתי להבין. "אם ארשה לעצמי ליהנות, סימן שהכל בסדר, וזה ממש לא נכון. יש הרבה דברים שמפריעים לי בחיים, ואני לא יכול להעמיד פנים ולחיות באשליה כאילו הכל בסדר".

זו לא פעם ראשונה שאני שומע טיעונים כאלו. יש רבים שקשה להם להתנתק, אפילו לשעה קלה, מהרוע והמחסור בחייהם כדי ליהנות ממה שיש להם. חלקם, פשוט קשה להם לראות את הטוב כשיש גם רע, אחר שהם "עיוורי צבעים" ורואים את הכל רק בצבעי שחור או לבן, ואז, מה שאינו לבן לגמרי, הם רואים כשחור. לעומתם, יש כאלה שכן מוכנים להודות שיש גם טוב בחייהם, אבל מרגישים כעין "בגידה" להתמקד רק בטוב ולשים את הרע הצידה. "וכי איך אתה רוצה שאשקר לעצמי לחשוב שהמצב טוב?!" הרי זה פשוט לא נכון?!" כך נשאלתי באחת ההרצאות שבמהלכה דיברתי על הרעיון. "הרי אי אפשר להתכחש לאמת, והאמת מרה כלענה!"

"אתה צודק בהחלט!" אמרתי לו, "אבל אשאל אותך שאלה: לפני כמה שבועות נקעתי את קרסול רגלי הימנית. על איזו רגל, לדעתך, שמתי את מלוא כובד משקלי? על הרגל הכואבת, או על זו הבריאה? והאם אתה, במקומי, היית מתעקש לעמוד כל היום על הרגל הפגועה והכואבת בטענה שזו האמת ואין להתכחש אליה או לברוח מן המציאות? ואולי היית מתעקש שלא לעשות כלום בנוגע לכאב, בטענה שאינך אשם שנקעת את הרגל, ולכן לא אתה הוא שצריך לחפש דרכים להקל את הכאב?!"

עובדה היא שהרגל כואבת. מדוע אפוא לפגוע בה עוד ולסבול סבל בל יתואר, בזמן שבקצת מאמץ אפשר להפחית מכובד משקלה ולאפשר לה לנוח עד שתתרפא? איש אינו מציע להתכחש לאמת. אבל עם כל הכבוד לאמת, היא אינה מחייבת אותנו להתמקד בה כל הזמן ולא להסיח את הדעת ממנה. כשם שלא נכניס אצבע לעין (גם אם העין באמת שם!) ולא נאכל אוכל מקולקל שוב ושוב (רק משום שהוא באמת מקולקל), כך לא נבחר לחטט בפצעים ולהעמיק את הסבל, רק משום שהם קיימים באמת. החיים הם 'גם וגם', הם גם טובים (לפעמים) והם גם רעים (לפעמים). אין אחד שיש לו רק את הרע, כשם שאין אחד שיש לו רק את הטוב והוא זכה לקבל כל מה שהוא רק רוצה ומיידל לעצמו. מה שיקבע איך שנרגיש, תמיד יהיה במה שנתמקד והמשקל שניתן למה שקורה בחיינו, וכן באיפה שנשים את ה"אבל..." אם בכלל. זה יהיה מה שיקבע אם נהיה שמחים ומאושרים בגלל מה שיש לנו, או עצובים ומאוכזבים בגלל מה שאין לנו. זה גם מה שיקבע אם נעריך את עצמנו מצד המעלות והצדדים החיוביים שיש בנו, או שנגמד אותם ונתמקד בעיקר בצדדים השליליים שבקרבתנו ובמה שעדיין חסר לנו, וכן, באיזה אור נראה את בן הזוג שלנו ואת ילדינו. זה גם ישפיע ישירות על יחסנו עם ידידנו ומכרינו, עם עסקני הקהילה ורבניה, צוות המחנכים במסדותינו והממסד כולו.

היות וכך, לא לחשוב כל הזמן על הרע אלא לחפש את הטוב ולנסות להתמקד וליהנות ממנו, אינו חטא או פשע אלא חכמת חיים וגישה נכונה לחיים. לגמול את הרע

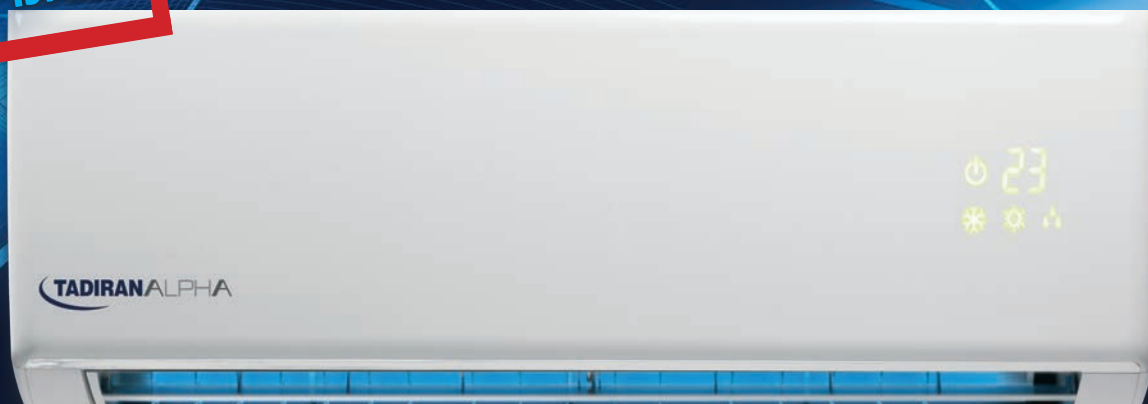
TADIRAN קונים מזגן במחיר מטורף ומקבילים

משקפי שמש מכל קולקציית 2016
ברשת אופטיקה הלפרין **במתנה!***

מענטש

המתקנים קבעו:
תדיראן המזגן
האמין בישראל!

חדש! תדיראן אלפא אמינות מקסימלית לאורך זמן

ישנן הרבה תכונות טובות למזגן החדש תדיראן אלפא: דירוג אנרגטי גבוה, פעולה שקטה במיוחד, פיזור אוויר אוטומטי (4 כיוונים), מגוון רחב של תפוקות, וציפוי ייחודי השומר על המזגן לאורך זמן... במילה אחת, **מענטש**.

* כל משקפי השמש או מסגרות הראייה עד 550 שקלים מחיר מחירון, ניתן להשתמש בקופון אחד בלבד למשקף, תוקף המימוש עד 30.9.16, ניתן לממש בכל סניפי אופטיקה הלפרין. תוקף המבצע עד 22.7.16 או עד גמר המלאי.

טרקלין חשמל כהלכה
משלמים פחות

אשדוד
הפלמ"ח 40, כיכר
אלתא בין חובע ג'ז
073-7219-219

אלעד
שמעון בן שטח 8,
מרכז רימון
0737-218-218

בני ברק
רבי עקיבא 55
0737-217-217

בני ברק
עזרא 11
0737-216-216

ירושלים
כנפי נשרים 68
02-5871-168

שימו לב
למיקומים
החדשים

חנוך לנער

ר' יוסל'ה אייזנבך

להיות חופשיים בעצמנו

הריצה הבלתי-נגמרת אחר האטרקציות של החופשה, מגיעה לעתים מטעות בסיסית של הבנת החופש הגדול • החופש הוא לא זמן מלא בהמון אטרקציות, אלא זמן בו החיים עוברים בצורה רגועה יותר. זה הכל

אמא, משעמם לי!

דוד בן השלוש עשרה השתתף בסדנת אינטליגנציה רגשית לנערים שהנחיתי בימי החופשה. בשיחה עם אמו היא הגדירה את הבעיה איתו בכך שהוא לא יודע להעסיק את עצמו ומשתעמם כל הזמן. שאלתי אותה מה הוא עושה בימי הלימודים, והיא סיפרה שהילד השתתף בכמה חוגים. והוא לא היחיד. היא הוסיפה: את אחיו הקטן אני שולחת לעשרה חוגים, אחרת הוא 'מפרק' לי את הבית' מרוב שעמום.

מה קורה בעצם בחופש? למה פתאום מתחיל לשעמם לכולם? נכון, אין מסגרת. אבל עדיין יש את השעות שגם ביום רגיל לא היו אמורות להיות בתוך מסגרת. אז מדוע גם שם מופיע השעמום?

ועוד קושיה יותר חמורה: מה ההבדל בין יום רגיל בבית הספר, לבין קייטנה? למה ביום לימודים רגיל הילדים יושבים ולומדים בציותנות, נהנים מההפסקות במשחקי כדור רגילים, ואילו בקייטנה כל הזמן רק שואלים: מה עושים היום?

התשובה פשוטה. לקייטנה קדמו הרבה ציפיות. המדריכים רוצים להגביר את הרישום ומתחילים לחמם את הילדים ולשכנע בכל מיני אמצעים, ומתחילים לייצר ציפיות. יום לונה פארק (מתנפח לגיל הרך עד משקל חמישה עשר קילו), הופעה מרתקת של אמן הילדים (מוזמינים את יוסל'ה אייזנבך לעשר דקות), מופע להטוטים מרהיב (המדריך עושה 'תל אביבי' על כמה כדורי גומי), והילדים שואלים שאלת תם: אבל מה עם מה שהבטחתם? גם בבית יש אווירה שחייבים לעשות משהו היום, כי יש חופש. ומה זה המשהו שצריך לעשות? לא יודעים: אולי טיול, אולי בריכה, אולי בכלל ניסע להולנד לחופשה משפחתית? תלוי מה מצב חשבון הבנק.

רבותיי, חופש אמיתי הוא החופש להיות, וזו הבשורה הגדולה. אנחנו צריכים לעשות את השינוי אצלנו בצורת החשיבה. תעסוקה היא כל דבר שהילד עושה, גם אם מדובר כרגע בלשבת על הספה. אם אתם מאוד רוצים, אפשר לקרוא לזה "פעילות העשרה ביולוגית" (מדידת מיקרואניזמים באבק שיוצא מכריות הנוי). עדיין לא נרגעתם? עדיין משעמם לכם? אתם לא חיים על אי בודד. הילדים (המשועממים) מסתכלים מהחלון ורואים את השכנים מעמיסים מזוודות בדרך לחופשה החלומית (אגב, למה קוראים כך לחופשה? כי עיקר החופשה נמצאת בחלומות)...

כל אחד יכול לבחור את אופציית החופשה שמתאימה לו ולסביבה בה הוא חי, אבל תמיד יגיע הרגע שתעמדו מול הצורך לייצר תעסוקה באמצעים ביתיים. לכן כדאי לדעת שכל סוג של עשייה הוא תעסוקה. לא צריך להיות בלחץ של "מה נעשה היום". אפשר להחליט על פעילות אחת נחמדה בתדירות מסוימת, ובכל שאר היום לתת לילדים להתנהל בקצב יותר נינוח. לעשות בבית תעמולה על כך שחופש פירושו סדר יום שונה, יותר רגוע. במקום לאכול ארוחת בוקר בעשר, אוכלים בעשר ועשרה... להחליט על כמה דברים בהם מגמישים את הגבול. לא ליצור בבית אווירה של ציפיה מוגזמת לבילויים ואטרקציות, ובעיקר להרגיע את עצמנו.

בריוק כפי שביום לימודים רגיל הילדים לא שואלים

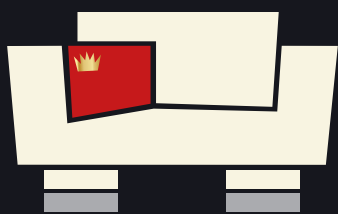
וזה כלל שחשוב בכלל לחיים, לא רק לחופש: לדעת לחיות את הרגע בלי ציפיות לא הגיוניות, ליהנות ממה שיש בלי לדחור קדימה, לחלום הבא. אחד מהנערים שהשתתפו בסדנא, פגש אותי יום לפני תחילת הלימודים ושאל אותי: הרב, מה אני אעשה כדי לנצל את היום האחרון של החופשה? כולו היה לחוץ ומכווץ מהצורך "לנצל את היום האחרון של החופש". הוא ממש עבד קשה כדי להיות בחופש. לעומת זאת הסתכלתי עליי ועל שני הבנים הגדולים שלי. רכבנו ביחד על אופניים, והרגשנו מיליון דולר. עשינו חיים! היינו בחופש! אז תנו לעצמכם את החופש. אתם היחידים שיכולים לעשות זאת. חופשה מהנה!

מה נעשה היום, כי אין את הציפיות המוגזמות, גם אנחנו צריכים להיות במקום מאוד בטוח ורגוע, לדעת מה אנחנו יכולים לאפשר מבחינת בילויים ואטרקציות, וכל שאר היום בקצב רגוע של חופש. כמה נחמד. הנינוחות שלנו תיצור אווירה של כיף וחוויה.

כשדיברתי על הנושא בקורס להורים, קמה אמא אחת ולעיני כולם אמרה: אני אישית מוכנה להעיד שכל שנה החופש הגדול היה בשבילי "העונש הגדול", אבל אחרי שהפנמתי את הרעיון שחופש הוא סדר יום שונה ורגוע, התחלתי לשנן זאת לילדים, ולמדתי להוריד את הצפיות של עצמי מהחופש. ובצורה מאוד רגועה וריאלית החופש שלנו נהיה כיף, כל האווירה בבית השתנתה.

סדנא לאינטליגנציה רגשית לנוער. משנים את החיים! עם המחנך ר' יוסל'ה אייזנבך. אתגר, הצלחה, והנאה. לפרטים: 050-4143112

הרב אייזנבך הינו משפל רגשי ומפקח חינוכי | לשליחת שאלות למדור או להתעניינות בקורסים ובספרים: ari0737682809@gmail.com

שולחן מלכים
המרכז לריהוט הבית

כבאי
להגיע
לחצוקי
אל תפספסו!

מבצעים
אלא יחזרו
על
מציא!

לקיים
באחת
שנה
לכבוד!

ויריד הרהיטים הגדול

תצוגת ענק של ריהוט איכותי לכל הבית במינימום מחיר לרהיט אמיתי.

מתקיים בין התאריכים ד' - ט"ו בתמוז (10/7-21/7/16)
בסניפי ירושלים ובני ברק באולמות התצוגה הגדולים של שולחן מלכים

ירושלים

רח' תובל 1 (מול גני גאולה)

טל. 02-6500426

ימים א'-ה' 10:30-22:30 יום ו' 10:30-12:30

שימו לב, מחירי היריד הזולים
יכובדו רק בימי היריד.

בני ברק

רח' כהנמן 100 (מול קוקה-קולה)

טל': 03-6744400

ימים א'-ה' 11:00-22:30 יום ו' סגור

בשבילם נברא העולם

אם נבין שכל העולם הזה נברא בשביל האדם והתורה היא הספר שנתן יוצר הכל כדי לדעת איך להתנהג בעולם הזה ולהוציא ממנו את המקסימום, אז נכיר בעובדה שאין בזה עול בכלל אלא לצורכנו הוא, ומעכשיו ואילך נקיים את התורה והמצוות מתוך שמחה

"זאת חקת התורה אשר צוה ה'... דבר אל בני ישראל ויאמרו אל ה' ואלהינו ואלהינו ואלהינו... אשר לא עלה עליה על", אומרת התורה בפרשת השבוע.

הקב"ה ציווה את בני ישראל לקחת פרה אדומה לגמרי כדי להיטהר מטומאת מת. אחד מהתנאים כדי שפרה זו תהיה כשרה לטהרה הוא - "אשר לא עלה עליה עול". מהו עול? אמרו חז"ל - כל מה שהוא צורך הפרה אינו עול אבל מה שהוא לא לצורכה זהו עול. לדוגמא - אם הנחנו עליה חפץ כל שהוא, או נשאנו איתה משא לצורך האדם זהו עול ונפסלה הפרה לטהרה. אבל אם היה חורף והיה קר לה והנחנו עליה שמיכה כבידה כדי שנתחמם אין זה עול כיון שזה לצורכה ואינה נפסלת בכך.

נשליך הכנה זו לבני אדם. אם נאמר למישהו - קום תלבש לבוש ספורטיבי ותרוץ 5 קילומטרים, ועכשיו! הדבר יראה לו כמשימה קשה מנשוא. הוא ירטון, יתרגז, וינסה להתחמק, וכל כך למה? מכיון שהוא מרגיש שהנחיתו עליו כזה עול שבכלל לא מתאים לו. אבל, אם אותו אדם ישב ויחשוב לעצמו שהוא כבר מתקשה לעלות מדרגות, והנשימות שלו כבדות, ושהוא חייב לעשות קצת כושר למען בריאותו, הוא יקום וילבש לבוש ספורטיבי וירץ 5 קילומטרים. ואפילו שזה יהיה קשה לו, הוא יחזור הביתה עם סיפוק ויחייך כל היום. מה קרה כאן? לפני יום כשאמרנו לו לרוץ הוא הרגיש עול נוראי. והיום כשהוא החליט היה לו קל והוא הרגיש גם סיפוק... זאת אומרת, כשמבינים שהדבר לטובתנו אין זה עול, אבל כשנדמה לנו שאין לנו מזה כל תועלת נהפך הדבר להיות קשה מנשוא.

כך הדבר גם בעול התורה והמצוות. הפרשה פתחה במילים: "זאת חוקת התורה..." כלומר גם לגבי התורה וקיום המצוות הדבר תלוי בהסתכלות נכונה. אם נחשוב שכל התורה והמצוות נתנו רק כדי להכביד עלינו, להגביל אותנו, ולהצר את צעדנו, הרי זה עול קשה מאד, והתוצאה - התחמקות ממצוות מסוימות. מעדיפים לא לדעת הלכות מסוימות שלא יגבילו לנו אותנו וגם לפעמים לא מוצאים מתיקות בתורה. אבל אם נבין שכל העולם הזה נברא בשביל האדם והתורה היא הספר שנתן יוצר הכל כדי לדעת איך להתנהג בעולם הזה ולהוציא ממנו את המקסימום וליהנות בעולם הזה, אז נכיר בעובדה שאין בזה עול בכלל אלא לצורכנו הוא, ומעכשיו ואילך נקיים את התורה והמצוות מתוך שמחה, ואדרבה נרצה לדעת יותר ויותר מה כתוב בהוראותיו של הכורא לטוב לנו בעולם הזה והעולם הבא. כמו שכתוב במסכת אבות - "אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

סגירות בילדים

ישנו פתרון נוסף כדי לפתוח ילדים סגורים או שנסגרו כתוצאה ממקרים מסוימים. צריך להעניק לילד הרבה חום ואהבה. ידוע שכאשר אדם רואה מולו מישהו קשוח, לא מחייך, ומדבר ביושב, הוא נסגר ולא רוצה לשתף אותו בכלום. לעומת זאת, כשעומד מולו אדם חייכן, סימפטי, ובעל מאור פנים, מיד הוא מתחבר אליו ומוכן לספר לו את הסודות הכי כמוסים שיש לו.

חום ואהבה הם ממיסים. הילד מרגיש מוגן וחשוב בעיני

וכל מה שהוא יספר לא יאמינו לו, אז התוצאה תהיה שהוא יפסיק לספר. לכן, כאשר שואלים אותו אם הוא הכין שיעורי בית והוא אמר - כן! אל תמשיכו לשאול אותו שוב ושוב את אותה השאלה, כי בזה אתם מדגישים לו שהוא לא דובר אמת. צריך להתייחס אל הילד כאיש אמת ולקבל את דבריו, ואפילו שאנחנו לא כל כך מאמינים לו נבדוק זאת בדרכים עקיפות, אבל בפניו צריך להדגיש שאנחנו מאמינים לו. כדאי גם לתת פרסים על אמירת אמת כדי ליצור אצלו את התחושה שמשתלם לומר את האמת. כך נוריד את החסימה של אי האמון והילד יפתח יותר לספר ולגלות לנו דברים חשובים שהיינו רוצים לדעת כדי לעזור לו ולכוון אותו.

ההורים וכשהם ישאלו אותו, מה עבר עליו במשך היום, או מה הוא מרגיש יהיה לו יותר קל לפתוח את ליבו. חום ואהבה לא מתבטא רק בחיבוקים ונשיקות אלא גם בהתחברות לילד, צריך להיות בשבילו כמו - אח גדול. לשוחח איתו לפעמים בשעה של שקט, לאכול איתו ביחד וגם להיות סבלן כלפיו כאשר הוא אומר או מראה לנו איזה דבר שהוא עושה או כתב. יציאה משותפת עם הבן או הבת, אם זה לקניות, סידורים, או סתם לאכול ביחד גלידה. לשבת איתו על ספסל בגן, גם זה יקרא "חברות".

דבר נוסף שכדאי לאמץ בנושא בו אנו עסוקים - לתת בילד אמון. אם הוא מרגיש שהוא כל הזמן נחשד ובחזקת משקר

SALE

כל החנות

מ-50 ₪ עד 150 ₪

רחוב ירושלים 8 | טל' 03-6169718

בוקר: 10:30-14:00 אחה"צ: 17:00-21:00 יום ג': אחה"צ סגור יום ו': 10:30-13:00

הקיץ בפתח!

זה הזמן לתת לילדך חיזוק ריגשי והכנה לשנה הבאה

במרפאת מעלה חיים אנו נותנים מענה ל:

- התנהגויות מאתגרות
- קשיים חברתיים
- דימוי עצמי נמוך/חוסר ביטחון
- חרדות

באמצעות טיפולים רגשיים פרטניים וקבוצתיים לילדים ומבוגרים ע"י מטפלות חרדיות מנוסות ומקצועיות

הזדרזו להרשם מספר המקומות מוגבל!

לפרטים: ימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:30

052-8797775

NO MORE SHLEP!

HAVE IT DELIVERED TO YOUR LOCATION

MealGo delivers fresh and delicious catered meals directly to your destination. We have a full menu of delectable dishes in both meat and dairy options that will satisfy any taste; and all 100% strictly kosher.

ALL ORDERS MUST BE IN BY JULY 15.

DAILY DELIVERY

AUSTRIA

FRANCE

SWITZERLAND

Under the supervision of bedatz agudes achim zurich beroshes hoaved Rabbi S. Briesht Shlita

MealGo
Kosher Vacation Food

MealGoKosher.com

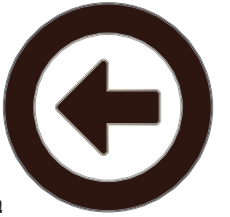

אור לגויים

30 שנה לאחר שאמו ואחותו נרצחו בדם קר בידי מחבלי חיזבאללה, הצטרף מוניר מונדר לעם היהודי והפך למאיר מזרחי ○ בראיון ראשון לאחר הליך הגיור אותו השלים באחרונה, משחזר מזרחי את מסכת חייו הדרמטית ○ האבידה הקשה בחייו ("רצחו את אמי ואחותי רק כי הן עבדו בצבא הישראלי"), השירות בצבא לבנון ("חיילי צה"ל תמיד לחמו לצדנו כתף אל כתף"), יום כיפור הראשון בחייו ("התרגשתי, בכיתי"), ומביע דעתו על הארגונים המבקשים להקל על המתגיירים ("חייבים להקשות על הגרים. יש הרבה שרוצים להתגייר רק בשביל "שופוני יא נאס") ○ מסמך מרתק

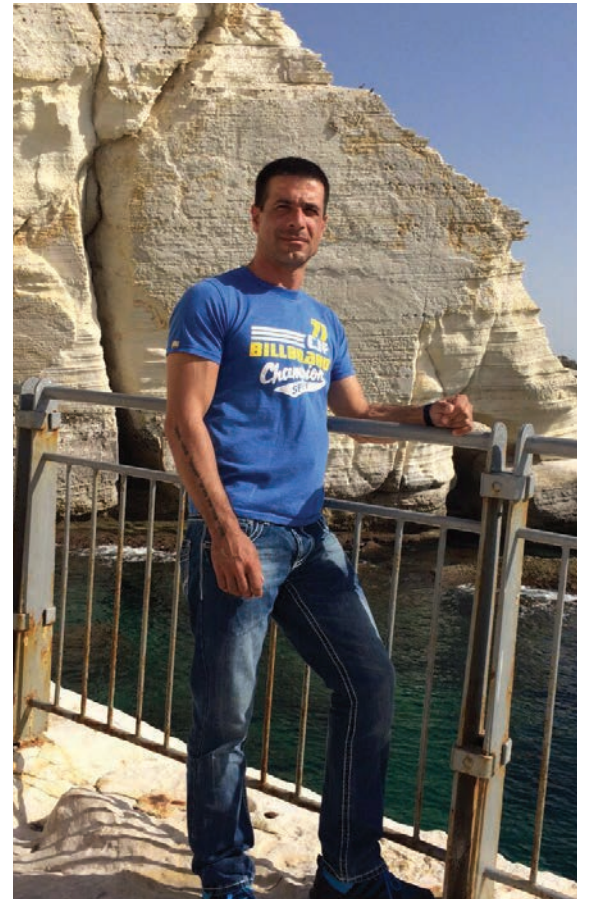
יעקב אמסלם

"אני מוּנִיר מוֹנֶדֶר ערבי מוסלמי ששירת בצה"ל ונתן את כל כולו למדינת ישראל". אם גם לכם היה זה נשמע מעט מוזר, אתם לא לבד. את השורות האלו, כתב מונדר, כיום מאיר מזרחי, לפני כשנתיים ומאז החל בהליך התקרבות ליהדות, אותו חתם בשבוע שעבר עם כניסתו תחת כנפי השכינה על ידי גיור למהדרין בהרכב של שלושה דיינים בבית הדין בחיפה.

בפוסט, שעורר רעש ברשתות החברתיות, הביע מאיר מזרחי תמיכה מלאה בציבור הישראלי החווה מפעם לפעם אירועי טרור בהם גובים את חייהם יהודים רבים והציג בקצרה את סיפור חייו. "אני רוצה לספר לכם ולמדינת ישראל היקרה את הסיפור של החיים שלי", כתב מאיר ופירט: "נכנסו לבית של ההורים שלי ורצחו את אמא שלי ואחותי ופצעו את אחותי השנייה. הילדים של אחי נשארו נכים עד היום. מי שהרג ופצע אותם זה חיזבאללה. כל הארגונים השוחטים כמו חיזבאללה,

בצעירותו לפני הגיור

חמאס, אל-קאידע ודאע"ש למיניהם, הם ארגונים מטורפים ואכזריים למדינת ישראל ולכל העולם. תבינו למה אני כותב את כל זה", המשיך, "אני מוסלמי ובטח יגידו: הנה עוד אחד בא לנו לארץ ולא מועיל למדינה. אז אני כן הועלתי המון ונלחמתי על כל אזורי ישראל. דבר אחרון שאני רוצה לומר הוא, שהיום אני לומד תורה ומתגייר בכדי להיות יהודי גאה". הדברים שכתב מוּנִיר-מאיר בעברית מעט משובשת עקב קשיי השפה, הפכו במהרה לויראליים ותוך זמן קצר הפך מאיר למיני 'ידוען' ישראלי אהוב. מאז, בשקט בשקט, שקד מאיר על תלמודו בחיפה, לצד כיתת תלמידים שביקשו אף הם להתגייר ובשבוע שעבר, לאחר מסע מפרך, הפך מאיר ליהודי. "אני גאה שהפכתי ליהודי", אומר מאיר מזרחי בהתרגשות בראיון ראשון מאז שהפך ליהודי.

"הרגו את אמי ואחותי"

מונִיר-מאיר, נולד ב'ביירות' בלבנון כבן למשפחה בת שש נפשות, 4 בנות ו-2 בנים. "אני הייתי הכי קטן בבית. כשהייתי

בגיל 10, אח שלי התגייס לצד"ל (צבא דרום לבנון שלחם לצד ישראל נגד ארגוני הטרור – י"א)". בשנות ה-80, הוקם ארגון החיזבאללה וגם נגדו נלחמו חיילי צד"ל יחד עם הצבא הישראלי.

צד"ל נחשב למיליציה שפעלה בעיקר בדרום לבנון, בתקופה בה למדינת ישראל הייתה שליטה צבאית באזור, מסוף שנות השבעים עד הנסיגה מלבנון, בשנת 2000. המיליציה שהייתה חמושה היטב מנתה כ-4,000 חיילים. עד שנת 2015, צד"ל וצה"ל שתפו פעולה כדי לשמור על שקט עם חיזבאללה. במהלך השנים, חלק מצעירי הכפרים בדרום לבנון, התגייסו לצד"ל מרצונם החופשי, אולם לקראת סוף שנת 1985 החלה התקרבות בין המחנה הנוצרי והשיעי בלבנון לבין סוריה. לכן, צה"ל נאלץ לעתים לכפות על נכבדי הכפר את גיוס צעירי הכפר לצד"ל. במקביל, אזרחים רבים היו עובדים תחת הצבא הישראלי ונחשבו למעין חטיבה מקבילה לצד"ל.

כך היה גם במשפחת מונדר. אמו עבדה כטבחית בבסיס הצבא הישראלי שהיה במקום. "היא הייתה מבשלת להם כל יום ארוחות", הוא מספר. גם אחותו של מאיר עבדה תחת

אני רוצה לספר לכם ולמדינת ישראל היקרה את הסיפור של החיים שלי," כתב מאיר ופירט: "נכנסו לבית של ההורים שלי ורצחו את אמא שלי ואחותי ופצעו את אחותי השנייה. הילדים של אחי נשארו נכים עד היום. מי שהרג ופצע אותם זה חיזבאללה. כל הארגונים השוחטים כמו חיזבאללה, חמאס, אל-קאידע ודאע"ש למיניהם, הם ארגונים מטורפים ואכזריים למדינת ישראל ולכל העולם

צה"ל, ושימשה כפקחית מחסומים. "היא הייתה בודקת את מי שהיה עובר במחסום, כמו שיש היום. כל מי שהיה יוצא מהאזור שאנחנו היינו לכיוון ביירות, היו בודקים אותו". ארגון הטרור חיזבאללה, שבאותם ימים לא ראה בעין יפה את העובדה כי אזרחים לבנונים מתפרנסים מן הצבא הישראלי וממילא מחויבים לו, החליט לעשות סוף לדבר. ממשפחת מונדר גבו הטרוריסטים מחיר כבד. "שנתיים אחרי שאמי ואחותי התחילו לעבוד אצל הצבא הישראלי, רצחו אותן", מספר מאיר כשנימת כאב שזורה בקולו.

האירוע הקשה אירע באחד הלילות. המחבלים פרצו לביתם וירו לכל עבר. מהירי נהרגו אמו ואחותו, ואחות נוספת נפצעה באורח קשה. "באותו לילה לא הייתי בבית", משחזר מאיר. "נשארתי לישון בבית של אבא שלי, ובבוקר כשיצאתי מהבית יחד עם אבא שלי לעבודה, עצרו אותנו במחסום, ורק אז נודע לי שאחותי ואמי נרצחו. העולם שלי נשבר לרסיסים. בנקודה הזו התחילה השנאה שלי לדת המוסלמית ולמי שמבקש לייצג אותה", אומר מאיר ומסביר את המניע למעשה. "בחיזבאללה חיפשנו נקמה, רק מאחר והן עבדו בצבא הישראלי".

רצח בני המשפחה, יחד עם הכאוס ששרר בימים ההם בכפרי דרום לבנון, גרמו אט אט לפירוק המשפחה ולאחר

כמה חודשים, כבר לא התקיים שום קשר בין האחים. הקשר היחיד התקיים בין מאיר לאחותו. "אחותי הגדולה השתחררה לבינתיים לאחר הפציעה מהירי, ולא היה לנו איפה להיות, אז הלכנו לבית נטוש, שם גרנו במשך תקופה לבד".

"קצין יהודי הציל אותי"

התפנית בחייו אירעה כאשר נתקל בהם קצין צד"ל. רחמיו נכמרו על הצעירים הנטושים והוא אסף אותם תחת חסותו. "הוא שכר לנו דירה, השקיע בנו", מספר מאיר בערגה. "הוא פשוט ריחם עלינו, בן אדם טוב". עד שנת 1990 היו השניים תחת חסותו. את מאיר הפך נותן החסות ליד ימינו. "הוא היה קצין באזור שבו היינו גרים, והייתי צמוד אליו כל היום, ואז נחשפתי לכל הפעילות של צד"ל. שנה לאחר מכן, התגייסתי לצד"ל".

את שלוש השנים הבאות העביר מאיר בשירותו הצבאי, עד שבשנת '93, נפצע ממטען צד שהונח על ידי מחבלים.

מתפלל בכותל המערבי

"שני חברים שלי מצד"ל נהרגו באותה מתקפה, ואני נפצעתי והועברתי לאשפוז בבית החולים רמב"ם. הייתי מאושפז שם חודשיים, ולאחר מכן חזרתי ללבנון. בגלל הפציעה, לא יכולתי לעשות כלום עד התאוששות מוחלטת, אז הייתי נחשב כנכה צה"ל ובמשך שנתיים קיבלתי סיוע מטעם מדינת ישראל". לאחר שנתיים, חזר מאיר לשירות בצד"ל שם בילה שנים רבות. "תמיד עשינו את העבודה השחורה בשטח", הוא מספר, אך יחד עם זאת, "חיילי צה"ל תמיד לחמו עמנו כתף אל כתף". בשנת 2000 יצא צה"ל מלבנון, ובשלב זה החליט מאיר לעבור לישראל. "יצאנו ביחד עם כמה חברים מצד"ל, רצינו לפתוח דף חדש בישראל".

במשך תקופה שוכנו חיילי צד"ל בצימרים ברחבי הארץ. "פיזרו אותנו בכל אזור הצפון. חלק בטבריה, חלק בנהריה, חלק בחיפה", וחודש וחצי לאחר היציאה, הושג הסכם בין ישראל לגרמניה לפיו חלק מחיילי צד"ל יעברו לגרמניה, שם יקבלו אזרחות גרמנית. במסגרת ההסכם, נסע מאיר יחד עם כמה מחבריו לגרמניה והשתקע במקום, אך לאחר עשרה חודשים שב ארצה. "חזרתי לארץ בגלל שלא הרגשתי שייך. לא מצאתי שם את עצמי. לא יכולתי להסתדר עם סוג האנשים שם".

לראות
רחוק

לראות
קרוב

לראות מולטיפוקל עם המומחים של 280.

מכבי

אלפי
משקפיים
בחינם!

בסניפים: בני ברק ובית שמש
עד מספר 6 / צילינדר 2

רשת משקפיים

280

מאוחדת

מעל אלף
דגמים
המבצע ממשיך!

בסניפים: בני ברק, ירושלים, ביתר ובית שמש
לחברי מאוחדת שיא ומכבי זהב עד גיל 18 • עדשות 156 cr • אנטי רפלקס \ נגד שריטות • חוסם קרינת מחשב uv • עד מספר 6 / צילינדר 2

בקניית משקפיים בדיקה חינם
1599-555-280

בני ברק: ר' עקיבא 89 | ירושלים: כנפי נשרים 66, מלכי ישראל 8 | בית שמש: נהר הירדן 36 | ביתר: מרכז מסחרי חיים זקן | ברכפלד: יהודה הנשיא 16 | טבריה: יוחנן בן זכאי 6 | נתיבות: רח' ירושלים 62

צריכים להקשות. גם כשהקשו עליי, הוכחתי שאני באמת רוצה להיות יהודי. כיום אני יהודי שומר תורה ומצוות והולך בדרך הישר, ברוך ה'".

"מדינה בלי יהודים אין בה ברכה"

"לא אשכח בחיים את מה שעשו לאמי ואחותי", נזכר מאיר שוב בבני משפחתו ומפנה אצבע מאשימה כלפי העולם המוסלמי. "בעם המוסלמי יש 20% שהם בסדר ו-80% לא בסדר. זה כמו משפחה שיש לה 12 ילדים, אחד עורך דין ואחד פרופסור וכל השאר ירדו מהדרך, אז מה היא נקראת? משפחה טובה? לא. ככה גם העם המוסלמי, 20 אחוז בסדר, וכל השאר טרוריסטים.

"חיזבאללה, חמאס, פת"ח, דאע"ש, אל-קעידה, פתח' אל-אסלאם, ג'בהת אל-נוסרא ויש עוד הרבה ארגוני טרור", מונה מאיר את ארגוני הטרור. "מעניין שכולם באים מן האסלאם וכולם מדברים בשם הקוראן. ההוא אומר שמותר להרוג, ההוא מוסיף שמצווה להרוג. כל אחד הורג את השני. הסלפים נגד השיעים שהם נגד הסונים שהם נגד העלאוויים. כל אחד מהם הורג את השני וכל אחד אומר שמותר להרוג את הצד השני כי הוא הצד הצודק. תראו בסוריה מה הולך, תוהו ובוהו. ברוב מדינות ערב יש תוהו ובוהו ואפילו בשטחים, וכל זה בשם הקוראן ובשם א-ללה. איזה מין דת זאת".

את הטענות על כך שישראל סרבנית-שלום, דוחה מאיר בלהט. "אנחנו תמיד רוצים שלום, אבל מול מי נעשה שלום? אבו מאזן הוא מחבל. בכל פיגוע שעושים פה, הוא תומך במשפחות המחבל, מעביר להם כסף, אז מול מי נעשה את השלום. חנין זועבי מחבלת. אחמד טיבי מחבל. כל אחד שתומך במחבלים, בעיניי הוא מחבל. עם מי תעשה שלום, מול סוריה? אסאד השמיד את העם שלו רק בשביל להישאר בכיסא. ולא רק שם, ככה בכל מדינות ערב. ועוד אומרים שישראל לא רוצה שלום".

איזה מסר אתה רוצה לשלוח לבני דודיך?
"אני אתן להם כלל, אולי יתעוררו: כל מדינה בעולם שאין בה יהודים, אין בה ברכה. אפילו ארצות הברית שורדת בזכות היהודים. עם ישראל הוא העם הנבחר, כתוב את זה בקוראן".

איך הגיבו בציבור הערבי על המהלך שלך?
"זה לא מעניין אותי. יש עליי איומים, אבל אני לא מפחד כי אני מאמין בקב"ה. יש עליי השגחה מלמעלה. ביום שאני נולדתי, כתוב לי מתי אני ימות ואיך אני ימות. אף אחד בעולם הזה לא יקבע לי מתי אני ימות ואיך, רק אלוקים יקבע. בגלל זה אני לא מפחד מאף אחד בעולם".

בכל זאת. הם היו חברים שלך בכל השנים.
"נכון. בכל השנים האלו הייתי עם המוסלמים, אבל לא הייתי שייך להם. תמיד הייתי מגן על היהודים בלי שאף אחד ירגיש מהצד שלי. לא ראו את זה עליי. לא יכול לפרט הכל, אבל היינו בכמה סיטואציות ומנעתי פגיעה ביהודים. חוץ מכמה אנשים, אף אחד לא יודע על זה".

לסיום, איזה מסר אתה רוצה להעביר לעם היהודי שאליו הצטרפת בשבוע שעבר?

"המסר הוא שאנחנו חייבים להתאחד ולהיות יד אחת. אנחנו בתקופה מאוד רגישה ומאוד קשה. אם לא נהיה ביחד נגד הטרור, אנחנו בבעיה גדולה. חייבים להיות מאוחדים ולהילחם נגד הטרוריסטים".

עם טלית ותפילין לאחר שהשלים את גיורו

במדי צד"ל

לאחר חזרתו ארצה, קיבל מאיר אזרחות, והנפיק תעודת זהות. "הכירו בי כנכה צה"ל וגם כיום אני מקבל משכורת ממשרד הביטחון מאחר והפציעה מפריעה לי לעבוד". במשך השנים בהן בילה מאיר בישראל, הוא שלח את ידידיו בעסקים שונים. "הייתה לי נפילה כמה פעמים, הכרתי כל מיני אנשים מעולם הפשע, אנשים שלא הייתי צריך להכיר". אלא שגם אז, באה הישועה ממקום בלתי צפוי. "פגש אותי קצין משטרה בכיר שהכיר אותי עוד מצד"ל, וכשראה את המצב שלי, נרתם לעזור לי. במשך תקופה הוא עזר לי עד שיצאתי מכל הפשע שהייתי בו. הוא הבין שהנפילה שלי לפשע הייתה בטעות".

"מגיל קטן דיברתי עם ה"

השינוי הדרסטי בחייו היה לפני כשלוש שנים, עת החליט להתחיל בהליך גיור. "מגיל קטן הייתי מדבר ביני לבין אלוקים: למה נבראתי מוסלמי? הרי סבלתי המון בגלל זה. לכן החלטתי להיות יהודי". הטריגר להחלטה הדרמטית היה ביום כיפור. מאיר התארח בביתו של הקצין שסייע לו לעמוד על הרגליים, וכשנחשף לתפילות, הרגיש שמקומו הוא בעם היהודי. "ראיתי שמתפללים רק על שלום. לא ראיתי שהם אומרים לפני התפילה מוות לערבים, וראיתי את זה גם בעצמי, בכל הנפילות שהיו לי בשנים האחרונות, מי שהציל אותי היו אלו יהודים. זה משך אותי מהרגע הראשון, ומיד החלטתי להיות יהודי.

"התרגשתי שם, בכיתי", מתאר מאיר את תחושותיו מיום כיפור ששינה את חייו. "אחרי שבוע, ישבתי בחיפה וראיתי איזה רב עובר ברחוב, סיפרתי לו שיש לי חבר שרוצה להתגייר, הוא הביא לי את מספר הטלפון שלו ואמר לי להעביר לחבר שלי". במשך מספר ימים התקשר מאיר לרב, אך לא היה מענה. "אחרי כמה ימים ראיתי את הרב שוב באותו מקום, שאלתי אותו מדוע הוא לא ענה, והוא בתגובה הביא לי מספר של בית הדין לגיור בחיפה ואמר לי: 'תגיד לחבר שלך שיתקשר לבית הדין'. החבר היה בעצם אני, אז התקשרתי לבית הדין סיפורתי שקוראים לי מוניר מונדר ואני רוצה להתגייר. הם זימנו אותי לפגישה, סיפרתי להם את הסיפור שלי והם הביאו לי מספר טלפון של הרב ואמרו לי לדבר איתו ולקבוע שיעורים ביהדות". לאחר מספר ימים, פתח מאיר תיק ברבנות והצטרף לכיתה שנפתחה באותו זמן. לאחר שנה וחצי של לימודים אינטנסיביים, ניגש מאיר למבחנים אותם עבר בהצלחה ובשבוע שעבר אושרה בקשתו לגיור ולאחר הליך קצר הוא הוכרז כיהודי. "הרגשתי כאילו אני עובר ממקום למקום. עכשיו טוב לי", מספר מאיר. "יש לי יישוב הדעת, אני גאה שאני שייך לעם ישראל".

מה היה הכי קשה בתהליך הגיור?
"כל התהליך קשה. כששמרתי שבת היה לי קשה, כשהלכתי ללימודים היה לי קשה. היום, שאני שומר שבת, זה עושה לי טוב. הכי קשה היה בשבילי הספק שאולי לא יקבלו אותי כי לא מקבלים כל אחד. מאוד רציתי את זה".

יש ארגונים ליברלים שטוענים שהגיור של הרבנות מחמיר מידי.
"חייבים להקשות על הגרים. יש הרבה שרוצים להתגייר רק בשביל 'שופוני יא נאס' ('תראו אותי', בתרגום מערבית – 'א'). אתה רוצה להיות יהודי? בא נראה אותך אם אתה באמת רוצה. אדם שהוא אמת, הוא לא נשכר. מי שרוצה לאכול משהו טעים, צריך לבשל אותו כמו שצריך. אני מצדיק אותם, הם

”

אני אתן להם כלל, אולי יתעוררו: כל מדינה בעולם שאין בה יהודים, אין בה ברכה. אפילו ארצות הברית שורדת בזכות היהודים. עם ישראל הוא העם הנבחר, כתוב את זה בקוראן

”

L'Entrecote
RESTAURANT BAR
ל'אנטריקוט מבית אלהמברה

STUDIO NERUBAY

חניון מומלץ: חניון פסגות (אחד העם 14)

אירועים עד 160 איש • חדרי VIP

משג"ח צמוד במקום • ארוחות עסקיות 12:00-17:00 • פתוח בין 12:00-23:00
רחוב אחד העם 28, פינת נחלת בנימין, תל אביב • WWW.LENTRECOTE.CO.IL • טלפון 03-6337733

תעלומות הנוסמזכים הגנוזים

**דורות גדלו על נרטיב
"חטיפת הילדים התימנים", אך ייתכן
שדווקא כעת עם חשיפתם הצפויה של מסמכי
ועדת החקירה הממלכתית, הנרטיב יתמוסס ■ ד"ר
דב לויטן, מגדולי חוקרי העלייה התימנית, תולה את
היעלמותם של הילדים ברשלנות של פקידים שלא התנהלו
כשורה בעת רישום הילדים, אך לדעתו לא התנהל כאן פשע
במסגרתו נחטפו ילדים והועברו למשפחות ללא ידיעת הוריהם
■ במפתיע, הוא תומך בחשיפת הפרוטוקולים שלטענתו
יביאו לסוף הסאגה ■ "מי שאוחז בתיאוריות הקונספירציה,
יתאכזב מאוד. יהיה כאן שבר גדול מאוד לאחר חשיפת
הפרוטוקולים", הוא אומר בראיון ל"כל ישראל"
■ כתבה שלישית בסדרה**

יעקב אמסלם • צילומים: לע"מ

לא פחות ממיליון וחצי עמודים העוסקים בפרשת היעלמות ילדי תימן, נמצאים בגנון המדינה. מסמכים אלו, המחולקים ל-3,500 תיקים, עשויים לשפוך אור על הפרשה שאינה מרפה כבר למעלה מ-65 שנה. אילולי המאבק שצף מחדש בחודשים האחרונים, מסמכים אלו היו שוכבים בגנון המדינה עוד שנים ארוכות, וליתר דיוק, עשרות שנים, מתוקף החיסיון שהוטל על הפרוטוקולים שתיעדו את עבודת וועדת החקירה הממלכתית. כעת נראה כי פתרון החידה קרוב מתמיד.

לפני כשבועיים, במהלך דיון בוועדת חוקה במשכן הכנסת, הצהיר גנז המדינה ד"ר יעקב לזוביץ כי אין לו התנגדות לחשיפת המסמכים, "באופן אישי, אשמח מאוד לפתוח אותם, אין לנו עניין להסתיר". לדבריו, החוק מטיל שתי מגבלות לפתיחת החומר. האחת מכח חוק הארכיונים שסוגר אותם ל-30 שנה. חלק גנזים משנת 1996 וחלק משנת 2001. "לממשלה יש סמכות להורות לפתוח מוקדם יותר".

המגבלה השנייה, לדבריו, היא מכח חוק הגנת הפרטיות. החוק אוסר על גילוי מידע על אזרחים, כל עוד האזרח בחיים. "מכיוון שאין לנו אפשרות לדעת אם הם חיים, אנו נאלצים להמתין 70 שנה". ב-2002 הוחלט לאפשר לאזרח לצפות בחומרים הקשורים לבני משפחתו. "אם יוחלט לחשוף את החומר, ידרשו לנו שבועות ספורים לסרוק אותו".

בימים אלו, המסמכים ממתינים להכרעתו של השר צחי הנגבי שהופקד לטפל בעניין מטעם הממשלה. המסמכים, שנאספו על ידי שלוש הוועדות שפעלו לאורך השנים, מהווים רק חלק ממה שעשוי אולי לשפוך אור על הפרשה. על פי הערכות, ישנם מסמכים

נוספים המצויים באוספים שונים שלא נבדקו על ידי הוועדות, אך למרות זאת, בצוות השר הנגבי אמרו כי גם אלו ייבדקו. לעת עתה, הגורמים הנוגעים בדבר אינם יודעים מה מסתתר במסמכים אלו, ויתכן כי חשיפת המסמכים אף תמוטט את דוקטרינת הדור השני והשלישי בעדה התימנית.

במשך השנים, על רקע החיסיון שהוטל על ממצאי הוועדות, פעלו מספר ארגונים לחשיפת המקרים. אחד מהם הוא ארגון עמותת עמר"ם. הארגון ליקט מאות סיפורים, בניהם עדויות של משפחות אשר מצאו את הבן האובד אחרי עשרות שנים. העדויות לא קלות, וריכוז הסיפורים אכן מעלה תהייה מול הטענות לפיהן חטיפת הילדים לא אירעה מעולם.

עמותת עמר"ם, שלקחה חלק ניכר בהנעת הפרשה מחדש בחודשים האחרונים, הוקמה לפני מספר שנים על ידי קבוצת צעירים שהוריהם היו ממשפחות החטופים. "ב-21 ביוני 2013 נפטר הרב עוזי משולם, שנאבק להכרה וחקירה בפרשת ילדי תימן, בלקו והמזרח", כתבו מקימי העמותה. "הרב משולם שילם מחיר כבד על מאבקו, אך הצליח להביא להקמתה של ועדת חקירה ממלכתית בנושא, והביא לפתחו של לב הקונצנזוס שאלות קשות בנוגע לחטיפתם של ילדים מקרב עולי תימן ורבים נוספים. חוקרים רבים הלכו בעקבותיו וגילו טפח אחר טפח טרגדיות רבות מספור, קולות שהושקו, משפחות שנותרו עם פצע פתוח ולא פתור".

במהלך השנים האחרונות, עמותת עמר"ם החליטה לציין באופן קבוע את יום פטירתו כיום מודעות בפרשת ילדי תימן, ולקיים במספר רב ככל האפשר של מקומות, ערבי הרצאות, שיח ועדויות בנושא, עד ליום בו תוכר הפרשה באופן רשמי. בשנתיים האחרונות הצטרפו אליהם ארגונים רבים, בהם ארגון "שחרית", בחיפה, "הקרוסלה" בירושלים, תאים מזרחיים באוניברסיטאות וארגון רופאים לזכויות אדם.

כאלטרנטיבה למסמכים הגנזים, החליטו בעמותה להקים ארכיון עדויות. הם לקחו על עצמם להפוך את העדויות הרבות לארכיון נגיש, חי, פתוח באופן ציבורי לקהל הרחב. הארכיון נועד לאפשר לכל אחד להתוודע אל הפרשה ואל העדויות שהשתקו עד כה - באופן ישיר ובלי תיווך ממסדי. "אנו מקווים שארכיון זה יסייע למשפחות ולחטופים למצוא את יקיריהם ואנו מאמינים שרק באמצעות חשיפת העדויות לעין הציבורית, ובאמצעות לחץ ציבורי, נגיע להכרה בעוול שנעשה לקורבנות", אמרו בעמר"ם.

המסמכים ישפכו אור?

הנעלם הגדול הוא, האם אחרי כל העיסוק התקשורתי בנושא, חשיפת המסמכים תועיל למאבק? לא בטוח שכן. היסטוריון שנחשף לחומרים אמר בשבועות האחרונים כי החומר לא מעלה חשדות כי התקיימה שיטה של חטיפת ילדים בקום המדינה. קביעה זו מסייעת לטוענים כי כל הטענות באשר לחטיפת ילדים ממוסדת, מופרכות.

גם ד"ר רב לויטן, מומחה לעליית בני העדה התימנית וחוקר העדה, טוען במשך שנים כי הסיפור על חטיפת הילדים, אינו נכון. את דעתו זו פרסם ד"ר לויטן במאמר בעיתון 'מעריב', מאמר שעורר את חמתם של מספר ארגונים הפועלים בנושא. במאמר מציג לויטן תזה מעניינת. בדבריו הוא מפשט את כל הספקות שנוצרו במהלך השנים.

במאמרו כותב לויטן כי במסגרת עליית 'מרכז הקסמים', הגיעו קרוב ל-50 אלף יהודים מתימן לישראל. מרביתם, כ-35 אלף, הגיעו במהלך שנת 1949 מותשים וחולים לאחר הליכה קשה מתימן

סורגדור

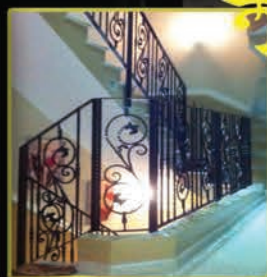
תעשיות מתכת

להרגיש בטוח!

Grates

ביצוע והתקנת כל סוגי הסורגים ביצוע כל עבודות המתכת למוסדות ופרטיים

חלונות | דלתות | מרפסות | מעקות
קונסטרוקציות מתכת
מבחר ומגוון של כל סוגי הסורגים

המחיר הכי זול העיר! בהתחייבות!

מחיר מיוחד
לקבוצות רכישה
(מינימום 10 דירות)

להזמנת יעץ מיגון ללא התחייבות:

1-700-555-055

מייל: soragdoor@gmail.com

בקרר באתרנו: www.soragdoor.com

יבכפוף לתנאי החברה

ביצוע כל סוגי עבודות האלומיניום

גלאסדור

Aluminum Industries

תעשיות אלומיניום

חלון ההזדמנויות שלך!

חלונות | דלתות | סגירת מרפסות
חלונות הזזה | חלונות בלגיים
חלונות דרייקיפ | תריסים | מעקות זכוכית

מתחייבים למחיר הכי זול בעיר!*

לפגישת ייעוץ ללא התחייבות:

1-700-500-380

glasdoor73@gmail.com

בקרר באתרנו:

www.glass-door.co.il

המלצות
בשפע

יבכפוף לתנאי החברה

דרומה אל מחנה המעבר חאשד שבאזור עדן. "רבים מהם נפטרו בדרך, במיוחד הילדים. הצוות הרפואי הקטן ב'חאשד' התקשה להתמודד עם המצב הנורא ונאלץ גם לתפקד כחברה קדישא".

לדבריו, "בישראל היו אנשים מקרב קובעי המדיניות שהתנגדו להעלות את התימנים לישראל. ביניהם היה שר הפנים הראשון יצחק גרינבוים, שטען כי העולים מתימן רק יכבידו על המדינה הצעירה. מי שהחליט על עלייתם בסופו של דבר הוא ראש הממשלה דאז, דוד בן גוריון. הוא טען, בין השאר, כי הילדים התימנים'מתים כזוברים', כלשונו, וחובה להביאם עכשיו. כך עלו יהודי תימן כאשר רבים מהם היו מותשים וחולים וילדים רבים נפטרו בסמוך להגיעם ארצה זמן קצר לאחר שנקלטו במחנות העולים. העולים הופנו למחנות בעין שמר, בעתלית, בראש העין ובבית ליד".

את הפרדת ההורים מילדיהם מסביר לויטן בכך שתנאי המגורים במחנות האוהלים היו קשים ובעקבותיהם, "הופרדו לעתים קרובות הילדים מהוריהם והועברו למבנים מוצקים, או לבתי חולים מאולתרים במחנות, כדי לתת להם תנאים טובים יותר. הטענות לגבי היעלמות הילדים מתייחסות לתקופה זו. חלק מהילדים נפטרו ונקברו ללא נוכחות ההורים. במקרים רבים מאוד לא דאגו לעדכן את ההורים לגבי גורל ילדיהם והיחס לעולים בכלל מצד מערכת הקליטה היה מתנשא ומתנכר".

היו גם ילדים שהועברו לבתי חולים בערים הגדולות. רישום לקוי של שמות ילדיהם, המרחק הגיאוגרפי בין המחנות לבתי החולים וחוסר יחס נאות להורים גרמו לנתק בינם לבין ילדיהם. בעקבות המצב שנוצר היו מקרים של ילדים תימנים שהוחזרו בריאים למחנות העולים, אך לא הגיעו למשפחותיהם אלא למשפחות תימניות אחרות".

לדבריו, "הדרישה שמועלית לאחרונה לגילוי מסמכים ופרוטוקולים מתייחסת בין השאר לעדות בת שלושה ימים שמסרתי בפני ועדת החקירה הממלכתית ב-1996. כשעה וחצי מתוך העדות ניתנה בדלתיים סגורות כיוון שהצגתי מסמכים של המוסד שסוכניו ערכו חיפושים בצפון אמריקה, מאחר והייתה שמועה שהילדים נחטפו ונמכרו ליהודים אמריקאים. בין היתר הצגתי מסמכים מסווגים שלא נחשפו בשל צנעת הפרט".

לויטן הוסיף: "לגבי רוב המסמכים והפרוטוקולים האחרים של ועדת קדמי, אין לדעתי בעיה ביחס לפרסומם כל עוד שומרים על כללי צנעת הפרט. אלא שאותם פעילים, שדורשים חשיפה של כל הפרוטוקולים, לא יבואו על סיפוקם מאחר והם רוצים הודעה רשמית של מדינת ישראל, שהילדים התימנים לא נפטרו אלא נחטפו, ודבר כזה הם לא ישיגו כי לא היו חטיפות כאלו".

כל הסיפורים ממוחזרים

בראיון עם 'כל ישראל', מסביר ד"ר לויטן כיצד הגיע למסקנה לפיה כל פרשת ילדי תימן היא מיתוס ולא התרחשה כלל. "אין אף עדות חדשה", פותח ד"ר לויטן בראיון ל'כל ישראל'. "כל הסיפורים ממוחזרים כבר 20 שנה. אין בזה שום דבר חדש". לדבריו, הכל נדון בוועדות הממשלתיות וביחוד בוועדה האחרונה לפני 15 שנה, "אחד הכרכים של מסקנות הדו"ח מתמצת את הכל. כל מי שיקרא אותו, ישתכנע שלא היו דברים מעולם".

לויטן טוען כי בקשתם של חלק מהארגונים לחקור את הפרשה מחדש היא בלתי אפשרית. "הם רוצים להקים וועדה חדשה שזה דבר מאוד מאוד קשה היום. היו כבר 3 וועדות ובכדי להקים וועדה חדשה, צריכים לפסול את הוועדה הממלכתית האחרונה למרות שאין חולק שהיא פעלה בצורה מאוד רצינית".

אחד המקרים המפורסמים בהם עסק לויטן היה סיפורה של צילה לוי. בשנת 1997 חשף העיתונאי אורן מאירי את סיפורה של לוי. החיה בארצות הברית. לוי נמסרה לאימוץ בחיפה וחיפשה את הוריה הביולוגיים בישראל. לחיפושים נענתה מרגלית עומייסי, ילידת תימן אשר סיפרה לפני 50 שנה בתה נעלמה. עומייסי, שראתה את תמונתה של לוי, חשבה כי ייתכן וזוהי בתה הביולוגית מאחר שראתה דמיון חיצוני בינה ובין לוי. לאכזבתן של השתיים, בדיקות דנ"א שונות שנערכו לשיתיהן הניבו תוצאות מנוגדות, ועל אף הדמיון בין לוי לעומייסי, לא ניתן היה להוכיח בוודאות כי אכן מדובר באם ובתה, אם כי עדויות שפורסמו הותירו רושם כי לוי בכל זאת אומצה באופן מופקפק. לוי עצמה טענה כי תוצאת הבדיקה הן "חלק מקנוניה" וכי היא יודעת שחרף התוצאות, עומייסי היא אמה האמיתית.

"צילה לוי לא הבת של עומייסי", קובע ד"ר לויטן. "אמרתי את זה ברגע הראשון, מיד לאחר שהסיפור התפרסם בזמן דינוי וועדת החקירה הממלכתית. לויטן מציג הוכחה מעניינת לאי אמיתות של הסיפור. "תהליכי האימוץ של צילה לוי התחילו כבר בסוף '48. לעומת זאת, אמה שלה עלתה ארצה רק ב-'49. זה לא יכול להיות. כשמחברים את זה לעובדה שהייתה בדיקה חוזרת שהראתה שהיא לא הבת, מגלים שהסיפור לא אמתי. זה גם הופיע בדוח וועדת החקירה הממלכתית".

כמו בכל עשרות השנים האחרונות, גם כאן, טענו כלפי הבודק שהחלטתו הושפעה מלחצים מצד גורמים עלומים. "כל מי שאומר שחטיפת הילדים קונספירציה, טוענים שהוא הושפע מלחצים של אנשים שונים", אומר לויטן.

ד"ר דב לויטן

את הפרדת ההורים מילדיהם מסביר לויטן בכך שתנאי המגורים במחנות האוהלים היו קשים ובעקבותיהם, "הופרדו לעתים קרובות הילדים מהוריהם והועברו למבנים מוצקים, או לבתי חולים מאולתרים במחנות, כדי לתת להם תנאים טובים יותר. הטענות לגבי היעלמות הילדים מתייחסות לתקופה זו. חלק מהילדים נפטרו ונקברו ללא נוכחות ההורים. במקרים רבים מאוד לא דאגו לעדכן את ההורים לגבי גורל ילדיהם והיחס לעולים בכלל מצד מערכת הקליטה היה מתנשא ומתנכר"

"הייתה גזענות"

עם זאת, ד"ר לויטן מסכים עם טענות העולים בקום המדינה על יחס לא אנושי כלפיהם. "הייתה התייחסות לא יפה ולא ראויה כלפי ההורים", אומר לויטן המצוי בנבכי העלייה יותר מכל אדם אחר. "מצד אחד ניסו לעזור, אבל הסתכלו על התימנים כאנשים פרימיטיביים. הפרידו בניהם לבין הילדים בעיקר בכדי לטפל טוב יותר בילדים, כאשר במקביל לא דאגו לעדכן את ההורים. גם כשהילד נפטר, בחלק מהמקרים לא הודיעו להורים".

לדבריו, בחלק מהמקרים שנרשמו היעלמויות, היה זה כאשר ילד שחלה, הבריא, ומאחר ואיבד את זהותו באנדרלמוסיה ששררה באותם ימים במדינה, הילד הועבר למוסד לילדים יתומים. "ברגע שאיבדו זהות של ילד בבית חולים המאולתר, היו מעבירים למוסדות שונים. באותם ימים חלק מהמאושפזים בבתי החולים, איבדו את הזהות".

היו טענות שהילדים הללו אומצו.

"במהלך השנים, מצאו רק שלושה מקרים של אימוצים: שניים מהם נחשפו בוועדה הראשונה ומקרה נוסף נחשף בוועדה הממלכתית. למרות זאת, במקרים אלו, הוכח שהכל היה חוקי. לא מצאו משהו לא חוקי. אולי הייתה יד קלה על הקולמוס בסוגיית האימוץ, אבל לא היה כאן פשע מאורגן של חטיפת ילדים".

לדברי לויטן, ייתכן והיו אימוצים שנעשו לאחר שלא נמצאו ההורים, ויתכן גם שלא נעשה מאמץ לאתר את ההורים. "עבדתי על זה שנים והגעתי כמעט לכל מסמך אפשרי. ראינתי משפחות והגעתי לחומרים שאף אחד לא ראה. מצאתי הרבה מאוד מחדלים וטעויות שהמדינה והממסד עשו, אבל אני לא יכול לשים ולו אצבע אחת על מקרה שבו אני יכול לומר שהיה מעשה חטיפה או מעשה פלילי. לא היה מעשה פלילי. לא חטפו ילדים, אבל כן היה כאן משהו לא תקין".

איך הסבירו בוועדות את מספרם הגבוה של הילדים שנפטרו? "ההסבר היה פשוט: ידוע שמקרי המוות הרבה יותר גבוהים אצל העולים מתימן מאשר אצל כלל האוכלוסייה וזה בעקבות אחוזי התמותה הגבוהים בתימן. יש מחקרים שקובעים כי 40 אחוז מילדי תימן, נפטרו עד שהם הגיעו לגיל שנה. התמותה בתימן

הייתה גבוהה אצל כל סוגי האוכלוסיות, אבל בפרט אצל ילדים: כל ילד שני לא הגיע לגיל 12. מהתינוקות יש כאלה שלא הגיעו לשנה. "זה נמשך במחנה 'חאשד' בעדן, לשם הגיעו העולים במצב קשה גופנית. לאחר מכן נכנסו למחנות אהלים. האימהות לא ידעו כיצד לטפל בילדים שלהם. לא הכירו את הרפואה המודרנית שגם באותם שנים הייתה משגשגת בעולם המערבי".

פרט מעניין המאשש את העובדה כי הייתה תמותה גבוהה, הוא העובדה שבשנת 1949, התרחש החורף הקשה ביותר בישראל. "בחורף של '49 ירד שלג בתל אביב ובדיוק בשנה זו התמותה עלתה במיוחד. יש התאמה בין התמותה בכלל בישראל לבין העלייה מתימן".

אם כך, למה שרפו ארכיונים?

"לא הושמדו ראיות. יש ארכיונים שלא שמרו עליהם, אבל זה לא היה פותר הרבה בעיות. מקסימום זה היה מעביר כמה ילדים מחזקת עלומים לחזקת נפטרים. בכל העולם לא שומרים על ארכיונים אחרי תקופה מסוימת. אם כבר להפך, אני הובלתי את החוקרים בוועדת החקירה הממלכתית אל ארכיונים שהצבעתי על כמה מהם שעשויים להישמד והם סייעו בשימורם".

למה לא חושפים את הפרוטוקולים?

"יש כל מיני כללים לגבי ארכיונים ולכן זה לא נחשף עד היום. בארץ, לדוגמה, יש בעיה של צנעת הפרט. לדעתי הם צריכים למחוק שמות ולהציג את כל המסמכים. כבר בראשית שנות ה-50 ידעו הכל ויכלו לחקור את זה ולא עשו את זה. אמנם היו לזה גם סיבות פוליטיות, אבל אם היו חוקרים היטב, היו סוגרים כמעט את כל הפרשה. לא רצו לחקור כי לא חשבו שיש ביסוס לטענות. אין עוד פרשה שנחקרה על ידי 3 וועדות ממשלתיות. המדינה השקיעה הרבה מאוד בחקירה.

"גם המיתוס שקם במשך השנים שחטפו את הילדים של התימנים והעבירו אותם לאשכנזים הוא מופרך מיסודו. כולם יודעים איו גישה הייתה בקום המדינה כלפי עדות המזרח. לא רצו ילדים מעדות המזרח כי הייתה גישה גזענית כלפיהם.

"אם זה כביכול היה נכון, איפה הילדים האלו? במדינת ישראל לא ניתן להסתיר שום דבר, הכל כאן מתגלה. אפילו אחרוני המסמכים של פרשת לבון, כבר נחשפו. אין כאן פרשה ואין כאן אנשים עלומים שמסומנים כאיכסים בבתי כלא מבודדים. אם היו מאות ואלפי ילדים, היו צריכים לגלות אותם במהלך השנים".

העדת בוועדת החקירה הממלכתית. מה היה שם?

"העדות שלי נמשכה שלושה ימים. הוועדה הסתייעה מאוד במסמכים שהעברתי אליהם מתוקף מחקריי בנושא. לקחתי אותם לארכיונים, ראיתי איך הם עובדים, והתרשמתי שהעבודה הייתה רצינית מאוד.

"אחת העדויות שלי בוועדת החקירה הממלכתית ב-96 הייתה בדלתיים סגורות. חשפתי שם דו"חות ומסמכים של המוסד שהפעיל בשנת '68 סוכנים שחיפשו את הילדים בחוץ לארץ לאחר שעלו טענות שהילדים נמכרו לתושבי חוץ. לאחר שחקרו, גילו שלא היה בטענות האלו דבר. המסמכים האלו חסויים עד היום בגלל שהופיעו בהם שמות סוכנים ולכן גם הדיון התנהל בדלתיים סגורות".

נחשפת לאותם פרוטוקולים?

"אני יודע מה יש שם כי השתתפתי בחלק מהדיונים. לדעתי צריכים לחשוף את כל הפרוטוקולים. ברגע שיחשפו, אנשים מאוד יתאכזבו. זה פרוטוקולים מקצועיים של הוועדה. צריכים לדעת שכשיש וועדת חקירה והיא מוציאה דו"ח. הדו"ח הוא רק התמצית, הפרוטוקולים הם חומר הגלם. לא תהיה סתירה בין חומר הגלם לבין המסקנות והדו"ח. מי שחושב שהוא מוצא כאן איזה אוצר או אקדח מעשן, טועה בגדול. מי שאוחז בתיאוריות הקונספירציה, יתאכזב מאוד. יהיה כאן שבר גדול מאוד".

"קיבלתי איומים על חיי"

מחיפוש מקוון אחר שמו של ד"ר דב לויטן, עולים קישורים לציטוטים המכפישים את שמו וטוענים כי הוא מטעה אנשים בהכחשותיו הנמרצות את פרשת ילדי תימן. את ההתנגדות החריפה לדעותיו הוא מסביר בבחירות: "לתימנים מהדור השני אני לוקח את הנרטיב, את הסיפור שלהם, לכן מכפישם אותי בצורה כזו. "בתקופת עוזי משולם, איימו לפגוע בי פיזית, הייתי עם הגנה משטרתית צמודה רק בגלל שאני אומר את דעתי על פרשת ילדי תימן. כמה מהחסידי של ניסו בזמנו להיכנס לאוניברסיטה ולפגוע בי, אותם חסידים שנים מאוחר יותר ניסו לרצוח את קצין הביטחון של שירות בתי הסוהר".

גם על הדור החדש יש לו מה לומר. "השיח היום ברשתות החברתיות הוא מאוד אלים. עד עכשיו לא הגבתי, אך לאחרונה הגיעו מים עד נפש ואת חלק מהפרסומים המסתיתם נגדי, העברתי לעורך דין שיבדוק אפשרות של תביעת דיבה".

אין הריאיון מסיים ד"ר לויטן בינמה אופטימית משהו. על פי זווית ראייתו, עם פרסומם הצפוי של הפרוטוקולים בחודשים הקרובים, תבוא לסיומה אחת הסאגות שהעסיקו את מדינת ישראל מאז הקמתה.

איך היא תסתיים? ימים יגידו.

■

לראשונה
בישראל!

יטבתה גאה להציג:

השוקו של

כל אחד מחליט אם וכמה להמתיק

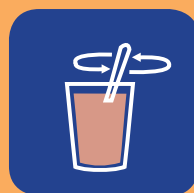
מה זה השוקו שלי?

**שוקו ללא תוספת סוכר*
וללא תחליפי סוכר**

תטעם ואם בכל זאת חסרה לך מתיקות,
המתק לפי טעמך

שותים
בהנאה

מערבבים

אם רוצים
ממתיקים

מוזגים
וטועמים

בלטון
טונציאל

לחלל... טעם יוצא

* מכיל סוכרים שמקורם בחלב

חלבי

העצה

האחרון

"אי-אפשר לתאר משפחה יהודית, חברה יהודית, ללא לימוד", כך יצא חוצץ הסופר אלי ויזל ז"ל שנפטר השבוע כנגד רדיפת לומדי התורה בישראל, בראיון האחרון לחייו שהעניק ל"קו עיתונות" ★ ויזל, סופר השואה זוכה פרס נובל ואחד מהמאה המשפיעים על העולם כולו, היה מודאג עד לשנותיו האחרונות מהאנטישמיות המשתוללת בעולם, ולא הסכים להוריד את הראש בפעילות נגדה ★ הוא נפגש עם מנהיגי ושועי עולם, שחילו את פניו, ולא הרפה מהם בכל פגישה משני נושאים: עם ישראל ומדינת ישראל ★ את הקרע בין הציבור החרדי לחילוני בישראל הוא הסכים לנסות ולאחות, בראיון בלעדי ומיוחד ל"קו עיתונות", התייחס לשלל נושאים אקטואליים, וגולל את קשריו עם גדולי ישראל, ובהם כ"ק האדמו"רים מליובאוויטש ואונגוואר זי"ע

אלי
שניידר

במוצ"ש התקבלה בישראל הידיעה על פטירתו של אלי ויזל ז"ל בהיותו בן 87. ויזל, חתן פרס נובל לשלום, ששרד את מחנות ההשמדה אושוויץ ובוכנוואלד, הקדיש את כל חייו להנצחת השואה ולמלחמה באנטישמיות.

תגובות רבות, הן בישראל והן בעולם, זרמו תוך שעות אחדות. אלי ויזל היה אייקון של דור שלם, ניצול השואה המפורסם ביותר, שלזכותו נזקפת המלחמה האינסופית באנטישמיות ברחבי העולם.

לפני כשנה וחצי, בערב פסח תשע"ה, ניא את הסופר אלי ויזל ז"ל להעניק ראיון נרחב למוסף החג של "קו עיתונות", במהלכו פרש ויזל את משנתו וסיפר על משפחתו החרדית, על הצלתו מציפורני הנאצים ועל קרבתו לגדולי ישראל.

הראיון נערך בסיועו של ד"ר יואל רפל, ובשל חשיבות הדברים אנו מביאים את עיקרי הדברים שאמר ויזל בראיון.

"מורי הראשון, הבטיזער רעב'ע, קשיש חביב שזקן לכן כיסה את פניו, הצביע על עשרים ושתיים אותיות האל"ף-בי"ת ואמר: 'כאן ילדים, אתם רואים את ההתחלה ואת הסוף של כל הדברים. אלפי ספרים, אלפים על גבי אלפים, נכתבו וייכתבו באותיות האלה. הביטו בהן ולימדו אותן באהבה. הן חוליות שיחברו אתכם לחיים, לנצח'" (אלי ויזל, "כל הנחלים הולכים אל הים").

אותן אותיות אותן למד הסופר, ההוגה והפרופסור אלי ויזל בהיותו בן 4 שנים בעיר סיגעט (אז הונגריה, היום רומניה), היו עד לפטירתו החוליות המחברות אותו לחיים. לאחר שהוצע לו ע"י אהוד אולמרט לכהן כנשיא מדינת ישראל, סיפר: "אמרתי לו שזה לא בשבילי. ברגע שאני נשיא, המילים כבר לא שלי, ואני רק רוצה שהמילים תמיד תהיינה שלי".

שתי השפות הראשונות שבהן ידע לקרוא ולכתוב הן היידיש והעברית, שבשתייהן משתמשים באותן אותיות. באותיות אלו כתב אלי ויזל חמישים ושבעה ספרים ואלפי מאמרים, יותר מעשרת אלפים, בעברית וביידיש. בשפות אחרות, בעיקר צרפתית ואנגלית, כתב עוד אלפי מאמרים נוספים.

לאישיותו ויצירתו של ויזל ניתנו במרוצת השנים הגדרות שונות. בארצות הברית התייחסו אליו בעיקר כ"איש הדעה והמוסר שיש לשמוע את דעתו". ולא בכדי הוא נבחר שנים רבות, שנה אחרי שנה, כאחד מעשרת האישים המשפיעים ביותר על החברה האמריקאית, וכאחד ממאה המשפיעים בעולם כולו. קולו של חתן פרס נובל לשלום שיצא מניו-יורק וירושלים, הדהד יותר מקולותיהם של עשרות ראשי מדינות שעלו להגל למשרדו בניו-יורק. לוח-הזמנים שלו, גם שנים האחרונות לעת זקנותו, היה צפוף יותר משל פוליטיקאים, כלכלנים נודעים ואנשי צבא מפורסמים וחשובים. כאשר הללו התיישבו בספת הישיבה במשרדו, אונם היתה כרויה לשמוע את דעותיו בנושאים המעסיקים אותם, ואשר לעיתים רחוקים מעולמו ת"ק על ת"ק פרסה. בממלכה הצנועה שלו, שכולה היתה גרושה בעשרות אלפי ספרים, הם באו לשמוע. לא להשמיע.

לאלי ויזל היה, גם בשנים האחרונות לחייו, סדר יום שקשה לעקוב אחריו. ההספק שלו הדהים גם את הקרובים אליו. מדי בוקר, עוד טרם הגן החמה, נהג לכתוב משהו חדש - פרק בספר או מאמר. אין יום שבו לא הוסיף ליצירותיו לפחות 1,500 מילים. בשעות הבוקר, טרם הגיעו למשרד, התעדכן, קרא ובעיקר למד, כל יום לפחות שעה בגמרא או מקורות יהודים נוספים, ורק אחר-כך הגיע למשרד, כאשר פגישה רודפת פגישה. שנים רבות אף אחז בחברותא שבועית קבועה עם האדמו"ר מאונגוואר זצ"ל, המכונה רבי מנשה הקטן.

מזכירותו - והן היו יותר מאחת - התקשו לעמוד בקצב העבודה של אדם שהתקרב לגיל 90. המעבר לדואר אלקטרוני, סיפרו לנו מקורביו, לא צמצם את העבודה אלא הגביר אותה. לפני עשר שנים הוא היה מקבל מדי יום 300 מכתבים. בדואר האלקטרוני זה לעיתים כפול, אך הוא מוצא זמן ועונה לכל פונה.

על רקע זה קצת קשה היה להבין כיצד הוא מוצא זמן לכתוב את כל ספריו, וכשאנו שאלנו על כך את ויזל הוא ענה: "זמן לא נותנים, זמן לוקחים". והוא אכן לקח את הזמן רק לאותם עניינים שחשובים לו, ובעיקר חשובים לעם ישראל ולמדינת ישראל. מבחינתו, כך אמר לנו, "אי אפשר היום להיות יהודי בלי קשר למדינת ישראל. פעם זה היה אפשרי,

היום לאחר השואה ולאחר הקמת מדינה ליהודים זה בלתי אפשרי".

בשנים האחרונות, ד"ר יואל רפל הקים וניהל את ארכיון אלי ויזל באוניברסיטת בוסטון, האוניברסיטה שבה לימד ויזל במשך שלושים ושש שנים. זהו ארכיון בלתי רגיל בהיקפו ובתוכנו. כבר היום יש בארכיון יותר ממיליון מסמכים, וצפויים להגיע אליו עוד כמה מאות אלפים. העבודה היומיומית בארכיון והקשר שלו עם אלי ויזל, מעניקים מימד בלתי שגרתי להערכת אישיות מיוחדת ומאוד בלתי שגרתית. "היו בינינו שיחות רבות", הוא אומר, "ובעיקר עסקנו לאחרונה

עם הנשיא אובמה

בשלושת כרכי 'הנשמה היהודית' שכתב אלי ויזל. שלושת הכרכים: 'הנשמה המקראית', 'הנשמה התלמודית' ו'הנשמה החסידית', הם תוצר של עבודת מחקר וכתובה הנמשכת כבר חמישים שנה. ב'סדרת כתבי אלי ויזל' הרואים אור בעברית, בולטים שלושת כרכי 'הנשמה היהודית' שהם ללא ספק תרומה מקורית לארון הספרים היהודי. מתוך הספרים עולה דמותם של הנביא ירמיהו, אביי ורבא, הבעש"ט, רבי מנחם מנדל מקוצק, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, רבי פנחס מקוריץ ועוד ועוד. ששים ושבע דמויות שאנו מכירים מילדותנו. כל אחת מהדמויות המוכרת כאגדה הופכת בספרי 'הנשמה היהודית' לדמות אדם שהיינו רוצים להיפגש איתו, לשמוע וללמוד ממנו. ההאנשה של כל אותן ששים ושבע דמויות, מתוך מאה ועשרים עליהן כתב ויזל, מקרבת אלינו את תורתם של כל אותן דמויות ויוצרת בכל אחד מהקוראים את הרצון להדמות לאחת או יותר מהן".

למרות סדר יומו העמוס והבלתי-מתפשר, נאות פרופ' אלי ויזל להעניק ראיון בלעדי לפני כשנה וחצי ל'קו עיתונות', שהוא למעשה הראיון האחרון שנתן בחייו, על נושאים אקטואליים שונים העומדים על סדר יומה של היהדות העולמית, ובמיוחד על האנטישמיות המתפשטת עוד ועוד, נגדה הוא נלחם בכל מאורו. השיחה שלנו עם ויזל התקיימה בין פורים לפסח, בין שני חגים מאד סמליים בנושא זהות וקיום יהודי.

בסמיכות לפורים פתחנו, כפי שנדרש, בשאלה על גל האנטישמיות הפוקד את העולם. ויזל כלל לא היה מופתע: "האנטישמיות מלווה את העם היהודי מראשיתו. לעיתים הסיבות השתנו, לפעמים המימדים השתנו, אך התופעה קיימת, והיא מאתגרת אותנו לשם שמירה על זהותנו. העובדה שאנחנו קיימים, ועמים אחרים שלא סבלו מאנטישמיות נעלמו, יש בה כדי להעיד על עוצמה פנימית שיש בנו. לנו, כיהודים, אין את האפשרות להיחלש, להתכופף. חולשה היא מתכון לניצחון הצד השני".

האם ניתן להבדיל בין שנאת יהודים לשנאת מדינת ישראל או שהן ביחד? שאלנו.

"לא כל אחד שמתנגד למדינת ישראל הוא אנטישמי, אך כל אנטישמי מתנגד למדינת ישראל".

המשפט הזה של פרופסור ויזל הזכיר משפט נוסף שאמר ואשר היה זה מכבר לחלק חשוב מזהות השואה. וכך אמר בעבר ויזל: "לא כל הקורבנות במלחמת העולם השנייה היו יהודים, אך כל היהודים היו קורבנות".

אנחנו בין שני חגים, פורים ופסח, שני חגים שמקורם בגולה, בחיים היהודיים מחוץ לארץ-ישראל. יש הבדל של ממש בין האנטישמיות נוסח פרעה לאנטישמיות נוסח הרשע?

"יש הבדל של ממש בין שני המקרים. המן רצה להרוג את כל היהודים, ופרעה רק את הילדים. המן התכוון להשמיד את כל היהודים באופן ממשי, ואצל פרעה זו הייתה יותר תיאוריה פיסית-מטפיסית. אצל המן, יהודי באשר הוא יהודי, חייב מיתה, וזו כמובן אנטישמיות בקיצוניותה".

אפשר להילחם באנטישמיות?

"העם היהודי לא יוצא למלחמה נגד שונאיו. הדרך היחידה

להילחם באנטישמיות היא הרצון, העקשנות, הדבקות להישאר יהודי. נגד הרצון הזה אין לאנטישמי הגדול ביותר נשק", אמר לנו ויזל.

ידידות אמיצה עם אדמו"רים

לאחר השחרור ממחנה המוות בוכנוואלד (בניסן תש"ה), הועבר ויזל עם קבוצה גדולה של בני נוער יהודים שהתייתמו במלחמה, לצרפת. באחת עשרה השנים שעשה בצרפת, עד שעבר לארה"ב, הוא למד הרבה, לימד לא מעט ועסק בעיקר בכתיבה עיתונאית. באותן שנים נרקמו יחסיו עם המורה הגדול 'חכם שושני' ועם אנשי הרוח היהודים החשובים והנודעים שחיו בצרפת באותן השנים, ובהם פרופ' עמנואל לוינס, הרב מניטו-ליאון אשכנזי ופרופ' אנדרה נהר. כל הארבעה ורבים נוספים יצרו איתו קשרי לימוד, מחשבה וידידות עמוקה. מכולם בלט איש המסורת 'חכם שושני', שהוגדר לא פעם "המגיד האחרון". המעבר לארה"ב הביא לקשירת קשרים עמוקים והדוקים עם דמויות תורניות נוספות. שניים התנשאו מעל כולם: פרופ' שאול ליברמן מגדולי חוקרי התלמוד במאה ה-20, שויזל היה החברותא שלו ללימוד גמרא במשך שבע עשרה שנים; השני היה כ"ק האדמו"ר מאונגוואר זצ"ל, הגאון רבי מנשה קליין (שכינה עצמו 'מנשה הקטן'), שחיבר עשרות ספרים ידועים, אותו הכיר מימיהם המשותפים בחברת הנערים היהודים בצרפת ואשר איתו קשר קשרי נפש ורעות עמוקים ביותר, עד שנפגשו, כאמור, לפחות מדי חודש אם לא כל שבוע. לשניים אפשר להוסיף רבים, ובהם אפשר לציין גם את הרבי מליובאוויטש, "אתו קיימתי קשרי ידידות אמיצים, גם אם לא פעם נפלה בינינו מחלוקת", כפי שאמר לנו.

איך התפתחו הקשרים שלך עם כל אחד מהאישים הללו, שהטביעו חותמם על העולם היהודי בזמנם ולדורות שאחריהם? שאלנו אותו.

"אולי ברשותכם אוסיף עוד שני אנשים שיש לי איתם עד היום קירבה גדולה מאוד: הראשון, חברי מילדות בסיגעט, מאז היינו בני שש שנים, הרב פרופ' דוד הלביץ חוקר התלמוד הנודע. השני הוא הרב הראשי הרה"ג רבי ישראל מאיר לאו, שיחד איתו ועם אחיו, ידידי הטוב נפתלי לביא, היינו במחנה בוכנוואלד. אמנם לא למדנו יחד, אך חוויות העבר המשותפות קושרות אותנו בעבותות. אלו אנשים שכל אחד מהם הוא פרק בחיי, ולעיתים קרובות אף ארבעה-חמישה מהם בעת ובעונה אחת. רבי מנשה קליין היה לי חבר קרוב. הוא היה הרב שלי בה"א הידיעה. החברות בינינו התחילה בבית הילדים בצרפת, ונמשכה עד יומו האחרון. תמכתי", אמר לנו בראיון, "ואמשיך לתמוך, ככל שאוכל, ביישיבת 'בית שערים' שהוא הקים. המעבר שלנו לניו-יורק שבארה"ב נעשה בזמנים שונים, אך בראשית שנות ה-60 של המאה הקודמת נפגשנו שוב בניו-יורק ומאז, עד יומו האחרון, לא נפרדנו. קשר כל-כך עמוק וחזק כפי שהיה לי איתו, קשה להסביר במילים.

"ההיכרות עם פרופ' שאול ליברמן התחילה באופן מקרי, עוד בימים שהייתי כתב 'ידיעות אחרונות' בניו-יורק ובארה"ב. כתבתי על כך בספרי 'כל הנחלים הולכים אל הים'".

בספר מספר ויזל על מפגש שארגן בביתו גרשון סווט,

לעניין זיכרון השואה. למי מהנשיאים הרגשת קרבה גדולה יותר?

התשובה הראשונה שנתן ויזל היא: "לכולם", אך לאחר מחשבה אמר: "לביל קלינטון, שאמנם סיים את כהונתו כנשיא לפני יותר משלוש עשרה שנים, אך קשרינו נמשכים עד היום באופן משמעותי".

חמישים שנה בשלושה ספרים

בנקודה זו ביקשנו לשוחח עם אלי ויזל על סידרת ספריו "הנשמה היהודית", סדרה של שלושה כרכים שראו אור רק בעברית. "זוהי תרומתי לארון הספרים היהודי", הוא אמר. "עבורי יש בכך משום הגשמת חלום. אתם יודעים, הספרים שלי פורסמו בעשרות שפות. בתשעה ספרים שונים שלי פורסמו פרקים על הדמויות השונות שנכללו בסדרה זו. יש ספרים בהם יש שילוב של דמויות - מקראיות, תלמודיות וחסידיות, ויש ספרים המוקדשים לנושא מסוים. אבל לראות את שלושת הכרכים עם ששים ושבע הדמויות, זהו יום חג עבורי".

ויזל השקיע עבודה רבה ביותר, ממש מחקר עצמאי, על כל דמות ודמות. "בסופו של דבר", אמר לנו, "הסדרה הזו היא תוצר של חמישים שנות עבודה. קשה מאד לכתוב יותר משניים-שלושה פרקים לשנה. יש את איסוף החומר, גיבוש הרעיון, כתיבה ראשונית, תוספות וליטוש - והכל לוקח זמן, הרבה זמן". על המקורות מהם נאסף המידע הרב שבכל פרק, אמר: "במידה מסוימת, אני פונה לחומרים קיימים שכל אחד מוצא אותם בספריות, אך לא פחות מכך יש בעבודה זו בלשות. אינני רוצה לחזור על מה שאמרו כותבים לפני, ועל-כן, לכל

דמות אני מחפש משהו מיוחד, אותו 'משהו' שבעזרתו או באמצעותו אוכל לאפיין את הדמות ולספר על ייחודה. החיפוש אחר אותו 'משהו' ייחודי עשוי להמשך זמן רב. תמיד לפני עיני עומדים התנ"ך, המשנה, התלמוד והמדרשים, וככל שאנחנו הולכים לחסידות - ספרי האדמו"רים השונים, ספרים עליהם, וגם מחקרים אקדמיים. לעיתים קרובות אפשר למצוא חומר מרתק בספרי מחקר שכותביהם עסקו בעיקר בקריאת כתבי-היד וספרים גנוזים. הסוג האחרון ידוע רק למעטים אך ממנו אפשר לדלות פנינים - בידע, בעמקות, ביצירה. את זה אני מחפש".

ויזל, כך אמר לנו, התחבר בתהליך הכתיבה לכל הדמויות, ובייחוד לקשורים לעולם החסידות. "החסידות מהלכת עלי קסם, ומבין צדיקה אהבתי לכתוב על דמותו של הרבי מקוצק, שיש בו עמקות המביאה לחדרה. דמות נוספת שאני מרבה לעסוק בה, הוא רבי נחמן מברסלב, שכוח דמיונו מעורר השתאות".

למעשה, סדרת ספריו החדש 'הנשמה היהודית', ראשיתה בהוצאתו. לפני 50 שנה החל ויזל בסדרת הרצאות פומביות מדי שנה במרכז היהודי הגדול ה-Y"ש שבמנהטן, שלוש הרצאות מדי שנה, על דמות מקראית, דמות תלמודית או חסידית ודמות או נושא אקטואלי. לפני 35 שנים החל לתת הרצאות פתוחות לקהל על אותם הנושאים באוניברסיטת בוסטון. 1,200 איש הקפידו להגיע להרצאותיו בניו-יורק, כשעל כל כרטיס ומושב היה מאבק. באוניברסיטת בוסטון האולם גדול יותר והקהל רב יותר, ועוד רבים הצליחו להשתתף להרצאותיו. ההרצאות הן הבסיס לפרקים השונים שעובדו ושנוו על-ידי ויזל עצמו כדי להתאימם לספר.

נושא אחד שזור בתוך שלושת הספרים, בעיון בדמויות השונות, והוא השואה. "אדם אינו יכול לברוח מעצמו", אמר ויזל, "ועל-כן בכוונה ולעיתים שלא בכוונה נכנס הנושא לתוך הספרים". דוגמא מובהקת לכך ניתן לראות בסיפור על נוח לאחר המבול. ויזל משווה בין נוח, להתנהגותם של האסירים היהודיים בבוכנוואלד לאחר שחרורם באפריל 1945, ויש לכך עוד דוגמאות רבות בספרים.

ולמרות גילו ועיסוקי הרבים, ויזל לא עזב לרגע, גם בחודשים האחרונים, את עט הסופרים. "אני ממשיך לכתוב", אמר לנו אז לקראת סיום. "אני אוסף חומר על שלוש דמויות עליהן ארצה בשנה הבאה".

ככל הנוגע לויזל, הוא סירב לתת לגילו, 87, להשפיע עליו, והמשיך עד לתקופה האחרונה כמעט בכל הפעילויות שבהן עסק מזה חמישים שנה, ובייחוד בנושא זיכרון השואה. זו הייתה משימת חייו.

חובתנו להוכיח את מעלת ארץ-ישראל, ולא להפך".

הניסיון לשמוע מויזל דעות בכל עניין בנושא המעסיק את הציבוריות הישראלית, נתקל בתשובות דיפלומטיות. כאשר שאלנו אותו, למשל, על הויכוח בשאלת גיוס בני ישיבות לצבא, הוא משיב: "יש לי בעיות אחרות, גדולות לא פחות". ובתשובה לשאלה, האם יהיה מוכן כחתן פרס נובל לשלום לסייע במציאת פיתרון אפשרי ליחסי חרדים-חילוניים במדינת ישראל, הוא השיב בהחלטיות: "אם יקראו לי - אבוא ואנסה למצוא דרך לחיים משותפים". ובכל זאת, אמרנו לו, מה עושים כדי למצוא פתרון? על כך הוא השיב: "אי-אפשר לתאר משפחה יהודית, חברה יהודית, ללא לימוד. מי צריך לממן 'חברת לומדים'? איך משתפים אזרחים בגורל המדינה? אלה נושאים שדנו בהם, דנים בהם, ואני מאמין שאפשר למצוא דרך לחיים משותפים".

בנקודה זו הערנו לאלי ויזל כי בקרב הציבור החרדי יש ילדים שיודעים יידיש, אשר העברית שלהם חלשה מאוד אם בכלל קיימת. עד כמה החשיבות ביידיש בדורנו? שאלנו לדעתו. ויזל, שכתב אלפי מאמרים ביידיש, ואשר ספרו הראשון והנודע ביותר "הלילה" נכתב במקורו ביידיש, משיב: "וודאי שצריך את היידיש, זה חלק מהתרבות היהודית. זו שפה שכמעט נכחדה בשואה. אני תומך ביידיש ותרבותה. אבל", הוא הדגיש, "לא על חשבון העברית. אלו שתי השפות שפתחו בפניי שרים לאחר היציאה מבוכנוואלד". בכך מרמז ויזל לקריירה העיתונאית שלו, שראשיתה בעיתון היהודי ביידיש בצרפת, ועיקרה כתיבה במשך עשרים שנה לעיתון ישראלי גדול.

בשנים האחרונות הופקד ד"ר יואל רפל מטעמו של אלי ויזל על הארכיון הפרטי שלו אותו מסר לאוניברסיטת בוסטון שבה לימד

מקבל תעודה משמעות פרס

במשך שלושים וחמש שנים. מתוך הארכיון, עולה מסכת הקשרים הענפה שפיתחת, או שפיתחו איתך רבים ממנהיגי העולם: נשיאים, מלכים, ראשי ממשלות. מה הם מבקשים לשמוע ממך? "אגיד לך את האמת, אינני יודע. אני רואה אותם כאשר הם מבקשים להיפגש איתי. כאשר הייתי עיתונאי - אני ביקשתי את הפגישות, והיום הם מבקשים אותי. אבל, ויש אבל גדול, בכל פגישה שלי חייבים לעלות שני נושאים: עם ישראל ומדינת ישראל. אני לא זוכר פגישה שנושאים אלה לא עלו, לעיתים ביוזמתי".

אלי ויזל היה "הנוסע המתמיד" שנים רבות לפני שמושג זה הוכר. קשה לחשוב כמה פעמים הקיף את כדור הארץ בטיסותיו להרצאות או לפגישות וביקורים.

כיצד שומרים על אורח חיים דתי במצב כזה? אתה הרי מקפיד לא להשתתף באירועים ביום שישי בערב וכמובן לא בשבת.

על כך ענה ויזל באופן חד: "היהדות קודמת לכל. אין שום דבר קודם לזהותי, אלא גורל עם ישראל וארץ ישראל. אני עושה כל מאמץ להיות מדי שבת בביתי, ואם אני מחוץ לבית הרי זה תמיד בקהילה יהודית".

קשריך עם נשיאי ארצות הברית זכו לתיאורים רבים, בעיקר מימי הנשיא קרטרי שמינה אותך לראש הוועדה הנשיאותית

שהיה בכיר הכתבים הישראלים בארה"ב, ובו ביקש מויזל לספר לקבוצת אינטלקטואלים יהודים על ביקורו במוסקבה ב-1965. "סיפרתי להם על השאנונות והשתיקה של המבוגרים ועל האומץ וההתרסה של הצעירים. אמרתי להם כי זה ממש נס לגלות יהודים כה רבים קוראים תיגר על המשטר המפחיד ביותר עלי אדמות כדי להישאר יהודים... הם הציגו שאלות, ועניתי כמיטב יכולתי. איש אחד התבלט במיוחד. התרשמתי מהשילוב של האירוניה והחביבות בעיניו. הוא ביקש פרטים על שיעורי תלמוד במוסקבה: מספר המשתתפים, גילם, אורך השיעור, המסכת שנלמדה, הפירושים ששימשו אותם. למרבה השמחה, זכרתי את כל הפרטים מביקורי בבית הכנסת.

"בזמן שהמארח הגיש לנו תה, ניצלתי את ההזדמנות לשאול על האיש שהציג את כל השאלות האלה. 'אתה לא מכיר אותו?' התפלל. 'זה הד"ר שאול ליברמן'. זה היה אפוא האיש שאת ספרו החשוב על התלמוד הירושלמי למדתי והערצתי". כך החלה חבורת שנמשכה שבע עשרה שנים, חבורת של "חברותא". פעמיים-שלוש בשבוע התיישב ויזל מול פרופ' שאול ליברמן, ובמשך 3-4 שעות למדו יחד גמרא. הגמרא שלמד ויזל בסיגעט, עיר הולדתו, זכתה להעמקה בלימוד עם חכם שושני, אך העמיקה שורשיה והרחיבה פארוותיה בשנים הארוכות של לימוד עם המורה פרופ' שאול ליברמן.

שעות עם הרבי מחב"ד

הקשר עם הרבי מליובאוויטש היה שונה ואחר. ויזל: "הייתי קרוב אליו, אך לא אומר שהייתי חברו. נפגשנו פעמים רבות מאד, לעיתים לשיחות שנמשכו 3 או 4 שעות, כאשר איש לא העז לדפוק על דלתו. אני זוכר שיחה ארוכה במיוחד שנמשכה 7 שעות, מ-12 בלילה ועד 7 בבוקר. אתה מתאר לעצמך כמה חסידים נעמדו ליד דלתו של הרבי וניסו להבין על מה הוא מדבר איתי זמן כה ארוך. הוא כתב לי, בכתב ידו, מכתבים רבים, ביניהם ביקורות שלו על ספרים שלי. אני אמנם במקורי חסיד ויז'ניץ אך הוא ראה בי חסיד חב"ד. לא בכל דבר הסכמנו, היו לנו גם מחלוקות, אך על דבר אחד הסכמנו תמיד: חובתנו לפעול למען עם ישראל וארץ ישראל".

אין ספק, אומר יואל רפל, כי לאלי ויזל היו הטובים שבמורים, ולהם היה הטוב שבתלמידים. הלימוד במקורות הראשוניים בכלל ובגמרא בפרט, הוא היום חלק בלתי נפרד מסדר יומו. אין יום בו לא למד, אין יום בו לא פתח דף גמרא. בצד אלפי הספרים שקרא, ומי שראה את ספרייתו ואת התמצאותו בתכני הספרים, אינו יכול שלא להתפעל, ניכרה גאוותו בזהות היהודית.

האם, שאלנו את ויזל, אתה רואה אפשרות שהארבעה עליהם דיברת, שהיו כולם מוסמכים לרבנות (האדמו"ר מאונגוואר, הרבי מליובאוויטש, חכם שושני ושאול ליברמן), היו יכולים ללמוד דף גמרא ביחד?

"לא, אני לא רואה כל אפשרות. כל אחד

מהם היה ענק, ולכל אחד מהם הייתה דרך משלו ללימוד. שושני וליברמן היו שניהם משכילים מאד, אך מכל אחד מהם למדתי משהו שונה בלימודי הגמרא. אותו דבר לגבי הרב מנשה קליין והרבי מליובאוויטש: התפעלתי מידיעותיהם, מבקאותם ומחריפותם, אך לא ראיתי, ואינני רואה, אפשרות ללימוד משותף. הם היו כל-כך שונים איש מרעהו".

"אי אפשר לתאר חברה יהודית ללא הלימוד"

נושא שהעסיק את ויזל באופן קבוע הוא ארץ-ישראל ומדינת ישראל. יש שהוא פעל בגלוי, והדברים התפרסמו בעיתונות, אך פעמים רבות הוא התבקש למלא משימות שהשתיקה יפה להן למען העם והארץ. על כך לא נמצאה מילה כתובה או משוברת. ביקשנו לברר איתו את קביעתו בעבר כי "אין קיום יהודי ללא מדינת ישראל". ויזל: "אלפיים שנים ויותר התקיים העם היהודי ללא מדינת ישראל. זו עובדה. אלא שהקיום הזה היה כאשר מרבית העם חי מחוץ לארץ-ישראל, והמציאות של עם ישראל מחוץ לארץ ישראל הייתה תמיד מציאות שלילית. המציאות הזו השתנתה מאז שקמה המדינה היהודית בארץ-ישראל. היום אי אפשר להפריד בין המדינה לבין העם, קיום העם. גם אם נרצה להפריד ביניהם, ידאגו אחרים שנזכור שהקשר הוא כל-יינתק.

מנהרת החופש

למעלה מ-70 שנה לאחר מלחמת העולם השנייה, אותרה השבוע המנהרה שנחפרה ע"י יהודים מיער פונאר אל החופש מהנאצים ■ שנים רבות חיפשו ניצולים וחוקרים אחר המנהרה ממנה ברחו עשרות היהודים, אך רק כעת, בעזרת טכנולוגיה מתקדמת ורדאר חודר קרקע - נמצאה המנהרה ע"י משלחת של רשות העתיקות ■ אך גם בעזרת המנהרה לא הצליחו רוב הבורחים להינצל, ורק 11 ניצלו בסופו של דבר, ונותרו כדי לספר על מעשי הזוועות שהוכרחו לבצע באחד המחנות שהנאצים עשו הכל כדי שלא יידעו מה אירע בו

יעקב פלדמן

ג'ון זליגמן וצוותו

מרדכי זיידל ביער פונאר

בעבודת השיפת המנהרה

בזכות האמצעים הטכנולוגיים, התגלתה מחדש מנהרת הבריחה. בשיטה של דימות תת-קרקעי, ליד הבור בו הוחזקו האסירים, נראה בבירור מיקום המנהרה. רוחבה של המנהרה הוא כ-60 סנטימטרים וגובהה כ-40, והיא הספיקה רק לזחילה. האסירים תמכו את הקרקע באמצעות קרשים, ולכן היא שרדה. "כישורלי שאבותיו הגיעו מליטא", סיפר זליגמן, "התרגשתי עד דמעות ברגע הגילוי של המנהרה. זוהי עדות נוגעת ללב, לניצחון התקווה על הייאוש. חפירתה וחשיפתה של המנהרה תאפשר לנו להציג לא רק את זוועת השואה, אלא גם את התקווה לחיים".

זליגמן הגיע לפרויקט בעקבות טיול שורשים משפחתי. נוסף על המחקר באתר ההשמדה, הוא מבצע מחקר באתר בית הכנסת הגדול של וילנה. "כל הסיפור של יהדות וילנה, זה סיפור של יצירה והיסטוריה

מנהרה שהובילה מהבור בו נכלאו בשעות הלילה למרחק 35 מטרים, אל מעבר לגדרות המחנה. אחרי שלושה חודשי עבודה, ב-15 באפריל 1944, ניסרו האסירים בפצירה את הכבלים שעל רגליהם, וארבעים מהם נמלטו דרך המנהרה. אלא שעד מהרה השומרים גילו אותם, ורובם נורו או נתפסו. 15 מהם הצליחו בכל זאת לברוח, ו-11 מהם הגיעו אל הפרטיזנים שעסקו במיקוש מסילות רכבת ופעלו למען שחרור וילנה מידי הנאצים, ושרדו את המלחמה. אחד מהם, מרדכי זיידל, אף הדליק משואה בערב יום השואה בשנת 2005.

"שמנו אותם על הקרשים, ראש לראש, רגל לרגל", סיפר זיידל. "היתה משרפה של בערך 3,000 קורבנות ואז היו מדליקים וזה היה נורא, אני רואה את האש. רק אלוקים יודע באיזה מצב אנחנו היינו. אחרי חודש החלטנו לברוח, חפרנו מנהרה של 30 מטר של עומק בתוך האדמה, המנהרה הגיעה ליער ושם התחברנו ליחידות הפרטיזנים, נלחמנו והשתתפנו בשחרור וילנה".

מאז תום המלחמה, נעשו כמה ניסיונות לאתר את המנהרה, ללא הצלחה.

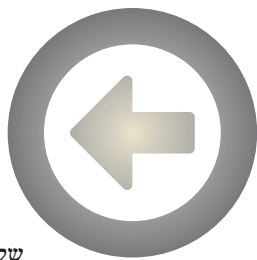
אלא שלאחרונה הצליחה משלחת מחקר בראשותו של ד"ר יוחנן (ג'ון) זליגמן מטעם רשות העתיקות הישראלית ופרופ' ריצ'רד פרוינד מאוניברסיטת הרטפורד בארה"ב לאתר את המנהרה באמצעות שיטה של דימות תת קרקעי ורדאר חודר קרקע. הפרויקט נערך בתמיכת המוזיאון הלאומי היהודי ע"ש הגאון מווילנה, חברת אדוויז'ן וערוץ תקשורת אמריקאי.

אחרי שנים רבות, באמצעים טכנולוגיים משוכללים, אותרה בימים האחרונים מנהרת ההימלטות שנחפרה על ידי אסירים יהודים ממחנה ריכוז ביער פונאר שליד וילנה, בימי מלחמת העולם השנייה.

יער פונאר היה אחד מאתרי ההשמדה ההמוניים הגדולים של הנאצים במזרח אירופה. כמאה אלף איש הוצאו שם להורג והושלכו לבורות שנחפרו ביער. 70 אלף מתוכם - היו יהודים. בזמן נסיגת הכוחות הגרמניים מהאזור בשל מתקפות הצבא האדום בסוף 1943, החלו הנאצים בפעולה לטשטוש עקבות ההשמדה.

הנאצים הקימו יחידה מיוחדת שתפקידה היה לטשטש את עקבות ההשמדה ההמונית. ביער פונאר, הוטלה המלאכה הזו על קבוצת עבודה של 80 אסירים ממחנה הריכוז שטוטהוף, שהובאו למקום כדי לפתוח את קברי האחים, לערום את הגופות ולשרוף אותן. העבודה נעשתה, למרבה הזוועה, כאשר רגלי האסירים היו כבולות בשללאות.

בשעות הלילה הוחזקו האסירים בתוך בור עמוק, וביום עבדו בפתיחת קברי האחים ושריפת הגופות. בזמן הזה, האסירים הבינו כי בסוף העבודה הם יירצחו, ויזמו תוכנית בריחה: בשעות הלילה הם חפרו

סריקת אתר מנהרת הבריחה בפונאר בטכנולוגית הדימויות התת קרקעית. צילום: עזרא וולפינגר

מעולם. מהגופות החרוכות נותרה רק הרוח, איתנה ונצחית אל מול הרוח. רוחו של עמנו, רוח המוסר ותיקון עולם שהיתה חסינה מכדורי הרצח. פונאר הוא אזהרה לכולנו. לדורות הבאים. לעולם לא עוד. לעולם, אף לא לרגע קט, לא נירטע אל מול הגזענות, אנטישמיות והשמדה המונית".

ממצאים עתיקים מהגר"א

במקביל לחפירות שנעשו ביער פונאר בליטא, הגיעה בשורה נוספת, כאשר מתברר כי בימים אלה נחשפים שרידיו של בית הכנסת המפואר בליטא, ששימש משך מאות בשנים כמוקד התפילה היהודי, והיה לבית הכנסת המרכזי של הגאון מוילנא, רבי אליהו בן שלמה זלמן זצ"ל, על ידי אותה משלחת של רשות העתיקות לליטא.

לפי הדיווח השבוע בכלי התקשורת, כבר לפני כשנה, הוטסה במיוחד משלחת של רשות העתיקות לוילנא שבליטא, על מנת לחפור באזור שבו ממוקם בית הכנסת. זאת כאמור, כדי לחשוף את שרידיו של בית הכנסת החשוב, שעד לפני 250 שנה היה למוקד פעילותו של הגאון זצ"ל.

בכל יום עבודה באתר הארכיאולוגי שבוילנא אני מתרגש מחדש. החפירה מתמקדת בחצר בית הכנסת", אמר איש רשות העתיקות בריאיון ל'קול ישראל'.

כידוע, הגר"א - הגאון רבי אליהו מוילנא (1720-1797), היה פוסק ומקובל חשוב בתקופת האחרונים, ששימש כסמכות הרבנית העליונה, ואף נחשב לאחד ממעצבי היהדות האשכנזית ליטאית ועולם הישיבות.

למרות זאת, סירב הגאון כל חייו לקבל על עצמו משרת רבנות רשמית, זאת בשל הענווה הרבה שאפיינה אותו והרצון שלא לבטל תורה. עד היום, נחשבים פסקיו לשם דבר, וגילויים חדשים אודותיו ירגשו מאוד את העולם התורני והחרדי ואת חוקריו.

האנדרטא בפונאר

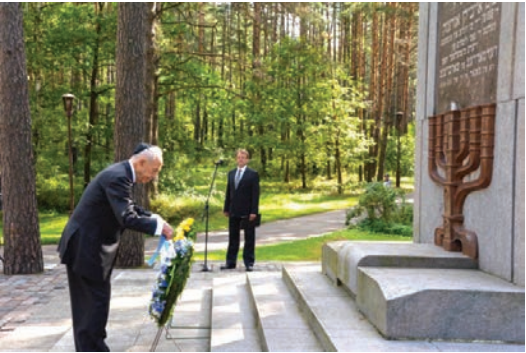
איפה אנחנו שפכנו את החול? קשה עכשיו להסביר את זה, אבל כל אחד יצא עם מכנסים מלאים בחול, והיינו שופכים בצד כי לא ראו. השטח היה עצום. כשהגענו למקום, לנקודה שממנה ראינו אור ונכנס קצת אוויר - עצרנו, וחיינו שיהיה לילה וחושך כדי שנוכל לצאת. כשעברנו את הגדר התחילו לירות עלינו. שמענו אחר כך שחלק תפסו וחלק ירו עליהם".

בעבר העיד זיידל אף בפני צוות של מוזיאון "יד ושם" על עבודתו בפונאר. "אחרי חיסול גטו וילנה הגענו לפונאר. אמרו לנו לחתוך עצים, לא ידענו בשביל מה. בא מפקד המחנה ואמר לנו שאנחנו ניגשים לעבודה. שמו לנו על הרגליים שרשראות ולקחו אותנו ישר לבור", סיפר. "העבודה שלנו הייתה להוציא את הקורבנות מהבורות, לשים על המשרפות ולשרוף אותן. אנשים נשברו והתחילו לבכות. נתנו לנו מכות נוראות".

זיידל סיפר שהוא והאסירים האחרים ספרו את הגופות שהיו באחד הבורות, וגילו שמספרן עומד על 25 אלף. "היו שם אנשים שזיהו את הקרובים שלהם, את הנשים שלהם - לפי הבגדים ולפי תמונות שמצאנו שם", תיאר. זיידל הסביר שהיה כלי ששימש להוצאת הגופות מהבורות. "היו מכשירים עם ווים. היית צריך לקחת את השפיץ, הוו, לתקוע בתוך הגוף ולהוציא אותן".

לדבריו, הגופות סודרו זו לצד זו, ובכל פעם הציתו את האש כשבמשרפה היו כ-300 גופות. "זה היה נורא. אני רואה את האש, אני רואה את כל זה. העם שלנו נשרף", אמר בעצב. בתום המלחמה זיידל הבין כי הוא נותר לבדו בעולם. "כבר לא הייתה לי משפחה. ידעתי שאני שרפתי אותה בפונאר", סיפר בעדותו. "אני לא השתחררתי מפונאר. אני רואה את זה כל יום. לילה לילה בא אליי פונאר". לפני שנים ספורות השתתף נשיא המדינה דאז שמעון פרס, יחד עם נשיאת ליטא, טקס זיכרון לקורבנות השואה בשפת גיא ההריגה בפונאר. 70 שנים לאחר חיסול גטו וילנה, נשא פרס נאום מיוחד.

אל מול האנדרטה צעדו שני הנשיאים בתוך היער בליווי ניצולי שואה, אל שפת בור ההריגה בפונאר. בנאום בפונאר אמר פרס כי: "צבעו של הטבע הפסטורלי האופף אותנו מכל עבר הוא ירוק, אך האדמה אדומה מדם. בעמק הרצח של פונאר לא היו תאי גזים. רק רצח ישיר. פיזי ולחיצה מדויקת ומחושבת על ההדק אחד אחרי השני. 500 בכל יום. יום אחרי יום. ללא הפסקה. ללא חרטה. ללא מחשבה שניה. ללא מחשבה כלל. רוצחים. ההיסטוריה לא ידעה אכזריות שכזו

מפוארת, זה הסוף של הסיפור. לחפור את החיים של הקהילה ולא רק את המוות", אמר.

יחידה מיוחדת לטשטוש העקבות

לפני כעשר שנים, זמן רב לפני שהמנהרה נחשפה השבוע, נעשה ניסיון תקשורתי להתחקות אחרי עקבותיה של המנהרה. בתכנית ששודרה לפני עשור, מוצגים סיפוריהם של תושבי כפר פונאר שראו את הזוועות מול עיניהם, וחלקם אף נהנו מכך כשסחרו בחפצי הנספים. בתכנית, היוצרים עקבו אחר יומנו של העיתונאי הפולני קאזימארס סאקוביץ, שחי בכפר פונאר בזמן שבוצעו הרציחות. הוא מתאר באופן לקוני את המתרחש בעיירה החקלאית המנומנמת בשעה שצפה מחלון ביתו בטבח ההמוני שבוצע ביהודים.

בקיץ 1941 הוציאו הנאצים להורג עשרות אלפי בני אדם ביער פונאר שבליטא, רובם יהודים אך גם צוענים, שבויי מלחמה ומתנגדי משטר. בשלהי המלחמה הקימו הגרמנים יחידה שתפקידה היה לטשטש עקבות של ההשמדה ההמונית. ביער פונאר הוטלה המשימה, כאמור, על קבוצת עבודה מיוחדת שהורכבה מ-80 אסירים יהודים שהובאו ממחנה הריכוז טוטוהוף בפולין.

בתכנית, חזר ניצול המנהרה מרדכי (מוטק'ה) זיידל, שמאז הלך לעולמו, לבור שבו שהו הוא והאסירים האחרים לפני העבודה ואחריה. הם אולצו להוציא את גופות הנרצחים, לסדר אותן בערימות ולאחר מכן לשרוף אותן. "זה היה פחד, להבה גדולה, רוח גדול, והכול היה נשרף עד היסוד", סיפר. "אז אתה רואה שמדליקים את המשרפה הזאת ושוכבים שם 3,500 קורבנות, וזה עולה באש. הייתי אז רק שלד. ריבונו של עולם, שאלתי, למה מגיע לנו את זה?".

בהמשך סיפר זיידל על ההחלטה לברוח מהיער באמצעות חפירת מנהרה. "כשאני כאן עכשיו אני רואה שהכול הרוס, וזה לא אכפת לי, למרות שחשבתי שב-100 אחוז נראה כאן את הפתח של המנהרה להראות לכם", אמר אז, עשור לפני החשיפה השבוע.

"דוגים בא ואמר אנחנו נעשה משהו. הוא היה זה שנתן את הרעיון שאפשר להתחפר ולעשות מנהרה לצד השני. לא ידענו שיש מיידאנק ולא ידענו שיש אושוויץ. אמרנו שלפחות יישאר אחד שאולי יצליח לספר לעולם מה קורה פה. עכשיו, איך עובדים? ראיתם את החול כאן? זה לא חול. חפרנו ועלינו גם על הבור של קורבנות, וברגע שאתה חופר מנהרה, החול הדק נשפך עלינו".

"שפכנו את החול בצד"

את החול שמו האסירים בכיסים ושפכו אותו, כשהשומרים הנאצים לא הבחינו. "פנינו מימנה והצלחנו לחפור. שואלים:

נוחי דנקנר ביצאה מביתו

עליות ונפילות

במשך שנים נחשב נוחי דנקנר, לילד הפלא של המשק הישראלי. כל מה שנגע בו הפך לזהב ❖ בשיא כוחו החזיק דנקנר בידיו קונצרן אדיר ממדים ששלח זרועות לכל ענפי המשק ❖ חברת אי.די.בי רכשה תחת בעלותו כל חברה שעמדה על המדף, וביום בהיר אחד היה דנקנר לבעליהן של חברות ענק כדוגמת "סלקום", "שופרסל", "כור תעשיות", "כלל ביטוח", "נשר", "נכסים ובניין", "עיתון מעריב", "גב ים", "אלרון", "מפעלי נייר חדרה", "מכתשים אגן תעשיות" ועוד שורה של חברות ענק ❖ בשנת 2010, שנת השיא בפעילותו העסקית היה דנקנר לאחד מעשירי המדינה וע"פ המגזין "פורבס" הונו הוערך בכמיליארד דולר ❖ השבוע, 6 שנים לאחר שהגיע לשיא, הורשע דנקנר ע"י בית המשפט בהרצת מניות אי.די.בי וצפוי להישלח למאסר כשהוא שקוע בחובות עתק ❖ מאיגרא רמא לבירא עמיקתא

שבתאי פוגל • צילומים: פלאש 90

נוחי דנקנר ואדוארדו אלשטיין בבית המשפט ב-2013

"הסתירות בעדות שטרומם מעידות שהוא ניסה להסתיר את הקישור בינו לבין מקורבי דנקנר לרכוש את המניות. מכירת המניות מחוץ לבורסה שירתה אותו פעמיים: מימון והשפעה על השער. שטרומם לא פעל למיצוע פוזיציה. הוא פעל לפי האינטרס של דנקנר. דנקנר פעל לסייע לשטרומם במימון. לא היה כל היגיון כלכלי להסתם משקיעים אל מחוץ לבורסה, במקום להזרים הון לחברה".

השופט התייחס גם בהרחבה לטענות לפיהם השותף השלישי, עדי שלג, שהפך מאוחר יותר לעד מדינה נגד השניים, העיד עדות שקר. "כשנסתרו חלק מהעדויות של עד המדינה שלג, כלשון המעטה, הפרקליטות הורידה מחשיבותו. המחלוקת נותרה על הנחיה שניתנה על ידי שטרומם להשפיע על שער המניה. הוגשה חוות דעת על איכון טלפון לפיו שטרומם לא שהה במשרדו (עד המדינה טען כי התקיימה פגישה בין שטרומם לדנקנר במשרד, אך איכון הטלפון הראה כי שטרומם לא שהה במקום – י"א). אולם אין זה המקרה שבו הפרחת דבר מסוים יש בה כדי לקעקע הרשעה. שלג הותיר בי רושם ישר, אבל משקל עדותו מוגבל. היא לא מבססת הרשעה, ויכולה רק לסייע. ההכרעה בתיק נשענת על ראיות נסיבתיות רבות".

את טענת הנאשמים לפיה הזרמת הכספים הייתה מתוך שיקול כלכלי טהור, ומתוך כוונות רווח, דחה השופט את הדברים ואמר כי "גרסת הנאשם היא מופרכת. אין בה היגיון כלכלי. נתוני המסחר מוכיחים שהפעלה בפועל. לא רק מניע כלכלי עמד במרכז".

השופט הוסיף והסביר כי ביקושים בהיקפים כאלה השפיעו על שער המניה. "הפוזיציה הייתה אגרסיבית. בוצעה השקעה בסכומים גבוהים. היא ספגה הפסדים גבוהים, ומסחר מסוג זה דרש אשראי רב. הוא פנה לבנק, ביקש את עזרתו של דנקנר, הוא לא התייעץ עם מקורביו. הוא המשיך להשקיע למרות שהמניה המשיכה לרדת. הסבריו למעשים היו הזויים לפרקים, לא היה היגיון כלכלי בפעילותו. הוא רכש במחיר גובה ומכר בזול. הוא לוהה כספים לשם כך, טען שהוא בונה פוזיציה לטווח ארוך, אך פעל כסוחר יום. אין בכך היגיון. זאת לא התנהגות המושתתת על התנהלות כלכלית".

מלבד הרצת המניות, הורשעו השניים בעבירות נוספות והדיונים לטיעונים לעונש, נקבעו לעוד כחודשיים. עד אז, מקווים בסביבת דנקנר להדוף את הטענות.

מסע רכישות חסר תקדים

דנקנר נחשב לאחד מאושיות המשק. הוא זינק כמטאור ונמנה על בכירי הכלכלה הישראלית כבר בצעירותו. ע"פ העיתון הכלכלי "גלובס", דנקנר נולד בשנת 1954 בתל אביב ומיד לאחר שירותו הצבאי למד מדעי המדינה ומשפטים באוניברסיטת תל אביב. בשנת 1984 היה נוחי דנקנר ממייסדי משרד עורכי הדין דנקנר-לוסקי. בשנת 1995 הקים יחד עם אביו את חברת "גנדן תיירות ותעופה". בעקבות רכישת השליטה בבנק הפועלים בשנת 1997, על ידי תד אריסון ומשפחת דנקנר, התמנה נוחי דנקנר לסגן יושב-ראש הבנק ואחר כך ליושב-ראש ועדת האשראי שלו. אולם, עקב הסתבכות כלכלית, המשפחה מכרה את חלקה בבנק ודנקנר פרש מתפקידו. בשנת 2000 ייסד את חברת "גנדן הולדינגס" עם חברו הטוב אבי פישר, שביצעה השקעות בתחומי הנדל"ן, התקשורת והטכנולוגיה. במאי 2003 רכשה גנדן, יחד עם משפחות מנור ולבנת, את השליטה בקבוצת אי.די.בי. נוחי דנקנר, שהוביל את העסקה, התמנה ליו"ר

בשנת 2014, פסק בית המשפט המחוזי בתל אביב כי השליטה בחברת הבת אי.די.בי פיתוח, תימכר לקבוצת אקסטר-אלשטיין של אדוארדו אלשטיין ומוטי בן משה. בעלי החוב של החברה קיבלו חלק מחובם במזומן ומניות מיעוט באי.די.בי פיתוח. כתוצאה מכך נותרה אי.די.בי אחזקות ללא כל תוכן עסקי. בשנה שעברה הנאמנים לביצוע הסדר הנושים העמידו את החברה למכירה כשלד בורסאי.

מניות מלאכותיות

בשנת 2012, עוכב דנקנר לחקירה ברשויות המס עקב חשד להרצת מניות אי.די.בי אחזקות, שבאותה תקופה ספגה כאמור הפסדים כבדים משורת עסקאות כושלות.

הרצת מניות היא דרך בלתי חוקית להשפיע על מחירי מניות הנסחרות בבורסה לניירות ערך. במסגרת ההרצה, עולה ערכה של המניה על ידי שורת תרגילים שנועדו להציג מצג שווא כביכול החברה רווחים וכדומה. פעולה זו משפיעה על סוחרים שאינם מודעים לתרמית, ועלולה לגרום להם לקבל החלטה לרכוש מניות מהחברה למרות שהיא אינה רווחית. אחת השיטות הידועות להרצת מניות חברות, היא הפצת שמועות לפיהן יתרחש אירוע חיובי כלשהו בחברה והמנייה צפויה לעלות דרסטית. המשקיעים ממהרים לרכוש, ערך המניה עולה בעקבות הביקוש, ולאחר זמן הם מגלים כי אין כל בשורה משמעותית בחברה הנסחרת. שיטה נוספת להרצת מניות היא ניפוח שערים והיקפי מסחר: בעל המניות פותח מספר חשבונות בנק ברחבי העולם וסוחר בינו לבין עצמו עם המניה. בכל מכירה וקניה של המניה עולה ערכה מלאכותית בלבד. סוחרים תמימים מתפתים לחשוב כי העליה בערכה של המניה נבע מהתפתחויות כלכליות.

לאחר איבוד השליטה באי.די.בי, הודיעה הפרקליטות כי היא מתכוונת להעמיד לדין את דנקנר בשל הרצת המניות. אמש, כאמור הרשיע בית המשפט את דנקנר על הרצת המניות יחד עם איש שוק ההון איתי שטרומם. הרצת המניות התרחשה בשנת 2012 בטרם הונפקו בבורסה מניות חדשות של אי.די.בי אחזקות.

לצורך עליית ערכן של המניות, הורה דנקנר לחברו הקרוב איתי שטרומם לרכוש כמות עצומה של מניות החברה. שטרומם השקיע עשרות מיליוני שקלים ורכש את המניות בסכומים גבוהים ממחיר השוק באמצעות חברת ההשקעות ISP שבבעלותו במשותף עם איש שוק ההון עדי שלג. כ-8 מיליון שקל אותם השקיע איתי שטרומם, העביר נוחי דנקנר בעצמו לחברו באמצעות "הלוואה". המהלך הוגדר הצלחה וגייס 300 מיליון שקלים. עם זאת, סכום זה לא הספיק לכיסוי חובותיה של החברה, והיא הועברה מידיה של דנקנר שנתיים לאחר מכן.

ההרשעה: עד 5 שנות מאסר

הרצת מניות היא עבירה שעונשה עשוי להגיע ל-5 שנות מאסר. כך לדוגמה, לפני מספר חודשים, גזר השופט דוד רוזן 3 שנות מאסר לאיש העסקים ג'קי בן זקן שהורשע בהרצת מניות. גם על שותפו הוטל עונש דומה ולא מן הנמנע שגם על הטייקון לשעבר יוטל עונש מאסר.

השופט חאלד כבוב אמר במהלך הקראת הכרעת הדין, כי

לאחר שנים של דיונים משפטיים, איש העסקים והטייקון לשעבר נוחי דנקנר הורשע ביום שני בהרצת מניות חברת 'אי.די.בי' שהייתה בבעלותו עד לשנת 2014. הרצת המניות התרחשה בשנת 2012, לאחר שספגה החברה הפסדי ענק. דנקנר הנפיק מניות חדשות לחברה, ובכדי להגדיל את ערכן, ביצע מספר פעולות עם חברו איש שוק ההון איתי שטרומם, אך כל נקדים את המאוחר.

קונצרן 'אי.די.בי' – החברה להשקעות, ריכז תחתיו קבוצת חברות ישראליות. השקעות החברה, דרך החברות הבנות שלה, כללו בין היתר בנקים, מפעלי תעשייה, חברות ספנות, בנייה, חקלאות ועוד, ועל ידי אחזקה בחברות אלו, רכשו בעלי הקונצרן השפעה חסרת תקדים במשק הישראלי. מקור השם הוא בראשי התיבות באנגלית של בנק דיסקונט לישראל, שהיה בעבר אחת האחזקות העיקריות של החברה. חברת הבת הייתה אי.די.בי פיתוח שתחתיה ניהלו מספר חברות נוספות.

בשנת 2003, נרכש גרעין השליטה של החברה על ידי גנדן השקעות שבשליטת נוחי דנקנר יחד עם קבוצת אנשי עסקים שהחזיקו גם הם בחברות משלהם כמו משפחת מנור, יבואנית פיג'ו וסטרואן ובעלת השליטה בבנק אגור, ומשפחת לבנת, בעלת השליטה בקבוצת תעבורה.

באותן שנים נחשבה אי.די.בי לקונצרן אדיר ממדים. היא השקיעה בעיקר בענפי התקשורת, הנדל"ן, הפיננסים והמסחר. בין החברות המוכרות שהיו בשליטתה נמנו חברת התקשורת "סלקום", "שופרסל", "כלל ביטוח", חברת האגרוכימיה "מכתשים אגן", חברת המלט "נשר", חברת הנדל"ן "נכסים ובניין" ומפעלי נייר חדרה.

לפני מספר שנים, לאחר כמה עסקאות כושלות, החלו חובות החברה לתפוח אף למעלה משווי אחזקותיה. אחת ההשקעות הייתה פרשת 'קרדיט סוויס' – חברה שווייצרית בינלאומית לשירותים פיננסיים. חברת כור תעשיות, אחת החברות בקבוצת אי.די.בי, רכשה מניות של החברה בשנים 2008-2010, והגיעה בשיא ההשקעה לאחזקה של 3.24% בעלות של 6.95 מיליארד ש"ח. ירידת ערכן של מניות קרדיט סוויס, עקב משבר החוב האירופי, הסבה לכור וממילא לאי.די.בי הפסדים כבדים.

העסקה המשמעותית שהביאה מאוחר יותר לקריסת החברה הייתה ההשקעה בלאס וגאס. דנקנר יחד עם מספר משקיעים בניהם יצחק תשובה, רכשו קרקע בלאס וגאס לצורך הקמת פרויקט נדל"ן ומלונאות במקום בהיקף של 8 מיליארד דולר. המיתון העולמי ב-2008 גרם לבריחת משקיעים בבורסה האמריקאית "וול סטריט" והשניים נותרו עם הבטחות אותם לא יכלו לממש ועם חובות ענק לבעלי הקרקע אותה רכשו. בעקבות זאת מכרה החברה בשנת 2012 את "כלל תעשיות" (49% ממניות החברה) תמורת 1.275 מיליארד ₪.

בשלב זה, כבר התברר כי החברה לא תוכל לעמוד בהתחייבויות שלה לבעלי אגרות החוב (נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב – י"א). מלבד, החברה הייתה חייבת מאות מיליונים לבנקים ישראלים ולקרנות פנסיה. בפני בעלי אגרות החוב, להם הייתה חייבת החברה 1.8 מיליארד דולר, הועלתה האפשרות של תשלום חלקי של חובות תמורת מחיקת חלק משמעותי מהם.

נוחי דנקנר בכניסה לבית המשפט

החברה לא יפוטרו לפחות עד לשנת 2017. בחודש מרץ 2011 רכשה קבוצת אי די בי את עיתון מעריב באמצעות דיסקונט השקעות, תמורת 147 מיליון שקלים. בתקופת שליטתו בעיתון, הזרימה קבוצת אי די בי על פי ההערכות מעל 300 מיליון שקלים כהשקעה, אך בספטמבר 2012 החליט למוכרו, ללא חובות העסק וללא בית הדפוס, לשלמה בן צבי (שהחזיק בעיתון "מקור ראשון") תמורת 85 מיליון שקלים בלבד. על השקעה זו נמתחה ביקורת רבה, ואף הוגשה תביעה נגזרת על-סך 370 מיליון שקל כנגד דסק"ש ונושאי המשרה בה.

איבוד השליטה וההרשעה

דנקנר בחר למנף את עסקיו ולהגדיל את שליטתו באי די בי. על ידי הלוואות של מיליארדי שקלים הן מהבנקים והן מהציבור דרך בתי ההשקעות המחזיקים בחסכוניות. נכון לחודש אפריל 2013, חובותיו של דנקנר עולים על שווי נכסיו. מספר גורמים תרמו לנפילתו של נוחי דנקנר: מינוף יתר, עסקאות כושלות (עסקת לאס-וגאס, קניית מעריב, ההשקעה במניית קרדיט סוויס), שימוש בדיבידנדים שרמו ממורד הפירמידה העסקית כדי לבצר את אחזקתו באי די בי. תחת הורדת המינוף או רכישות נוספות, המחאה החברתית שגרמה לירידת ערך בחברת שופרסל ובעיקר הרפורמה בשוק הסלולר שכיווצה את שווייה של סלקום – החברה החשובה ביותר בקבוצה של דנקנר – במיליארדי שקלים.

ב-8 בדצמבר 2013 הצביעו הנושים של אי די בי אחזקות בעד הסדר נושים הכולל העברת השליטה על אי די בי. מידיה של נוחי דנקנר. הסדר זה אושר על ידי בית המשפט ב-17 בדצמבר 2013 עם תנאים מתלים שאינם קשורים לדנקנר, וב-5 בינואר 2014 אישר בית המשפט הסדר זה באופן סופי. דנקנר הגיש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון, אך ערעורו נדחה ב-14 במאי 2014.

בסוף נובמבר 2012 עוכב דנקנר לחקירה ברשויות המס ובמשטרת ישראל, בחשד להרצת מניות אי די בי אחזקות. בינואר 2014, יום אחד בלבד לאחר איבוד השליטה באי די בי אחזקות, פורסם שהפרקליטות הודיעה על זימונו של דנקנר לשימוע, בטרם הגשת כתב אישום בגין תרמית בקשר לניירות ערך, עבירה של פרט מטעה בתשקיף, עבירה של הפרת חובת דיווח ועבירה של איסור עשיית פעולה ברכוש אסור. יחד עם דנקנר זומנו לשימוע גם חברת אי די בי אחזקות עצמה, ואיתי שטרם.

החשד היה שבימים טרם הנפקת מניות אי די בי אחזקות בפברואר 2012 בסך 321 מיליון שקלים, בוצעה פעילות מסחר תרמית במניות החברה על-מנת לתמוך בשער גבוה יותר של המניה ולאותת לשוק על עניין במניה על ידי ניפוח מחזור המסחר, כל זאת במטרה לשפר את סיכויי הצלחת ההנפקה והמחיר שיתקבל בה.

ביוני 2014 הוגש כתב אישום נגד דנקנר בעבירות על חוק ניירות ערך – תרמית מניות, הכנסת פרט מטעה בתשקיף והפרת חובת דיווח ובעבירה על חוק איסור הלבנת הון – סעיף עשיית פעולה ברכוש אסור. השבוע כאמור, הורשע דנקנר על ידי בית המשפט והוא צפוי להישלח לכלא.

דנקנר, כך דווח, מסתגר מאז ההרשעה בביתו ונעדר להגשת ערעור על פסק הדין. האיש שבשיא כוחו הספיק לחלוש על תאגידים וחברות ענק, מצא עצמו השבוע בנקודת השפל הגדולה של חייו. ■

ובמהלכן הגדיל את היקפה של אי די בי על ידי רכישת חברות רבות. בשנת 2005 רכשה דיסקונט השקעות את חלקיהן של מתחרותיה בסלקום ובשנת 2006 רכשה אי די בי את כור תעשיות. כן נרכשה קלאב מרקט על ידי שופרסל. הקבוצה שבראשות דנקנר נכנסה מוכנה למשבר הסאבפריים הגדול בשנת 2008 שממנו יצאה מחוזקת. כמו כן, עסקה אי די בי בפיתוח נדל"ן בלאס וגאס יחד עם קבוצתו של יצחק תשובה.

בשנת 2010, שהיוותה את שנת השיא של דנקנר, הוא דורג ברשימת המיליארדרים של פורבס עם הון של מיליארד דולר.

בשנת 2009 רכשה אי די בי חברה לפיתוח (חברה ציבורית שכבר איננה נסחרת בבורסה לאחר מחיקתה מהמסחר על ידי נוחי דנקנר בעיצומו של המשבר הכלכלי) את חברת התיירות הפרטית של נוחי דנקנר ואבי פישר, גנדר תיירות ותעופה, ומיזוג אותה בחברה הפרטית כלל תיירות, המוחזקת גם כן בידי אי די בי חברה לפיתוח.

ביוני 2007 הודיעה אי די בי פיתוח ונכסים ובנין מקבוצת אי די בי של נוחי דנקנר על שיתוף פעולה עם אלעד גרופ (חברה פרטית בבעלות יצחק תשובה שבאמצעותה הוא מנהל את עסקי הנדל"ן שלו בצפון אמריקה) להקמת פרויקט מלונאות ענק בהשקעה של 7 מיליארד דולר בלאס וגאס. הקרקע לפרויקט נרכשה תמורת 1.2 מיליארד דולר ועליה היה ממוקם מלון קיים ("ניו פרונטיר"). ביולי 2007 נכסים ובנין גייסה 900 מיליון שקל באג"ח כדי לממן את חלקה בפרויקט, את ההנפקה הובילו: כלל פיננסים חיתום, אפסילון חיתום והנפקות, הראל חיתום והנפקות, אקסלנס נשואה חיתום ומגדל חיתום.

בנובמבר 2007 יצחק תשובה ונוחי דנקנר לחצו במשותף על כפתור שהפעיל פיצוץ מבוקר אשר הביא לקריסתו של מלון "הניו פרונטיר" בן ה-16 קומות. המלון פוצץ כדי לפנות את הקרקע ולהתחיל בעבודות ההקמה של הפרויקט תחת מותג הפלאזה. באירוע הודיע נוחי דנקנר כי "השלמת הפרויקט, שצפויה בשנת 2011, תיצור לפחות 15 אלף מקומות עבודה חדשים בעיר".

אך כבר מספר חודשים לאחר השקת הפרויקט הוא החל להיתקל בקשיים, המשבר הכלכלי העולמי הוביל לבעיות בגיוס ההון הדרוש להקמה, כמו כן איש העסקים פויו זבלודוביץ', שבבעלותו מלון אחר הנושא את השם "פלאזה" בלאס וגאס, הגיש תביעה על הזכות לשימוש בשם "פלאזה לאס וגאס". בנובמבר 2011 נודע כי ירד לטמיון כמעט כל ההון שהושקע במיזם.

ההשקעה בקרדיט סוויס

בין השנים 2008-2010 רכשה כור תעשיות שבשליטתו של דנקנר מניות בבנק השווייצרי קרדיט סוויס והגיעה בשיא לאחזקה של 3.24% ממניות הבנק. סכום ההשקעה המצטבר בקרדיט סוויס הגיע ל-6.95 מיליארד שקל במאי 2010. בשנים שלאחר מכן נמכרו חלק גדול ממניות הבנק שנרכשו.

באוקטובר 2010 התקיימו מגעים למכירת חברת מכתשים אגן תעשיות שבשליטת כור תעשיות לכימצי"נה הסינית, ובעקבות כך לפיטורים נרחבים בחברה, דבר שהוביל לצעדי מחאה של עובדי החברה, ובעקבות הודיעה אי די בי על הקפאת העסקה בשבוע עד לברור הדברים מול ועד העובדים.

בסוף אותו שבוע, הודיעה החברה כי הגיעה להסכם עם ועד העובדים, לפיו יפרשו 200 עובדי החברה באופן מידי, ושאר עובדי

הקבוצה. בתחילת 2014 איבד דנקנר את השליטה באי די בי לטובת אדוארדו אלשטיין ומוטי בן משה, במאבק שליטה שנמשך למעלה משנה לאחר שהקונצרן נקלע לקשיים כספיים ולהסדר חוב, בין היתר בשל השקעה כושלת בבנק קרדיט סוויס השווייצרי.

ההיסטוריה העסקית של דנקנר פרושה על פני המשק כולו, שכן דנקנר החזיק בבעלותו את החברות הגדולות והחזקות במשק הישראלי.

בשנת 1995 הקים יחד עם אביו את חברת "גנדר תיירות ותעופה", שפעילותה הראשונה הייתה הקמת חברת "ישראיר". החברה כיום מוכרת כפושטת רגל, עם חוב של מעל 400 מיליון ש"ח לבנקים שונים.

בשנת 1999, בתום שנתיים של מתיחות בין נוחי דנקנר לבין שמואל דנקנר, הוחלט על פילוג בעסקי המשפחה, שמואל דנקנר ובני משפחה אחרים רכשו את המניות של נוחי דנקנר, של אביו, יצחק דנקנר, ושל משפחת גילינסקי בחברת דנקנר השקעות תמורת 100 מיליון דולר.

בשנת 2000 ייסד דנקנר את חברת גנדר השקעות – חברה פושטת רגל אשר ביצעה השקעות כושלות בתחומי הנדל"ן, התקשורת והטכנולוגיה. בעקבות כישלון זה, חובו האישי של דנקנר לבנקים דרך גנדר מוערך בכ-400 מיליון ש"ח.

בדעיבר נאלצו שאר בני משפחת דנקנר להקדיש את המחצית הראשונה של שנות ה-2000 בניסיונות לחלץ עצמם מההלוואה מבנק לאומי. בסופו של דבר מכרו את השליטה בדנקנר השקעות ביוני 2004, תמורת 58 מיליון דולר לדלל נדל"ן של יצחק תשובה. בינואר 2007 נאלצה המשפחה למכור גם את השליטה בתעשיות מלח (לשרי אריסון) תמורת 886 מיליון שקל, והעניקה לה בכך את השליטה הבלעדית בבנק הפועלים.

בשנת 1997 יזם נוחי דנקנר יחד עם בן דודו דני דנקנר, בניגוד לדעתו של דודו שמואל דנקנר שהיה עד אז הדמות הדומיננטית והמובילה בעסקי המשפחה, עסקה שבה רכשה תעשיות מלח 11.6% ממניות בנק הפועלים תמורת 358 מיליון דולר (1.4 מיליארד שקל), ההשקעה מומנה במלוואה מהלוואה שתעשיות מלח קיבלה מבנק לאומי על ידי שעבוד הקרקעות של תעשיות מלח כבטוחה להלוואה. בנק לאומי העריך את שווי הקרקעות ב-200 מיליון דולר על סמך ההסכם עם מינהל מקרקעי ישראל המקנה לתעשיות מלח זכויות בנייה נרחבות על הקרקעות.

במאי 2003 רכשה גנדר, יחד עם משפחות מנור ולבנת, ממשפחות רקנאטי וקרטו, את השליטה בקבוצת אי די בי, שהיא אחת מהקבוצות הפעילות והמעורבות ביותר במשק הישראלי וכללה את שופרסל, נייר חדרה, מכתשים אגן תעשיות, נכסים ובניין, גב ים, אלרון, כלל עסקי ביטוח ועוד.

ע"פ הדיווחים בתקשורת הכלכלית של אותם ימים, קרן הפנסיה "מבטחים" סיפקה מימון בהיקף של 54 מיליון דולר לגנדר, כדי שזו תוכל להשלים את ההשתלטות. עסקת מתן המימון האמורה לוותה בביקורת רבה, ואושרה בין היתר בזכות תמיכתם של שלושה דירקטורים חדשים, שהצטרפו לקרן "מבטחים" ואישרו את המענק בישיבה הראשונה שבה השתתפו. חבר הכנסת לשעבר שמואל אביטל, ששימש יו"ר הקרן באותה עת, מונה בשנת 2008 על ידי דנקנר ליו"ר חברת "מקסימה" שבשליטתו. בתקופה זו דנקנר יחד עם שותפיו בגנדר החזיקו בכ-55% ממניות אי די בי אחזקות. בשנת 2006 הוענק לדנקנר פרס התעשייה בקטגוריית האלקטרוניקה. שבע השנים הראשונות של דנקנר באי די בי היו הצלחה מסחררת

"קפצתי מבמת התזמורת לכיס הכיסא התבקע לשניים, ומשם נפ - כולל המצלמות שלי"

אריאל רבינסקי, צלם החתונות והאירועים מהמוכרים והמצליחים במגזר החרדי

מה זיכרון הילדות הכי עוצמתי אצלך שלך?

"האזעקות של מלחמת יום כיפור. אני זוכר שלקחו את אבא שלי לצבא, ושאנחנו ירדנו עם אמא למקלט. אלו היו רגעים לא פשוטים שלא אשכח לעולם".

מי הדמות הרוחנית שהשפיעה עליך הכי הרבה?

"הרה"ג רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, מה'עדה החרדית'. לפני הרבה מאד שנים הייתה לי איזושהי בעיה אישית שהייתה נראית ללא מוצא. נכנסתי אליו לדקה קצרה ושטחתי את הבעיה, והוא אמר לי מיד מה לעשות. הסתכלתי עליו, וחשבתי שהוא לא מבין אותי. זו הייתה הפעם הראשונה שנכנסתי אליו. היה לי לחץ גם מהמעמד וגם מהשאלה, שהייתה מאד משמעותית. והגריי"י שלך תשובה שלכאורה הייתה הכי לא הגיונית בעולם. התחלתי להקשות על העצה שנתן לי, אבל הוא גער בי וברחתי מהחדר... בהמשך, השתלשלות העניינים הייתה כזאת, שממנה התברר לי שהרב נתן לי את התשובה הכי מדויקת שיכולתי לקבל, עצה שההשפעות שלה מתגלגלות עד היום, למעלה מ-30 שנה אחרי. בהמשך, התייעצתי אותו איך לבנות את החזוים מול הלקוחות. קרה לי לא פעם לפני כן, בתור צלם שמגיש ללקוח חשבון, שהגיע הלקוח ואמר:

רגע, לא אמרת שזה וזה עולה כסף, זה לא כתוב.

אז נכנסתי אליו לשאול

בתור דיין ב'עדה',

לנסח את החוזה, מה

לכתוב, האם לכולל

ממש כל דבר קטן

וכו'".

אם הייתה מכונת

זמן זמינה, באיזו

תקופה בהיסטוריה

היית רוצה לחיות?

"הכי רחוק

אחורה, לראות איך

חיו בלי הטכנולוגיה,

וללמוד על מידת

האופור למרות זאת".

מה נותן לך סיפוק?

"הסיפוק זה היצירתיות

בעבודה. בכל עבודת

צילום יש דברים שהעבודה

מחייבת, למשל, לצלם את

הסבתא, את החופה, את הלבשת

הקיטל לחתן וכו'. אבל יש בכל עבודת

צילום את השטח החופשי, שאם לא תיצור

אותו, אף אחד לא ישאל אותך למה זה חסר,

כי זו לא חובה. יש שטח מת שכזה שאף

אחד לא מחפש אותו. ושם אתה יכול

לבטא את היצירתיות. בדרך כלל זה

קורה לפני האירוע או אחריו, אז

אתה עושה דברים יצירתיים, וזה

נותן לך חמצן. אני יכול לצלם 12

שעות אירוע, להיות גמור מעייפות

בסוף החתונה, לראות את העוזרים

שלי זוחלים לאוטו, ואז לשמוע את הכלה שאומרת: 'אתה יודע שנוסעים כעת לצילומים ביפו', ולהתעורר לחיים. להרגיש כאילו הכניסו לי כעת כדור מרץ, ולפרוץ".

מה השיר שאתה הכי אוהב?

"אני אוהב לשמוע את עמירן דביר מבצע את השירים השונים, עם כל האנרגיות המתפרצות שלו, בזכותן כל שיר מקבל שדרוג".

מקום אוהב עליך במיוחד?

"זה מקום שהייתי בו כמה פעמים, ואני מגיע אליו בכמה מצבים - לילות ירח, גשמים וכו': גשר הזהב של סן פרנסיסקו. פעם צילמנו את הגשר הזה בקור אימים. היה אז אפילו מחסום משטרי, והלכנו ברגל בקור ובגשם כדי לצלם תמונה מסוימת".

מהו הרגע הכי שמח בחיך?

"לידת הבת הראשונה שלי".

הרגע הכי עצוב?

"אני יכול לספר על הרגע בו הייתי הכי חסר-אונים. היה זה בפעם הראשונה שהזמינו אותי לחתונה בחו"ל, בלונדון, לפני הרבה שנים. עמדתי וצילמתי שם, באולם 'דקוריום'. הכל היה זר לי. זו הייתה הפעם הראשונה שצילמתי בחו"ל, עם ההתרגשות שלפני. עמדתי על במה

גבוהה מאד, בגובה מטר ועשרים, ובשלב מסוים

רציתי להגיע מהבמה לרצפה. לקפוץ במכה

אחת לא היה ניתן, כי זה היה גבוה מידי. היו

עליי שתי מצלמות עם פלאשים ולא רציתי

שהן יינזקו. מתחתני עמד כיסא, ותכננתי

לקפוץ עליו ומשם לרצפה. וכך ניסיתי

לעשות: קפצתי מבמת התזמורת לכיסא,

אלא שמושב הכיסא התבקע לשניים,

ורגליי נכנסו אל מסגרת הכיסא, שהייתה

כמו מלכודת, ומשם עם הפנים אל הרצפה.

- כולל המצלמות שהתנפצו על הרצפה.

הייתי חבוט ומשותק כולי, בלי ציוד צילום,

במרחק חצי שעה נסיעה מהמלון. זה לא

היה בני ברק, ולא היה למי לצלצל לבקש

עזרה. זה היה רגע נוראי עבורי.

"לבסוף זה נגמר כשמישהו מהאורחים

הכיר צלם מקומי, ותוך 40 דקות הוא הביא

לי ציוד חלופי, וחזרתי לצלם. ההרגשה הזאת,

שאני, צלם האירוע, מתרסק אל הרצפה מול כל

האורחים, לא תישכח".

איזו מידה היית משנה בעצמך?

"תמיד קורה באירועים שיש גיסה או דודה

שמבחינתה 'האירוע מת' ושום דבר לא קיים

חוץ מהילדה שלה, שחשוב לצלם אותה יותר

מהחתן והכלה, והיא מנדנדת. בשלב הראשון

אני נחמד, בשני אני מאותת לה, בשלישי אני

מעיר מפורשות וברביעי כבר לעתים מאבד את

הסבלנות. הייתי רוצה להיות סבלן יותר, גם

במקרים האלה".

על מה בקריירה שלך אתה מתחרט?

"החתונות בימי שישי. בעבר הייתי מקבל

עליי אירועים וחתונות בימי שישי, בעיקר

בציבור הכיפות הסרוגות. ואשתי העירה

לי כל הזמן שאני חוזר הביתה ממש זמן

קצר לפני שבת במקרים האלה, במיוחד

יא למטה, אבל אז מושב לתי עם הפנים אל הרצפה התנפצו מיד

מה יש לך
לספר?
| חנני בלייך |
עם אריאל רבינסקי

אחרי 3 שנים
הגיע לקוח שעשה
אירוע מפואר
של בר מצווה על
פני כמה ימים,
וחלק מההזמנה
היה צילום ביום
שישי אחה"צ, והוא
הבהיר לי שאם
איני מצלם ביום
שישי - הלך כל
הפרויקט מסביב.
החלטתי שאנסה
לצלם בכל זאת
ביום שישי. אחרי
הצילומים, שעה
לפני שבת, נכנסתי
לאוטו להתקדם
הביתה, אבל
האוטו לא נסע.
אחד הגלגלים היה
מפונצ'ר. זה לימד
אותי סופית לא
לעשות את זה
יותר. לא מתחילים
עם השבת

יצאים הדברים הכי טובים.

"מעבר לזה, גם בקטעים שדורשים ממנך כוחות לאורך כל השנים, אני לא נותן לעצמי הנחות. כשאני מגיע מאירוע, יש לי כלל: אני לא הולך לישון, עד שכל התמונות מגובות פעמיים בשני מחשבים שונים. אני יכול לחזור הביתה אחרי 24 שעות ולילות בלי שינה ולהירדם מול המחשב, אבל עדיין - עד שהחומר לא מגובה פעמיים אני לא פונה לנוח".

מה השיא המקצועי שלך עד היום?

"אני מצלם את החתונות של נכדי כ"ק האדמו"ר מגור, חתונות עוצמתיות בהן משתתפים למעלה מ-20,000 איש. אני עומד מתחת לחופה ומצלם, ויודע ש-20,000 איש עומדים כעת מתחת לחופה ומסתכלים לכיוון החופה. בפעם הראשונה שצילמתי שם, הרגשתי שאני עומד מול ים של אנשים. אלו האירועים הכי עוצמתיים, כשאתה עומד מול קהל כל כך גדול. בגור גם לא מרשים לצלמי עיתונות לצלם שם, וגם אין עוד צלמים לחתונה. הכל בידיים שלך, והלב דופק."

"משהו נוסף: לפני חצי שנה קבלתי הזמנה מענקית הצילום בעולם B&H, להעביר מצגת באורך שעותיים על עבודתי כצלם והייחודיות שלי בגישה. לפני חודשים ספורים העברתי את ההרצאה בניו יורק. כשהגעתי למקום שאלתי, כמה משתתפים יהיו בהרצאה? ונענית שההרשמה נסגרה לפני למעלה משבוע..."

מה החלום הכמוס שלך שעוד לא הצלחת להגשים?

"אני אף פעם לא מסתכל גבוה, אני כל הזמן מסתכל רק על הזוג שאני מצלם היום, לתת להם את המקסימום. אני לא מציב לי איזה הר גבוה לטפס עליו. כשאני בדרך לחתונה, ויודע שאסיים את העבודה ב-2 וחצי בלילה, אני חושב איך לעשות את 12 השעות הקרובות הכי טובות שבעולם, וזה מרים אותי צעד-צעד להכי גבוה. אני מאד אוהב את מה שאני עושה, וגם אם אזכה ב-20 מיליון בלוטו אמשך לצלם - אולי לא באותו מינון - כי אני אוהב את זה. השאיפה היא להמשיך ולהיות בראש הפירמידה, ותמיד לייצר, לא לעבוד תחת מוסכמות אלא ליצור מוסכמות. כיום, עובדים אצלנו קבוצה של שמונה צלמים, והיום ספציפית יש לנו שמונה חתונות. אבל אף פעם לא היה לנו יעד של שמונה חתונות ביום, אלא רק לצלוח את היום בצורה הכי טובה. וזה הביא את הפירות ב"ה הלאה."

"ומשהו נקודתי: בכל שנה בחודש מרץ, אני משתתף בכנס צלמים בינלאומי בלאס וגאס שבנבדה. בכל כנס כזה נבחרים ע"י חברת ניקון 10 צלמים מרחבי תבל להציג את עבודתם במשך 40 דקות. צלמים אלו נקראים 'שגרירים' של ניקון ברחבי העולם. אני שואף להיות אחד מהעשרה האלו. היו דיבורים עם ניקון, ואני מקווה שזה יבשיל".

איפה אתה רואה את עצמך בעוד עשרים שנה?

"אני מתפלל שהקב"ה ייתן לי כח להמשיך לעשות את מה שאני עושה, לשמח חתנים וכלות, ולקבל נשיקה מהחתן בסוף החתונה ולשמוע ממנו 'עשית לי את היום. היית הכי טוב שיכולת להיות'. זה החלום שלי לשנים הבאות".

מה אנשים לא יודעים עליך?

"אני מטבעי מאד ביישן. כשאני צריך להתמקח בחיים הפרטיים, אני בולע את הלשון. אבל כשזה הגיע לעבודה, ממש הכרחתי את עצמי להיות אסרטיבי ולהזיז דברים. אבל למרות התודמית המוחספת לכאורה שיש לי, בתור ילד בכיתה הייתי עדין ושברירי, וככה זה נשאר עד היום אצלי בכל מה שמחוץ לעבודה, ממש הפוך ממה שאני משרד".

תגדיר את עצמך במשפט אחד. אריאל רבינסקי...

"לא מוותר, מציב יעדים ועושה הכל לעמוד בהם".

באירועים מחוץ לעיר, וביקשה שלא אקח אירועים בשישי. כך אכן השתדלתי לעשות ולא לקחתי, אבל יום אחד קיבלתי עבודה מאד גדולה ליום שישי והחלטתי בכל זאת לקחת. אבל בדרך חזור מהאירוע, בעליות לירושלים, האוטו נתקע לי עם כל הציוד בפנים - חצי שעה לפני הדלקת נרות. הגורר אמר שייקח לו חצי שעה להגיע, כלומר - בשבת. קרוב משפחה הגיע אליי ודאג להקפיץ אותי הביתה, ובדרך דאגתי להזמין גורר ערבי שיחלץ לי את האוטו ויביא לי בהקדם את הציוד הביתה, אחרי השקיעה. בסיכום האירוע התברר שהלך המנוע, ונגרם לי נזק של 16,000 ש"ח, והחלטתי שזו הפעם האחרונה שאני לוקח אירוע בימי שישי.

"אחרי 3 שנים הגיע לקוח שעשה אירוע מפואר של בר מצווה על פני כמה ימים, וחלק מההזמנה היה צילום ביום שישי אחה"צ, והוא הבהיר לי שאם איני מצלם ביום שישי - הלך כל הפרויקט מסביב. החלטתי שאנסה לצלם בכל זאת ביום שישי. אחרי הצילומים, שעה לפני שבת, נכנסתי לאוטו להתקדם הביתה, אבל האוטו לא נסע. אחד הגלגלים היה מפונצ'ר. זה לימד אותי סופית לא לעשות את זה יותר. לא מתחילים עם השבת".

מה משמח אותך?

"מאחר ולא פוגשים את המשפחה כל השבוע, כי השעות שלי הפוכות, מה שמשמח אותי זה לשבת בשבת אחר הצהריים עם הילדים, ללמוד איתם ולשמוע על השבוע שעבר עליהם".

מה מביך אותך?

"לפעמים, כשאני חופשי ממסגרת העבודה, אני מגיע למקום מסוים, לבית כנסת או להבדיל לבית מלון, ואתה מרגיש שאנשים מסתכלים עליך, 'הנה הצלם המפורסם'. קרה לי פעם שטסתי לחו"ל 12 שעות, ולידי ישב מישוהו כל הטיסה ששתק, וחשבתי שהוא לא מכיר אותי, ושמחתי. בסוף הטיסה הוא ניגש ושאל אותי: רבינסקי, אתה יודע מי אני, כן? ... ההרגשה שאנשים במקומות מסוימים יודעים מי אני ואילו אני לא יודע מי הם, קצת מביכה".

מה מרגש אותך?

"סוג מסוים של אירועים, במשפחות בהן יש מקרים משפחתיים מאד מרגשים, שמתקזזים בסופו של דבר לתוך אירוע או חתונה שאני מצלם בהם. בעבר צילמתי חתונה של בן של חייל שנפל במלחמת שלום הגליל, ילד שנולד אחרי שאביו נהרג במלחמה. כשהבן הזה, החתן, הלך לחופה עם אמו אבל בלי אביו, השמיעו ברקע הקלטה של אביו שר 'עוד ישמע'. זה היה מצמרר במיוחד".

מה היית עושה אם לא היית עוסק בתחום שבו אתה עוסק כיום?

"אני מאד אוהב מספרים, אז כנראה שהייתי הולך לראיית חשבון. אבל החיים הובילו אותי: למדתי בזמנו בכולל בירושלים, ואחד מהלומדים בכולל היה צלם שצילם גם את החתונה שלי. יום אחד הוא סיפר לנו שהוא תקוע באותו ערב בלי עוזר צלם. אמרתי לו: אני מוכן להיות היום במקום העוזר הקבוע שלך. וכל השאר, היסטוריה. אחרי לילה אחד, אמרתי לו שאני מוכן לעשות השלמת הכנסה ולעבוד אתו קבוע. התגלגלנו הלאה, וככה נכנסתי למקצוע".

מה הסוד המקצועי שלך?

"קודם כל, אהבת המקצוע. ומעבר לזה, החשיבה מחוץ לקופסה. כשאני מגיע לצלם, אין כללים. כל מה שלמדתי, מבחינתי היה בשביל לתת חומר רקע, אבל כשאני הולך לצלם - אני לא משועבד לשום כלל. ודווקא בדברים הכי לא הגיוניים ולא סבירים שאתה עושה, שם מגיעות ההפתעות. למשל, צילמתי לפני עשור חתונה והייתה בעיה מסוימת עם הציוד, אז עשיתי מעקף זמני לבעיה הזו. אלא שהפיתרון הזה כל כך מצא חן בעיניי, שכבר 10 שנים אני עובד בצורה הזו... דווקא מהחשיבה מחוץ לקופסה, מהיצירתיות, משבירת הכללים,

מהנחונות לאולפנים

מנדי וייס מפתיע עם הלהיט החדש: "ויעזור" את השיר חדש כתב המלחין החסידי ר' משולם גרינברגר המוכר מלהיטיו הרבים "נודה לך", "אמן ואמן", "חזו בניי" ואחרים. למלאכת העיבוד חברו שלושת הגדולים יואלי דיקמן, יענקי כהן ופינחס ביכלר, כאשר כהן אחראי על העיבוד והתזמור, דיקמן על כלי הנשיפה, וביכלר תרם את כישרונו בעיבוד וניצוח קול כשלצידו חברי מקהלת "מלכות". בשיר משתתפים נבחרת נגנים. וייס כבר הופיע עם השיר במספר אירועים והתגובות של הקהל חמות ומפרגנות.

עוצמה שטרם נשמעה

אין אוזן מוסיקלית בעולם שנותרת שוות-נפש אל מול קולו האדיר של **שמילי אונגר** מארה"ב. אחרי שנתיים תמימות, כשהוא ספון באולפנים לצידו של המפיק האגדי נפתלי שניצלער, הוא משחרר לאוויר העולם סינגל בכורה מתוך אלבום שיראה אור א"ה בט"ו באב הקרוב. מוזיקאים רבים כבר נחשפו לחלק מהחומרים ועמדו נפעמים מהלחנים, השירה, העיבוד ורמת ההפקה. "באלבום הזה כל שיר הוא להיט", אומר המנצח והמעבד יואלי דיקמן. משה לאופר ופינקי וועבער כתבו לחנים לאלבום, לצד כוכבים צעירים שתרמו מכישוריהם, אחד מהם הוא יוסי האניג בנו של בעל המגן ר' אייזיק. הסינגל הראשון, שיוצא לרגל חג השבועות - מועד פתיחת עונת החתונות, הוא לחן קליט ומדליק שחיבר משה לאופר למילים "עוד ישמע".

ביצוע עוצמתי לפיוט עתיק

שנה אחרי צאת אלבום הבכורה נפשי בשאלתי שזכה להצלחה רבה, חוזר **הראל טל** בסינגל חדש, המתאים במיוחד לימים אלה שלקראת ימי בין המצרים, בתפילה שנזכה השנה לגאולה השלימה ולבניין המקדש. מדובר בפיוט תתן אחרית לעמך, שעל פי המסורת חובר בבית מדרשו של רש"י, בשנות מסעי הצלב האיומות, פיוט הנאמר בסליחות לאחר תפילת סדר העבודה ביום הכיפורים. המילים המרגשות הותאמו ללחן הידוע של ר' שלמה קרליבך לשיר 'נחמו עמי', נעטפו בעיבוד והפקה מוסיקלית של אבי טל והתוצאה מדברת בעד עצמה.

מדבר אליכם מ'לב שבור'

הזמר והיוצר הצעיר **מאיר גרין** הסתגר בחדרו לבד לבד וכתב את "לב שבור" בדמעות, בתפילה, ובתחינה לאלוקים שיתן בו תקווה להתרומם ולאסוף את עצמו מחדש. והנה הוא כאן עם "הלב השבור", אסוף - עם כוחות מחודשים, ומלא בתודה לאלוקים כי התחושה חזרה.. וכמו שאומר השיר "ואני יודע ומרגיש שאתה הוא אחד יחיד ואין בלתך". "לב שבור" סינגל נוסף מתוך אלבום הביכורים של הזמר והיוצר הצעיר מאיר גרין שבקרוב יראה אור, הקליפ המשובח והמרטיט שצולם כמו תמיד באיכות ללא פשרות, יראה אור בימים הקרובים. מילים ולחן: מאיר גרין, עיבוד והפקה מוסיקלית, מיקס וקלידינג: תומר מתנה

מקודשת

חנוך בוכניק (25) תושב העיר בני ברק ואב לשניים, החל דרכו המוסיקלית דווקא בבמות אירועי משפחה קרובה ומשם יצא החוצה אל חתונות החברים מהישיבה, שגילו אותו דרך השבתות בהם שימש כחזן ופייטן בבתי כנסיות ברחבי הארץ. מאירוע לאירוע החל חנוך לחלום בגדול וכנס לאולפן המקצועי של שי ראובני ויחד עם צילי זכאי וגיל נגר שהיו אמונים על השיר החל להקליט את סינגל הבכורה שלו. **מקודשת** המרגש של בוכניק נולד מתוך רצון עז "להכניס כמה שיותר חתנים וכלות אל מתחת לחופה..." חנוך שרוצה רק לשמח את עם ישראל מבטיח לא לעצור בשיר הזה ולהמשיך להוציא חומרים מקוריים ואיכותיים שלא ספק יתפסו כנכסי צאן ברזל ברחבות האירועים.

מאחד יהודים מרחבי העולם

לאור הצלחת הסינגל אני מאמין, אותו ביצע בדואט יחד עם הזמר **יצחק מאיר**, ממשיך המוסיקאי ניסים ברוך לעבוד במרץ על האלבום החדש ומשחרר סינגל נוסף הנושא את שם האלבום - "מחכים". האלבום המלא צפוי לראות אור א"ה לקראת סוף הקיץ ויכלול מבחר יצירות חדשות מגוון סגנונות, העוסקים בתפילה וצפייה לגאולה. השיר מחכים הוא תפילה היוצאת מהלב, אותו הלחין ניסים בשעת רצון מיוחדת של ערב שבת בין השמשות ומהווה המשך ישיר לסינגל הקודם - אני מאמין. מדובר ביצירת מופת של ממש, בו מתאחדים יהודים מרחבי העולם בצפייה לגאולה, כל אחד בשפה שלו.

אלבום ביכורים בגיל שבעים

בתחילת העשור השביעי לחייו, משיק הזמר והיוצר **אהרון סיטבון** את אלבום הראשון כאדם שומר תורה ומצוות. סיטבון, השאיר מאחוריו קריירה מפוארת וזוהרת שכללה הופעות, אלבומים, אירוח בערוצי המדיה הגדולים והמובילים, וקהל גדול שהלך אחריו לכל מקום, והפכו אותו לסיפור הצלחה בתעשיית המוסיקה העולמית. אחרי שלושים שנות שתיקה מוסיקלית, בהן התמקד סיטבון בלימוד התורה, וכשהוא בגיל שבעים. מגיע האלבום הראשון העונה לשם הסימבולי "שהחיינו", אשר מתמצת את תחושותיו של סיטבון עם יציאת האלבום. על הפקת האלבום, הופקדו הצמד הפורה והמצליח אלי קליין ואיצי ברי. שלוקחים חלק גם במלאכת הכתיבה וההלחנה לצידו של סיטבון, שהלחין את מרבית שירי האלבום, ואת חלקם אף כתב. עשרת שירי האלבום מדלגים בקלילות בין מגוון סגנונות מוסיקליים שיצוקים בתוכן של אמונה, שמחה ודביקות בקב"ה.

מזה אני לפיך

שבת המלכה פורשת כנפיה על פני היקום, הבריאה כולה אומרת שיר ליום השבת. **ארי רייך** יוצא אל השדה יחד עם החזן דוד ויינברג ומקהלת 'יחד', כאן הם מקדמים את השבת בנעימה העתיקה שלא נס ליחה. לאחר מכן הם עוברים לשולחן השבת החגיגי להודות לה' על כל החסד, בלחנו המרגש של המלחין הדגול מארה"ב הרב יוסף דוב לנדאו. על ההפקה - המוזיקאי והמפיק משה כהן, על העיבודים - בני לאופר. חברי מקהלת "יחד": דב פרידמן, הרשי אייזנבאך, מנדי גפרן, משה פיינברגר בניצוחו של יענקי ברוין. חפשו את הקליפ לצפייה.

"ושמרו" כזה עוד לא שמעתם

חיים דבש ממשיך לחדש ולקדש קלאסיקות משנות השישים והשבעים אותן היה מבצע בבמות שונות בחו"ל, לפני שחזר בתשובה. "ושמרו" - הינו הסינגל השלישי מתוך האלבום "רגעי קסם" שיכיל חידושים מיוחדים ומעניינים. את המילים של "ושמרו בני ישראל" הליבש על הלחן של "בסמה מוצי" - קלאסיקה דרום אמריקאית ידועה. כשעל העיבוד וההפקה המוסיקלית המעבד והמפיק המוסיקלי יניב בלאס.

לפרסום במדור שלנו ל"קו עיתונות" - בן גוריון 19 ב"ב

תורה הרבה

לאחר שזכה ברוב קולות במקום הראשון בתכנית הריאליטי 'הקול הבא' ששודר ברדיו קול חי בהנחיית מנחם טוקר ובהפקת דוד פדידה, וכבש את לב המאזינים, מוציא הכוכב העולה **מוטי רוטמן** סינגל בכורה מתוך אלבום עתידי שבדרך. "תורה הרבה" הוא שיר מקפיץ ואנרגטי שאף אוזן לא תישאר אדישה אליו. את השיר הלחין אלי קליין שחבר יחד עם איצי ברי לעיבוד המיוחד. רוטמן בקולו המיוחד מצליח להעביר את המסר השזור במילים בצורה הייחודית רק לו וקולו העמוק והמרגש מעניק לשיר ערך מוסף. כעת מתפנה רוטמן לעבודה השוטפת בתחום האירועים ומבטיח בין לבין למצוא זמן לעבוד על האלבום החדש שיצא בקרוב.

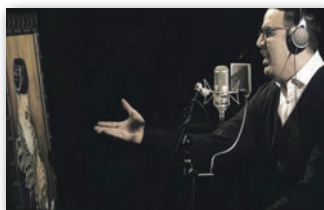
בוא לשלום חתן

אדיר 'פאדוני' נדוף מזמין את החתנים עם שיר כניסה חופה חדש. אדיר, יליד ראש העין, זמר ויוצר בסגנון רוק-יהודי חדש. כבר מגיל צעיר ניחן כישרונו שמתבטא ביכולות ווקאליות מרשימות ומיוחדות כבעל גוון קול ייחודי. נדוף עם ניסיון ורפרטואר עשיר על במות רבות ברחבי הארץ, באירועים פרטיים, ומופעים. כמו-כן פעיל במיזמים חברתיים רבים. לאחרונה, השיק את פרויקט "נחמניס" - מוסיקה יהודית לנשמה. מתוכו יצאו השירים "שלח לי כוחות" ו"לילה אקום". בעיצומה של עונת החתונות, ובעקבות דרישה מצד הקהל משיק נדוף את "בוא לשלום חתן" - שיר כניסה לחופה. ללחן מקורי ומרגש שיסחף אתכם כל הדרך אל כלונסאות החופה. מילים: יוסף בן-דוד [מתוך הפיוט "בוא לשלום חתן"]. לחן: רוני ברק. עיבוד והפקה מוסיקלית: אדיר נדוף וברק רוני.

הדרך לאושר

הזמר **חיים דניאל** ממשיך לייצר מוזיקה איכותית ושמחה במיוחד. לאחר הלהיט "אחי תהיה שמח" שהכניס את חיים אל תוך עולם המוזיקה וזכה לאהדה נרחבת בכלל המגזרים, משיק היום את הסינגל המקפיץ "הדרך לאושר". את המילים והלחן כתב חיים בעצמו, מתוך חיבור אמיתי אליהם ורצון כנה לשמח את עם ישראל. בקרוב הוא עומד לשחרר את שאר הסינגלים שכבר מוכנים לקראת אלבום הבכורה שלו שמלא ביצירה אומנותית והשקעה גדולה של מעבדים ונגנים מהשורה הראשונה.

שואקי זועק: "מרן שלי"

בקליפ מראות ורשמים מחיי חיותו של מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, כאשר **שואקי** נמצא באולפן בארה"ב עם המוזיקאי איצי וולדנר, ומבצע את השיר אל מול דיוקנו של מרן שצויה רעיוותו הגב' ג'נין שואקי. יעקב שואקי מספר: "חכם עובדיה זצ"ל דאג להזכיר בכל הזדמנות מהיכן הגיע. היה חשוב לו לציין שכמוהו ממש - גם אם אתה הכי עני שניתן להעלות על הדעת ומגיע עד פת לחם, התורה מצויה כאן ועכשיו וכל אחד יכול לבוא ולטילה. אין זמן מתאים יותר מערב חג מתן תורה, להביע געגוע למי שהיה מייצגה הרשמי של התורה הקדושה בדורנו אנו. יהי רצון שנזכה לראותו שוב במלא תפארתו עם ביאת המשיח במהרה בימינו!". "מרן שלי" מתוך האלבום "מאמין בניסים" מילים אודי דמארי ומרים ישראלי, לחן איצי וולדנר.

הרימיקס הרשמי ללהיט "הלילה"

חודש מאז יצא "הלילה" של כוכב הזמר המזרחי-חסידי **אליקים בוטה** ובעקבות הביקוש מצד הקהל לגרסה שתתאים לרחבות הריקודים, רתם אליו בוטה את DJ עמירם בן-לולו, ואת DJ ניסו סלוב. מהמובילים בסצנת האירועים במגזר הדת-חרדי. התוצאה שיצאה מתחת ידיהם הולכת להעביר את רחבות הריקודים, כי "כולם רוקדים... הלילה אף אחד פה לא ישן..."

המכללה
המובילה
בישראל!

אפשרות לרווחים במהלך הקורס!

מסלולים
נפרדים בפיקוח
לציבור החרדי

✓ כבר 10 שנים המכללה המובילה בישראל

צוות המרצים הוותיק והמקצועי ביותר ילווה אותך
יד ביד כל הדרך להצלחה

✓ ללא צורך בידע מוקדם

לומדים כיצד לנצל הזדמנויות בבורסה לרווחים
אישיים ולסחור תוך הגדלת הסיכוי מול מינימום סיכון

✓ הכנסה נוספת מהבית!

בסיום הלימודים תוכל לשבת בביתך
ולייצר הכנסה חודשית ממסחר בבורסה!

התקשר עכשיו
03-5117159

זאת הבחירה הטובה ביותר שעשיתי.

בהתחלה לא האמנתי שזה יכול להיות אמיתי,
אבל כבר במהלך הקורס התחלתי
להרוויח כסף ממש. כיתות הלימוד
מותאמות לקהל הדתי וזה חשוב לי.

מיכאל אלישיב
עצמאי

אני מרוויח עוד 4200 ₪ בחודש בלי לצאת מהבית.

כשנולד הבן השלישי, החלטתי למצוא
הכנסה נוספת. היום אני מרוויח
כ-4200 ₪ בממוצע, ללא סיכון
ובשעות שנוחות לי.

דוד יעקובי
איש מכירות

יש לי היום יותר זמן ללימוד תורה.

לאחר שלמדתי במכללת פסגות,
אני מרוויח גם כשאני לומד תורה.

יעקב חושן
לומד תורה

מכללת
פגות
לימודי השקעות בשוק ההון והנדל"ן

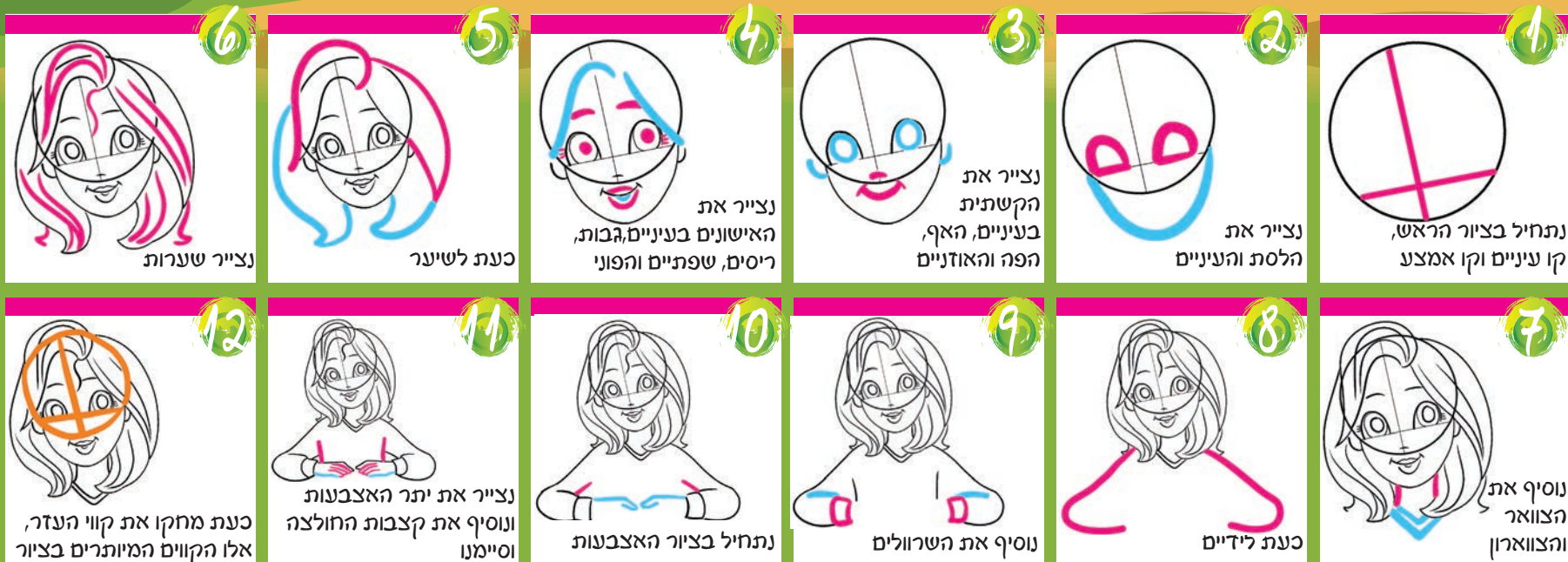
לומדים לציור עם: דבורה בנדיקט

דמות
בוגרת

טיפ

כאן נלמד - כאשר אנו מציירים דמות
נשיה נקפיד על ציור גווני הפנים
ולא מנצחים מדי. אה השלד נצייר
עם נפח, נוכח אהוסיף פרטים מאפיינים
אדמות נשיה כמו שרשרת עגילים
צמיד ועוד

לומדים לצייר עם: דבורה בנדיקט

"מה נושים נכשין"
הספר שילמד כל
ילד מה בדיוק צריך
לעשות ויקנה לו
כישורי חיים

חדש!

"סידרת הספרים שתלמד כל אחד לצייר וגם לצבוע!
בשיטת שלבים קלה ומהנה בנוי ברמות קושי שונות
המתאים לכל גיל" מלווה בטיפים כיצד לעשות
שימוש בצבעי מים, אקריליק, פנדה כיצד לצייר
דמויות, בעלי חיים ודוממים, כיצד ליצור שכבות
צבע, איך להשתמש במכחול ועוד...

ניתן להשיג בחנויות הספרים, "סטימצקי" צומת ספרים, "אור
החיים", "יפה נוף", בחנויות המובחרות או בטל: 052-4033344
ניתן גם לרכוש את הספרים באתר: comics-iton.com

חדש!

**רוצים לשמוע
אקטואליה עכשיו?**

**מוקד
הציבור**

**חדשות אנ"ש
שידור חי של רדיו קול חי
שידור חי של רדיו קול ברמה**

**יש לנו
חדשות
בשבילך**

**הכל במספר אחד
מוקד הציבור**

03-619-4444

בעלות שירה רביאלה

**יותר עדכונים! יותר חשיפות!
יותר שידורים חיים! יותר דיווחים
מחצרות הרבנים!**

קו הנייעס הגדול ביותר במחיר שיחת נייח בלבד!

הכול בזיל הזול

"לא הספיק לי הכסף" – נכנסה דליה הביתה בוכייה, "אז, לא הייתה לי ברירה והייתי צריכה להחזיר למקום את כל הכוסיות מהזכוכית, את המלחייה עם הציוור של הפרחים, את אגרטל החרסינה ואת העוגות המוכנות".

"את מה?" – חידדתי את אזני לשמוע, "את מה היית צריכה להחזיר?"

"נו, את כל מה שאמרתי לך וכל כך התביישתי. המוכרת הסתכלה עלי בכעס ואפילו אמרה: 'אם אין לך כסף אז למה את לוקחת? אה?' לא סיפרתי לה שגם את הכסף שהיה לי את, אימא, אמרת לי לא לבזבז ושנתת לי את כול הסכום הזה רק ליתר בטחון".

שמעתי את מה שהרצתה לפני בתי הנכבדה, לקחתי כיסא והתיישבתי בחללה:

האם אוזניי מטעות אותי, או שאני שומעת נכונה? מי ביקש מהילדה הזו לקנות כוסיות זכוכית, מלחייה פרחוניות, אגרטל חרסינה ועוגות? מי? ואולי עיני מטעות אותי וזו שלפני איננה בתי? דליה מתיישבת על הכורסה הפינתית, משלבת שתי ידיים בהפגנתיות ומניחה את הראש על משענת הכורסה אשר היא עליה.

"יותר לא אלך לסופרמרקט הזה, לא אתן לעצמי להתבייש עוד פעם. זהו. די"

עוד אני מאזינה לדבריה המזוהים ומביטה בפניה המיוזעים אני נזכרת:

"רגע אחד" – אני קופצת מכיסאי, "רגע אחד, בואי נרד למטה ונעלה את הדברים שקנית. שכחת לגמרי שהשארית הכול למטה, בחדר המדרגות".

"טוב", היא קמה ממקומה בלאות.

הסלים עמדו שם, עדיין דוממים, כפי שהשאירה אותם קודם, כנראה, אבל עמוסים, מלאים וכשהרמתי את אחת השקיות התברר שהיא גם כבדה מאוד.

"מה הולך פה?" – נמלאתי כעס על מה שראו עיני בחטף.

"אמרתי לך בדיוק מה לקנות, ומה את קנית?"

"מה פירוש מה? אימא?" – דליה התיישבה על המרצפות המלוכלכות. "אני קניתי כל מה שביקשת, הנה, את רואה? יש פה סוכר, קמח, שמן, קקאו, קפה נמס".

היא שולפת את המצרכים בזה אחר זה.

"ומה זה?" – אני מצביעה על נוזל ירוק לניקוי

האם אוזניי מטעות אותי, או שאני שומעת נכונה? מי ביקש מהילדה הזו לקנות כוסיות זכוכית, מלחייה פרחוניות, אגרטל חרסינה ועוגות?? מי? ואולי עיני מטעות אותי וזו שלפני איננה בתי?

כלים. "ככל הזכור לי, לא ביקשתי סבון לכלים בכלל".

"אהה" – היא כאילו נזכרת, "אני קניתי אותם, כלומר את נוזלי הכלים הללו, כי היה מבצע: 'מי שקונה שלשה מקבל אחד בחינם. מבינה?'

"ואלו?" אני שולפת חפיסת וופלים שוקולד שבטוחני שלא הזמנתי.

"אלו? – היא כאילו מתפלאת על בורותי, "את אלו שידלה אותי אחת העובדות לקחת".

"זה מבצע מיוחד, שאם קונים חמש -מקבלים כל שקית ב...אני כבר לא זוכרת בדיוק".

"ומה זה?" – אני שולפת מתחתית השק חפיסת מתנה לתינוק עם שני בקבוקים וצורר מוצצים.

"זה עלה רק, רק, ארבעים ושניים שקלים אם אני לא טועה, אז חשבתי שזה יהיה מצוין למתנה לדבורי, כי נולדה לה תינוקת ועדיין לא הלכנו לבקר אותה. נכון?"

"ומה זה?" – אני מעלה את ידי מתוך הבור ואוחזת בחוזקה ביד הפנויה בקיר שלצדי. החבילה מהקרטון נפתחה מחלקה התחתון ועשרות מחדדים התגלגלו על הרצפה.

"יו, – היא מתכופפת ומתחילה לאסוף במלוא המרץ "אל תשאל, אמא, איזו מציאה. זו הקופסה האחרונה שנשארה להם, הם נתנו את זה חצי חנים!"

לנוכח פני החיוורות, היא נעצרת באמצע העבודה.

"אימא" – היא מתפתלת "אני מתפלאת עלייך, הלא את בעצמך לימדת אותי כל הימים להיות קשובה למבצעים ולהנחות, אז במקום לשמוח שמצאתי כאלו מציאות, את נאנחת? מה קורה פה?

פנית הייצוא האיש

יש זול שהוא יקר ויש יקר שהוא זול. אנחנו האימהות, יודעות זאת מניסיוננו.

יחד עם לימוד הילד להיות קשוב למבצעים ולהנחות – דבר שבדאי חשוב מאוד ללמדו – חובה עלינו ללמד את הילד כללי זהירות נוספים:

- למדו את ילדיכן שאנשים מנסים תמיד להרוויח כסף, פעמים רבות הם עושים זאת על חשבון האחר, בצורות שלפעמים ראויות ולפעמים פחות.
- לכן חובה עלינו לנהוג לפי הכלל הידוע של: כבדהו וחשדהו.
- הקשב באוזן אחת למה שמציעים לך, בדוק את הדבר, ברר אודותיו, קרא את הפרטים הרשומים כמו כמות, משקל ועוד ובאוזן השנייה הקשב לקול האומר לך: אולי הקנייה לא בדיוק משתלמת? אולי אין לך מה לעשות עם הפריט הזה? אולי המוצר לא שווה גם את המחיר הנמוך,

את המחיר שלאחר ההנחה? אולי המוצר שווה כסף וכדאי מאוד מבחינת מחירו, אבל אתה לא תצטרך אותו לעולם? צריך לדעת שאנו, המבוגרים, כבר למודי ניסיון, ילדנו לעומת זאת, לא כל כך.

- חשוב לדעת שאנחנו יודעים לדקלם בעל פה מה צריך מה כדאי ומה רצוי, ילדנו מתחיל עכשיו ללמוד את מה שאנו למדנו.
- לפני שנשלח ילד להחליט החלטות כאלו, נצא יחד אתו, נראה לו, נלמד אותו איך להסתכל על המוצר, על מה שרשום עליו, על מה שכתוב על המדף שעליו הוא ניצב.
- לסמוך על ילד זה כמו גלגל. אם נסמוך עליו הוא יצליח, אם יצליח נדע שניתן לסמוך עליו.
- בואו נלמד אותו בדיוק מה שצריך לדעת, ניתן לו יד בתחילת הדרך ונעזוב את ידו לחלוטין כשנראה שהפנים את המסר. אבל רק כשנהיה בטוחים שהפנים.

סדרת הספרים על זרח המאבטח נכתבה במיוחד לימים שבהם מחבלים מסתובבים ברחובות בלי כל פחד.

הספר כתוב בצורה שנונה ומצחיקה, שתגרום לכל ילד להשאר במתח, אבל גם לצחוק בדרך לפתרון התעלומה.

סדרת הספרים: זרח המאבטח מיועדת לילדים אמיצים במיוחד. ראו הוזהרתם!!!

בסדרת הספרים: זרח המאבטח יצא הספר: זרח המאבטח והכתב הערבי

בקרוב יצא ספר מספר 2:

זרח המאבטח והתעלומה בבית האבות!

נח סקופ

יש עם מי לדבר

הרבנית יפה דרעי בטקס: "כשפנו אלי עם היוזמה להכשיר נשות רבנים להתמודד עם בעיות שעד היום חלק גדול מהם טואטאו מתחת לשטיח, בעיות שלא היה להם מענה אמיתי, הבנתי שאני חייבת לקחת חלק בתהליך"

"במהלך הקורס גיליתי נשים מיוחדות, למדנו כיצד לתת מענה בקהילה עצמה, מענה אמיתי איך להכיל ולהוות תיווך אמיתי בין כל הגורמים הרלוונטיים".
וכאן פונה הגב' דרעי בקריאה לרשויות הרווחה, ולכל מי שמעורב במה שקשור לאלומות במשפחה, ולבעיות נוספות שצצות בקהילה.
"הנה עכשיו נכנסנו לתהליך, יש כתובת, תשתפו איתנו פעולה, מדובר בתהליך הדדי, חשוב שכל אחת בקהילה שלנו תרגיש שיש לה כתובת, והיום אני אומרת בוודאות יש לכן כתובת, מכילה, כתובת מבינה, כל מי שעברה את הקורס קיבלה את הכלים החשובים והנחוצים".
ענייה ברקו ונצצו כשהיא דיברה וגם חילקה את התעודות. כל אחת שם בחדר הרגילה שניתנה לה עם התעודה, תעודת אחריות.
ורדית רוזנבלום טוענת רבנית ועורכת דין חרדית הנחתה בחן רב את האירוע.
"אני מרגישה שמדובר באירוע היסטורי ממש", היא מסבירה, ומספרת על קורס שהיה מקצועי מאד, עם מיטב המומחים בכל תחום שחשוב לרבניות המובילות".
במהלך הערב הוקרן סרטון מצמרר שממחיש מה יכול לקרות מתחת לאף שלנו בתוך הבית, וזה מפחיד, חייבים לפתח עירונות, ואם קורה משהו לא לפחד לגשת ולבקש עזרה.
היום יש ממי לבקש.....
אז תודה לכן.

תמונה של ילדה שותקת. תמונה של מבט שיש בו אלימות מילולית, ועוד תמונות רצו על הקיר בסרטון הקצר שהוקרן שם.
וכשעמדתי והסתכלתי על עשרות הרבניות שגדשו את המקום, הבנתי, שאני בהחלט עומדת ומשתתפת במעמד היסטורי, ורגע מרגש. כי כולם זקוקים לשינוי הזה.

בטקס מיוחד שנערך הערב במסעדת 'רודריגו' בירושלים הוענקו תעודות סיום לעשרות נשות רבני קהילות שסיימו קורס יוצא דופן בו השתתפו לאחרונה לסיוע במקרים של אלימות במשפחה. במסגרת ההכשרה ביקרו הנשים במקלט לנשים מוכות, במרכז לטיפול בהתמכרויות ועוד.

מדובר במיזם ייחודי שנערך ביוזמת הגב' יפה דרעי ובהשתתפות הרבנית ציפי לאו, רעייתו של הרב הראשי לישראל הרב דוד לאו, ואשר זכה לתמיכת השר לשירותי דת דוד אזולאי. בטקס הענקת התעודות השתתפו נשות מקצוע רבות מהתחום וחברות כנסת מכל קצוות הקשת הפוליטי. כשקיבלתי הזמנה להגיע לאירוע, החלטתי שאני הולכת, (אולי ברגע הראשון בגלל עצם המילה רודריגו הידועה במנות המיוחדות שלה.... והייתי רעבה...)

כשנכנסתי פנימה, התחושה הייתה של התרגשות מהולה ברצינות. נשים שהתגלו כנשות רבנים שמכהנות במשרה מלאה לצד משרות נוספות, ישבו שם נרגשות, בשולחן הראשי ישבה הגב' יפה דרעי, לצידה הרבנית ציפי לאו, עורכת הדין והטוענת הרבנית ורדית רוזנבלום שהייתה ממובילות התוכנית.

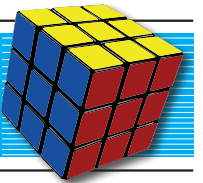
ובין המנה הראשונה לשניה, (שהיו טעימות להפליא) שמעתי איך הכל התחיל. אין לי מושג מאיפה הגב' יפה דרעי מצאה את המקום להרים את הכפפה כשהנחיתו אותה עליה.
מעבר להיותה אשתו של שר הפנים, (רק תדמינו כמה בקשות זורמות אליה ביום) היא עומדת בראש המפעל האדיר שלה, מפעלות שמחה, בית ספר שבילי יעקב, תיכון וסמינר לבנות שמעניק להן תארים אקדמאים, ומכין אותן לחיים, ואנחנו מדברים על מאות בנות, (כשמונה מאות חמישים). בימים אלו המקום עובר מקום, והיא טרודה מבוקר עד ערב בהכנת המקום לשנת הלימודים הבאה.
"כשפנו אלי עם היוזמה להכשיר נשות רבנים להתמודד עם בעיות שעד היום חלק גדול מהם טואטאו מתחת לשטיח, בעיות שלא היה להם מענה אמיתי, הבנתי שאני חייבת לקחת חלק בתהליך", והרבנית יפה דרעי הפכה לשותפה פעילה לרעיין שקרם עור וגידים.

המלצה אחת ודי:

ידוע בספיגות וביתרונותיו ביעילות בספיגת הסידן בגוף ותומך בפעילותה של המערכת החיסונית, מרפה שריר חלק ומונע התכווצויות לאחר פעילות גופנית מאומצת.
● מגנזיום אוקסיד מסייע למנוע היווצרות של אוסטאופורוזיס ומקל בתופעות
● מגנזיום חיוני לתהליכי חילוף החומרים של החלבון בגופנו ומסייע לשפר את תפקוד יוותרת התריס.
● יעיל בהעלאת הזמינות של ויטמין B6 בגופנו. ויטמין B6 מסייע בהעברת המגנזיום דרך ממברנת התאים ומשפר את ספיגתו. תוסף זה פועל להרפיית שרירים.
● מסייע למנוע היווצרות של תופעות ומצבים כמו נדודי שינה, לחץ דם גבוה, מיגרנות ואכזבים בכליות.
הנחיות: יש לקחת כמסה 1 בין הארוחות או לפני השינה.

חברה טובה התקשרה אלי בוכיה, אני סובלת מנשירת שיער ואני בלחץ נוראי, מי מאיתנו אינו חווה במהלך השנים תקופה של נשירת שיער?
כדי להשתיק לה את הבכי המלצתי לה על מוצר חדש מבית רוטס, מגנזיום, וראו זה פלא, היא התקשרה שבועיים אחרי שהחלה ליטול את תוסף התזונה הזה שידוע גם כמונע נשירת שיער.
את גאון תורה.
נו, גאון, אולי אני, אבל אין ספק שמדובר במוצר חובה.
אז למה תורם לנו המגנזיום?
● כל כמסה מכילה - מגנזיום 520 מ"ג (מופק מ-866 מגנזיום אוקסיד, האיכותי מים המלח) ויטמין B6 10 מ"ג
● למינרל המגנזיום יש תפקידים ביוכימיים רבים. הוא מכיל המון צורות של ספיגה. מגנזיום אוקסיד

מה שקורה באוגנדה

שדרן: ועכשיו לחקירה חדשה שמתנהלת נגד ראש הממשלה, שלום לכתבנו לענייני פליטים גולדי!
 גולדי: שלום שלום,
 שדרן: אז במה מדובר הפעם גולדי? האם ראש הממשלה ממשיך עם פרשיות השחיתות הקבועות או שהפעם הוא עשה כבר משהו יותר חמור?
 גולדי: כן אהם, טוב, הפעם מדובר במשהו פיקנטי, מסתבר שראש הממשלה בנימין נתניהו, שנחת אתמול באוגנדה כדי לחזק את הקשרים עם המדינות החזקות באפריקה...
 שדרן: כן בשביל הכסף שלו אבל זה לא העיקר, גולדי: כן, אהם, בשעה שראש הממשלה יורד מן המטוס מחכים לו שיירות של אנשים מנופפים בדגלי ישראל, ומראים לכל העולם שהם תומכים בישראל ו...
 שדרן: כן, מדינות נחשלות, אבל זה לא העיקר. גולדי: כן, וראש הממשלה יוצר פה אפשרויות עתידיות לקשרי מסחר עם...
 שדרן: כן כן כן, בוא נגיע לעיקר, מה קורה איתך גולדי? אל העניין המרכזי!
 גולדי: כן סליחה נסחפתי לרגע, בשלב הזה, לאחר כל העניין הייצוגי, יש לנו הסרטה שבה בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל, משחרר קצת את העניבה ולוחש משהו באוזן של המאבטח שלו, המאבטח מהנהן ויוצא מן החדר, ולאחר כמה דקות כפי שאפשר לראות בהסרטה, הוא חוזר עם פחית קולה ומגיש אותה לראש הממשלה.
 שדרן: כן.
 גולדי: זהו.
 שדרן: מה זהו?
 גולדי: כן... אה... כמובן ריחפתי לרגע, כרגע יש חשד גדול מאד, שאותו מאבטח רשם את הפחית הזו כחלק מהוצאות המסע, שגם ככה עולה מליונים למדינת ישראל על חשבון משלם המיסים וזה...
 שדרן: אני לא מאמין.
 גולדי: כן כן.
 שדרן: ותגיד לי הוא ממש שתה את כל הפחית? גולדי: כן כן.
 שדרן: ולאחר מכן, הוא עשה פרצוף כזה כאילו שהוא גם נהנה מזה?
 גולדי: כן כן.
 שדרן: אז אין גבול לציניות אה?
 גולדי: כן כן, אה לא, כלומר מה שנגד ביבי...
 שדרן: תודה רבה לך גולדי, אחרי הפרסומות נדבר עם מומחה לייצור פחיות, ועם מחקר חדש שטוען שכעשרים וחמישה אחוזים מכלל מנהיגי העולם שמכורים לקוקה קולה, נחשדו בעבר בפלילים, לאחר מכן אם ישאר זמן נדבר גם על אה... אוגנדה! וכדאי שדברים ימשיכו לקרות כי אחרת נצטרך להמשיך עם מבצע אנטבה עד סוף השבוע.

לתגובות: shninat@gmail.com

נחום: להיות מה?
 שדרן: במטוס חטוף.
 נחום: אהה, אז ככה אנחנו היינו בדרכינו...
 שדרן: שמחה משפחתית.
 נחום: כן אה, שמחה משפחתית, אחותי...
 שדרן: (מעייין בדף): אחותך התחתנה באירופה (מחזק לשידור הוא מסנן, עם בלגי עשיר, הטכנאים מגחכים).
 נחום: כן אז היינו צריכים לעשות עצירת ביניים...
 שדרן: צרפת, כן.
 נחום: (מתנשף): כן, אה הלו? אתה שומע אותי?
 שדרן: (משחק בעיפרון): כן, ואז החוטפים השתלטו על המטוס?
 נחום: כן, אבל זה היה בשלב יותר מאוחר, קודם נחתנו...
 שדרן: כן כן כן, אנחנו רוצים לשמוע על ה... אה חטיפה.
 נחום: כן כן כן, אני מגיע לשם, באיזשהו שלב ראינו את אחד החוטפים קם ומתחיל לצעוק...
 שדרן: ואז חטפו את המטוס וזה... תגיד...
 נחום: הלו?
 שדרן: כן אתה בשידור...
 נחום: אה, כי פשוט הפסקת באמצע שאלה, וחשבת...
 שדרן: כן כן כן, אני רואה שזה לא עובד איתך, אני פשוט לפעמים... ככה... מפסיק בשביל הרשמיות אתה יודע איך זה, ואז אני גם מרוויח זמן שידור...
 נחום: כן, אז מה שאלת?
 שדרן: שאלתי איך הרגשת שם כנער צעיר כשמוחך עומדים חוטפים שבכל רגע יכולים להרוג אותך אם רק יתחשק להם?
 נחום: התחושה היא קשה מאד, כשמישהו בא ומאיים על החיים שלך ועל כל מה שמוכר לך, אז מעבר לתחושת החרדה שמשללת עליך וכל התסמינים של דופק מואץ וקוצר נשימה, אתה מרגיש גם את כל הפחד והאימה שלא עוזבים אותך, כל מיני מחשבות מתרוצצות לך בראש ו... שדרן באוזניות לטכנאים: בלה בלה בלה, יש משהו חדש באופק?
 נחום: ...והאמת שבשלב הזה כשהמחבל אמר "יהוד ארויים" אנחנו מתחילים להבין לאיזה מצב נוראי נקלענו ואז... שדרן (בוהה באוויר בשיעמום): ובעצם בשלב הזה אתה מבין שממש נחטפתם אה?
 נחום: לגמרי לגמרי, ממש קלטנו שנחטפנו ו...
 טכנאי באוזניות: שים לב יש איזה משהו חדש על ביבי אני מכניס לך תיכף דף חדש, תנער את החטוף מהשידור.
 שדרן באוזניות: מה ביבי אני לא מאמין, התגעגעתי אליו...
 נחום: ואז הגיעו החיילים שלנו ואני לא יכול לתאר את התחושה...
 שדרן: כן כן ואז הם חילצו אתכם והשאר היסטוריה, תודה רבה לנחום קלשוני, אהה... ניצול אנטבה.
 נחום: היי מה, הלו? (מורד מהשידור באכזריות).

← "אז מה הדיבור היום?" שאל השדרן את המפיקה כשהוא מפקק את דרכו אל תוך האולפן. "אנחנו נאלצים להקדים את 'שבוע אנטבה' בגלל מחסור בחדשות", ענתה המפיקה, "עכשיו תסלח לי, אני עדיין לא יודעת איך אנחנו מסיימים את התכנית, אז אל תפריע לי עכשיו".
 "אווו קיי", אמר השדרן בטון נעלב, "אני פשוט אומשך לשדר ואנסה שלא להפריע לך אף אחד...".
 "לא, כי פשוט אני לא עושה כלום, בטלן שכמוני", הוא הוסיף לאחר כמה שניות בסרקוזם.
 "טוב, בואו נתחיל את התכנית בשקט", הוא אמר לטכנאים, "שלא נעצבן את המפיקה".
 "טוב, תירגע", אמר לו אחד הטכנאים, "לך אין ימים לחוצים"?
 "אתה אל תגיד לי לחוצים... יש... ימים", התפרץ השדרן, והטכנאי השני נאלץ להרגיע את הרוחות, באמצעות שתי כוסות קפה וכמה מילים טובות.
 לאחר כמה דקות ופרסומת לאוניברסיטה ממוצעת, הטכנאי אותה לו שיש עוד עשר שניות לשידור.
 מתחיל בשידור: יום טוב לכל המאזינים, היום יש לנו הרבה נושאים שבועיים על הפרק...
 מחוץ לשידור: איפה הדף של הנושאים, משהו לקח אותו, נראה לי שזו המפיקה...
 בשידור: כן כן, הרבה דברים שקראו השבוע, ואנחנו צריכים לדבר עליהם משהו שהם קרו השבוע...
 מחוץ לשידור: נוווווווו איפה זה?
 הטכנאי נכנס ומניח לו דף חדש על השולחן.
 בשידור: אהה, אנטבה! (קצת בטון של הפתעה), מבצע אנטבה, כמובן, איזה מבצע, והוא הולך למלא לנו... (מעייין בדפים)... אהה, את כל היום.
 מחוץ לשידור: ואם המפיקה לא תתעשת אז גם את כל השבוע... (הטכנאים מחליפים מבטים מיואשים, "הוא נורא רגיש", מסביר אחד מהם לחבירו באוזניות).
 בשידור: טוב אם כן, השנה היא 1978, (באוזניות צועקים שבעים ושש!) שבעים ושש כמובן, ואנחנו רוצים לחזור בחזרה, אה, לימים ההם, האדם הראשון שאיתו נדבר, הוא נחום קלשוני, אדם שהיה באותם רגעי אימה במטוס החטוף כשמסביבו מתרוצצים מחבלים חדורי נקמה. אהה אידי אמן! (צווחה פתאומית, הטכנאים שוב מחליפים מבטים), ואהה... כל זה, שלום לך נחום.
 נחום: שלום שלום,
 שדרן: ספר לי נחום.
 נחום: כן אהה מה לספר?
 שדרן: איך זה.
 נחום: איך זה מה?
 שדרן: להיות אהה...

כל הזמן

חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

www.kolhazman.co.il

